

Rakkestad kommune

Budsjett 2020

Økonomiplan 2020 - 2023

Saksnr. 19/2534

Journalnr. 21867/19

Arkiv 151

Dato: 01.11.2019

Rådmannens forslag

Innhold

1 - Samfunn og statistikk	5
2 - Kommunal økonomi.....	15
3 - Utdypende om utvikling og utbygging av kommunale tilbud 2018 – 2020	26
4 - Nærmere om sykefravær 2013 – 2018	30
5 - Kommunens inntekter	32
6 - Kommunens utgifter	36
7 - Det økonomiske opplegget for kommunene i 2020	41
8 - Eiendomsskatt	45
9 - Utgifter til staber, seksjoner og andre kostnadssteder.....	47
10 - Lønns- og prisregulering	51
11 - Egeninntekter.....	52
12 - Nøkkeltall.....	53
13 - Rådmann og staber	55
14 - Oppvekst	58
15 - NAV Rakkestad.....	62
16 - Helse og omsorg	64
17 - Teknikk, miljø og landbruk	69
18 - Fellesutgifter og fellesinntekter.....	71
19 - Næringstiltak.....	72
20 - Kirker og ulike trossamfunn.....	73
21 - Investeringer og finansiering	74
22 - Oversikter, obligatoriske skjemaer, selvkost-beregninger m.m.....	77
Vedlegg 1 - Priser for kommunale varer og tjenester	91
Vedlegg 1a: Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker.....	99
Vedlegg 1b: Betalingsregulativ etter Matrikkelloven	105
Vedlegg 1C: Betalingsregulativ etter Eierseksjonsloven	109
Vedlegg 2 - Satser for godtgjøring til oppdragstakere 2020	110

1 - Samfunn og statistikk

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune har denne befolkningsutviklingen i 1997 – 2018:

År	Fødselsoverskudd	Netto innflytting	Befolkningsvekst	Prosentvis vekst	Folketal
2018	-18	75	58	0,71	8 230
2016	5	148	153	1,91	8 173
2014	29	131	160	2,04	8 020
2012	20	239	259	3,30	7 860
2010	14	91	105	1,40	7 601
2008	-40	108	68	0,92	7 496
2006	8	136	144	1,98	7 428
2004	3	61	64	0,89	7 284
2002	-44	98	54	0,75	7 220
2000	14	84	98	1,39	7 166
1998	-19	30	11	0,16	7 068
Sum,	-28	1 201	1 174		

Antall og prosent.

Folketallet er 1 174 – 16,62 prosent – høyere enn det var for 20 år siden.

Et entydig og stabilt bilde på utviklingen er vanskelig å tegne. Veksten varierer ganske mye fra år til år. Fra -0,25 prosent i 2008 til 2,10 prosent i 2012. Gjennomsnittlig vekst p.a. er på 0,79 prosent. En slik utvikling er til å leve med. Den matcher like fullt ikke økningen i kommuner beliggende nærmere Oslo og andre større byområder.

Tabellen nedenfor viser folketallsutviklingen på 5-/6-årsperioder i 1998 – 2018:

År	Vekst	Prosentvis endring	Folketal
2018	370	4,71	8 230
2012	345	4,60	7 860
2007	295	4,09	7 515
2002	163	2,31	7 220
1997			7 057

Antall og prosent.

Den bekrefter i en befolkningsstigning på i gjennomsnitt ca. 0,75 prosent pr. år i de siste 20 årene.

Utviklingen er sterkere i 2008 – 2012 og 2012 – 2016 enn i 1998 – 2008 og 2016 – 2019.

Det henger sammen med at arbeidsinnvandringen fra EØS-land for alvor startet opp i 2006 – 2008 og stagnerte i 2016 – 2017 og at asyl- og flyktningtilstrømmingen til landet er lav sammenlignet med for tre – fire år siden.

All befolkningsvekst i kommunen stammer fra netto innflytting og innvandring. Rakkestad kommune har et fødselsunderskudd for 1998 – 2018 under ett.

Det betegner en bærekraftsutfordring for lokalsamfunnet, og at utviklingen av folketallet ved fortsatt lav netto innvandring vil flate ut eller endog gå tilbake framover.

Ifølge Statistisk Sentralbyrås prognoser har Rakkestad kommune 8 593 innbyggere i 2030 og 8 789 innbyggere i 2040.

Det indikerer en meget svak utvikling. Veksten vil variere mellom 0,1 og 0,3 prosent pr. år. Både de nasjonale og regionale størrelser er langt sterkere.

Bærekraftsutfordringene som allerede er til stede, ligger altså an til bare å forsterke seg i de neste ca. 20 årene.

Tabellen nedenfor illustrerer folketallsutviklingen i Rakkestad kommune fram til 2040:

År	Normal alternativ	Ikke innvandring	Høy innvandring	Vekst
2018	8 202			
2020	8 269	8 236	8 280	0,82
2025	8 440	8 295	8 492	2,07
2030	8 593	8 301	8 695	1,81
2035	8 724	8 274	8 899	1,52
2040	8 769	8 189	9 043	0,52

Antall og prosent.

Befolkningssammensetning

Rakkestad kommune hadde denne befolkningssammensetningen pr. 1.1.2019:

Alder	Menn		Kvinner		Andel	
År	2017	2018	2017	2018	2017	2018
100 år og over,	0	0	2	0	0,02	0,00
90 - 99 år,	25	31	49	50	0,90	0,98
80 - 89 år,	134	133	194	193	4,00	3,96
70 - 79 år,	321	337	356	372	8,25	8,62
60 - 69 år,	537	550	512	532	12,79	13,15
50 - 59 år,	567	581	569	552	13,85	13,77
40 - 49 år,	613	597	520	527	13,81	13,66
30 - 39 år,	492	489	461	457	11,62	11,50
20 - 29 år,	451	455	460	444	11,11	10,93
10 - 19 år,	524	534	491	503	12,38	12,60
0 - 9 år,	470	443	454	449	11,27	10,84
Sum,	4 134	4 150	4 068	4 079	100,00	100,01

Antall og prosent.

En høy andel av innbyggerne er i aldersgrupper 60 – 69 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år, de yrkesaktive grupper 20 – 69 år er relativt sett mindre og barn- og ungdomskullene er også forholdsvis små.

Bildet bekrefte av størrelser for Norge pr. 1.1.2019:

Alder	Menn		Kvinner		Andel	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
100 år og over,	150	174	795	853	0,02	0,02
90 - 99 år,	12 376	12 613	31 288	31 052	0,83	0,83
80 - 89 år,	70 833	72 265	105 538	105 795	3,35	3,36
70 - 79 år,	181 316	192 372	199 072	209 158	7,23	7,58
60 - 69 år,	285 819	286 665	284 852	285 657	10,85	10,81
50 - 59 år,	343 345	348 479	327 208	332 246	12,75	12,86
40 - 49 år,	381 204	377 398	360 526	357 670	14,11	13,88
30 - 39 år,	360 726	363 989	339 299	344 395	13,31	13,38
20 - 29 år,	364 638	366 532	346 602	347 413	13,53	13,48
10 - 19 år,	327 117	327 771	309 309	309 871	12,10	12,04
0 - 9 år,	321 606	320 113	304 698	303 138	11,91	11,77
Sum,	2 649 130	2 668 371	2 609 187	2 627 248	99,99	100,01

Antall og prosent.

Rakkestad kommune har 13,56 prosent av befolkningen i alderskategorier 70 år og over. For Norge er den tilsvarende størrelse på 11,79 prosent. De yrkesaktive grupper – 20 – 69 år – er på 63,01 prosent – mot 64,41 prosent for landet. Best er balansen i barn- og ungdomskullene. Rakkestad kommune har 23,44 prosent av innbyggerne i disse kategorier. For Norge er det tilsvarende tall på 23,81 prosent.

Dessverre mister kommunen store deler av sin yngre befolkning etter at de har fullført videregående skole. De flytter andre steder for å utdanne seg videre og etter hvert arbeide.

Tabellen viser andel innbyggere i ulike aldersgrupper i Rakkestad kommune og for Norge:

Alder	Rakkestad		Norge	
	2017	2018	2017	2018
100 år og over,	0,02	0,00	0,02	0,02
90 - 99 år,	0,90	0,98	0,83	0,83
80 - 89 år,	4,00	3,96	3,35	3,36
70 - 79 år,	8,25	8,62	7,23	7,58
60 - 69 år,	12,79	13,15	10,85	10,81
50 - 59 år,	13,85	13,77	12,75	12,86
40 - 49 år,	13,81	13,66	14,11	13,88
30 - 39 år,	11,62	11,50	13,31	13,38
20 - 29 år,	11,11	10,93	13,53	13,48
10 - 19 år,	12,38	12,60	12,10	12,04
0 - 9 år,	11,27	10,84	11,91	11,77
Sum,	100,00	100,01	99,99	100,01

Prosent.

Bærekraftsutfordringer som beskrevet under «Befolkningsutvikling» bekrefte altså i dette avsnittet.

Sivilstand

Rakkestad kommunes innbyggere fordeler seg på denne måte etter sivilstand 2005 - 2019:

År	Innbyggere	Ugift	Gift	Skilt	Separert	Enke/-mann	Annet
2005	7 284	44,7	40,0	6,6	1,4	7,3	0,1
2007	7 428	44,9	39,5	7,0	1,4	7,1	0,1
2009	7 496	45,7	38,6	7,0	1,4	7,1	0,1
2011	7 601	45,6	38,8	7,5	1,2	6,8	0,1
2013	7 860	46,4	38,2	7,5	1,2	6,7	0,1
2015	8 020	46,9	38,0	7,7	1,1	6,3	0,1
2017	8 173	47,4	37,6	7,8	1,3	5,8	0,1
2019	8 230	47,6	37,3	8,1	1,3	5,7	0,1

Prosent.

En høyere andel er ugift i 2019 enn i 2005.

Antall gifte personer har gått markant ned i samme periode.

Det er flere skilte i 2019 sammenlignet med for femten år siden.

Antall enke/-enkemenn er lavere enn i 2005.

Husholdninger

Rakkestad kommunes befolkning fordeler seg på denne måte på husholdninger pr. 1.1.2019:

År	Husholdninger	Aleneboende	Par uten barn	Par m barn (-18 år)	Enslige m barn (-18 år)	Par/enslige m voksne barn	Flerfamilie hushold
2005	3 122	34,4	24,5	22,8	5,0	9,8	3,5
2007	3 204	34,4	25,7	22,4	5,1	8,9	3,6
2009	3 299	36,2	24,9	21,3	5,2	8,7	3,7
2011	3 347	36,6	25,1	21,0	5,0	8,3	3,9
2013	3 443	36,0	26,7	20,6	4,5	8,0	4,3
2015	3 465	34,5	28,1	20,6	4,4	7,4	5,1
2017	3 556	34,8	28,2	20,6	4,5	6,8	4,9
2019	3 635	36,6	27,6	19,9	4,2	6,4	5,3

Antall og prosent.

Det er 3 635 husholdninger i kommunen i dag mot 3 122 i 2005. Det er en vekst på 513 enheter – 16,43 prosent – i perioden.

Andelene aleneboende, par uten barn og flerfamiliehusholdninger har vokst, mens det har blitt relativt sett færre i kategoriene par med barn, enslige med barn og par/enslige med voksne barn.

Utviklingen er konsistent med endringene i innbyggernes sivilstand.

Over tid påvirkes også type boliger som etableres av det bildet som er tegnet i avsnittene ovenfor.

Tabellen illustrerer eierform og bygningstype på eiendom:

Bolig	Rakkestad		Norge	
År	2017	2018	2017	2018
Selveier,	77,2	76,5	70,9	70,6
Aksje-/andelseier,	6,4	6,7	11,7	11,7
Leietaker,	16,4	16,9	17,4	17,7
Sum,	100,0	100,1	100,0	100,0

Prosent.

Som en følge av bo- og næringsstruktur, er selveierandel høy og aksje-/andelsandel lav i kommunen.

Kategorien leietaker ligger like under gjennomsnittet for landet.

Innvandrerbefolkningen

Rakkestad kommune har disse andeler innvandrere og etnisk norske i sin befolkning:

	Rakkestad			Norge		
	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske	Innbyggere	Innvandrere	Etnisk norske
2005	7 284	5,8	94,2	4 606 363	7,9	92,1
2007	7 428	6,5	93,5	4 681 134	8,9	91,1
2009	7 496	8,4	91,6	4 799 252	10,6	89,4
2011	7 601	10,0	90,0	4 920 305	12,2	87,8
2013	7 860	12,2	87,8	5 051 275	14,1	85,9
2015	8 020	13,2	86,8	5 165 802	15,6	84,4
2017	8 173	14,2	85,8	5 258 317	16,8	83,2
2019	8 230	15,0	85,0	5 328 212	17,7	82,3

Antall og prosent.

I 2005 hadde 5,8 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn. Denne andelen økte til 15,0 prosent i 2019. Nesten hver sjettede innbygger er i dag innvandrer.

Bildet på landsbasis er det samme.

I Norge hadde 7,9 prosent av befolkningen for femten år siden innvandrerbakgrunn. Det vokste til 17,7 prosent i 2019. Mer enn hver sjettede innbygger er i dag innvandrer.

For det kommunale tjenestetilbudet og samfunnet som en helhet innebærer en slik utvikling større utfordringer av ulik karakter.

Tabellen nedenfor viser innvandrere fordelt på landbakgrunn i Rakkestad kommune og for Norge pr. 1.1.2019:

År	Innvandrere	Europa	Nord Amerika	Oseania	Asia	Afrika	Sør Amerika
-----------	--------------------	---------------	---------------------	----------------	-------------	---------------	--------------------

2005	426	50,9	0,7	0,0	38,5	8,2	1,6
2007	486	56,2	0,8	0,0	30,0	10,1	2,9
2009	633	57,2	0,9	0,0	27,0	12,6	2,2
2011	757	54,6	1,8	0,0	27,6	14,8	1,2
2013	962	61,4	1,5	0,0	23,6	12,4	1,1
2015	1 060	68,2	1,3	0,0	19,2	10,1	1,1
2017	1 162	66,1	1,0	0,0	21,4	10,4	1,0
2019	1 231	64,9	1,5	0,0	22,0	10,2	1,3

Antall og prosent.

Som en følge av en stor arbeidsinnvandring fra land i EØS – området, har andelen innvandrere med europeisk bakgrunn vokst fra 50,9 prosent til 64,9 prosent på ca. femten år.

I det samme tidsrommet har det relative antall asiater falt fra 38,5 prosent til 22,0 prosent.

Endringene for de øvrige grupper – Nord Amerika, Afrika og Sør Amerika – er små. Andelen afrikanere økte dog fra 8,2 prosent i 2005 til 10,2 prosent i 2019.

Det henger sammen med asyl- og flyktningtilstrømmingen til Norge og Europa over noen år.

Utdanningsnivå

Rakkestad kommune har sammenlignet med Norge et forholdsvist lavt utdanningsnivå i befolkningen:

Utdanning	Rakkestad		Norge	
År	2017	2018	2017	2018
Grunnskole	36,90	36,39	26,50	26,20
Videregående skole	44,80	45,03	40,60	40,30
Universitet/Høgskole	18,30	18,58	32,90	33,40
Sum,	100,00	100,00	100,00	99,90

Prosent.

Ifølge oversikten har 81,4 prosent av innbyggerne grunnskole eller videregående opplæring som den høyeste fullførte utdanning, mens den tilsvarende størrelse for landet er på 66,5 prosent.

Andelen av kommunens befolkning med høyere utdanning øker, men tendensen for Norge sterkere.

Relativt sett kommer Rakkestad kommune altså svakere ut sammenlignet med tidligere år.

Temmelig nøyaktig en tredjedel av innbyggerne i landet (33,4 prosent) har høyere utdanning – mot 18,6 prosent av kommunens befolkning.

Mye av årsakene til forskjeller skyldes næringsstruktur – som lokalt domineres av landbruk og industri.

Arbeidsstyrken fordelt på næringer m.m.

Rakkestad kommunes arbeidsstyrke fordeler seg på denne måte på næringsgreiner:

Næringer	Antall personer	Prosent
----------	-----------------	---------

År	2016	2017	2018	Rakkestad	Norge
Jordbruk, skogbruk og fiske,	247	239	247	6,30	1,00
Sekundærnæringer, Varehandel og privat tjenesteyting,	1 010	1 021	1 050	26,77	6,78
Offentlig administrasjon,	1 223	1 201	1 201	30,62	32,99
Undervisning,	171	176	181	4,62	6,68
Helse- og omsorgstjenester,	246	256	266	6,78	11,55
Personlig tjenesteyting,	708	742	752	19,17	35,39
Ikke oppgitt,	191	232	225	5,74	4,93
Ikke oppgitt,	0	0	0	0,00	0,68
Sum,	3 796	3 867	3 922	100,00	100,00

Antall og prosent.

Ved inngangen til 2019 var arbeidsstyrken på mellom 3 900 og 4 000 personer. Andelen sysselsatte i primær- og sekundærnæringer er svært høy og tilsvarende lav i privat og offentlig servicevirksomhet.

Rakkestad kommune skiller seg på dette området mye fra det som er en gjennomsnittskommune.

Tabellen viser sysselsettingsgrad totalt og fordelt på aldersgrupper i 2005, 2010, 2015 og 2018:

	Rakkestad
--	------------------

	Sysselsatte pr. 100 innbyggere
--	---------------------------------------

	Sysselsatte	15 - 19	20 - 24	25 - 39	40 - 54	55 - 66	67 - 74	15 - 74	Totalt
2005	3 631	37,6	76,9	78,2	81,3	68,0	19,3	68,5	49,3
2010	3 830	40,5	71,2	81,4	81,3	67,2	23,7	69,1	50,4
2015	3 834	28,8	64,4	77,6	76,9	65,0	24,8	63,8	47,4
2018	3 962	33,5	66,6	80,7	76,6	64,7	26,4	64,3	48,1

	Norge
--	--------------

	Sysselsatte pr. 100 innbyggere
--	---------------------------------------

	Sysselsatte	15 - 19	20 - 24	25 - 39	40 - 54	55 - 66	67 - 74	15 - 74	Totalt
2005	2 308 000	34,6	70,3	80,9	82,6	63,5	14,9	68,3	49,7
2010	2 517 000	37,6	68,9	81,2	83,1	65,4	20,2	69,0	51,2
2015	2 587 704	33,6	61,9	78,0	81,8	66,6	18,8	66,1	49,6
2018	2 681 956	34,7	63,8	79,9	82,5	67,2	19,4	67,0	50,3

Antall og prosent.

Antall arbeidstakere økte med 71 personer – 1,21 prosent – fra 2016 – 2017 og 55 personer – 0,92 prosent – fra 2017 – 2018.

Sysselsettingsgraden er i dag på 64,3 prosent av innbyggere mellom 15 og 74 år. Det tilsvarende tall for landet er på 67,0 prosent.

Av antall innbyggere, er arbeidsdeltakelsen på 48,1 prosent i Rakkestad kommune mot 50,3 prosent for Norge.

Størrelsene er relativt stabile i 2005 – 2018.

Lavere yrkesdeltakelse henger nært sammen med at uførhet i befolkningen (18 – 64 år) i Rakkestad kommune og Østfold er høy.

Tabellen nedenfor illustrerer det (Uførhet):

	Rakkestad			Østfold			Norge		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
2015	13,1	17,2	15,1	12,0	16,8	14,3	7,8	11,6	9,7
2016	12,7	17,1	14,8	12,0	16,7	14,3	7,9	11,6	9,7
2017	12,9	18,0	15,4	12,1	17,0	14,5	8,0	11,8	9,8
2018	13,6	19,5	16,5	12,6	17,8	15,2	8,2	12,2	10,1

Prosent.

Hver sjette innbygger i kommunen er ufør – mot ca. hver tiende person på landsbasis.

Uførhet blant kvinner er høyere enn blant menn.

Tabellen nedenfor framstiller arbeidsledighet for etnisk norske og innvandrere i 2014 – 2018 (K 4):

	Rakkestad				Norge			
	Etnisk norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet	Etnisk Norske	Vestlige innvandrere	Ikke vestlige innvandrere	Innvandrere samlet
2014	1,8	6,1	13,5	8,8	1,9	5,4	8,4	6,7
2015	2,1	6,1	12,4	8,5	2,1	6,1	8,1	7,0
2016	1,9	5,7	11,3	7,9	2,1	5,7	7,5	6,5
2017	1,7	3,0	9,0	5,5	1,7	4,6	6,7	5,6
2018	1,5	3,1	6,7	4,7	1,6	4,2	6,7	5,4

Prosent.

Arbeidsledigheten blant etnisk norske er lav – 1,5 prosent ved utgangen av 2018.

Den er langt høyere i innvandrerbefolkningen – spesielt for de med ikke vestlig bakgrunn – men den er redusert relativt kraftig i disse gruppene i 2014 – 2018.

For Rakkestad kommune er utviklingen markant bedre enn på landsbasis.

Tabellen nedenfor fordeler arbeidsstyrken på offentlig og privat sektor:

	Rakkestad	Norge
--	-----------	-------

	Sysselsatte	Offentlig	Privat	Sysselsatte	Offentlig	Privat
2005	3 100	22,5	77,5	2 308 000	29,9	70,1
2010	3 399	22,6	77,4	2 517 000	30,0	70,0
2015	2 969	27,8	72,2	2 587 704	31,5	68,5
2018	3 207	25,9	74,1	2 681 954	31,7	68,3

Antall og prosent.

Fordi Rakkestad kommune er en utpreget landbruks- og industrikommune er næringsstrukturen en noe annen enn på landsbasis.

Det resulterer i at en større andel av arbeidsstyrken er sysselsatt i privat næringsvirksomhet.

Forskjellen er markant – 74,1 prosent i Rakkestad kommune mot 68,3 prosent for Norge (2018).

Arbeidsmarked

Rakkestad kommune har denne næringsstrukturen:

	Bedrifter etter næringsområde				
	2010	2012	2014	2016	2018
Jordbruk, skogbruk og fiske,	375	359	371	381	391
Industri m.m.,	84	79	70	72	78
Elektrisitet, vann, renovasjon,	3	5	7	9	8
Bygg- og anleggsvirksomhet,	131	147	160	173	168
Varehandel m.m.,	103	98	108	113	117
Transport, lagring m.m.,	59	55	58	58	56
Overnatting og servering,	15	14	12	11	12
Informasjon og kommunikasjon,	16	16	14	14	17
Finansiering og forsikring,	3	3	3	4	4
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift,	145	172	180	188	210
Forretningsmessig tjenesteyting,	26	32	37	45	41
Offentlig administrasjon m.m.,	13	14	14	14	13
Undervisning,	13	10	13	20	26
Helse- og sosialtjenester,	47	56	67	72	79
Personlig tjenesteyting,	45	52	56	50	52
Uoppgitt,	0	0	1	0	1
Sum,	1 078	1 112	1 171	1 224	1 273

Antall.

Oversikten forteller ikke om antall arbeidsplasser og omsetning i de forskjellige virksomheter.

Landbruk, skogbruk og fiske, industri m.m., bygg- og anleggsaktivitet, varehandel og forretningsmessig tjenesteyting dominerer i det lokale næringslivet.

Det bekrefter inntrykket av Rakkestad kommune som en landbruks- og industrikommune, og underbygger for den saks skyld også det demografiske bildet som er tegnet av lokalsamfunnet.

Fra 2015 – 2018 vokste antallet bedrifter i kommunen med 18,1 prosent.

Tabellen viser arbeidstakere med bosted og arbeidssted i Rakkestad kommune og pendlere inn og ut av kommunen:

	Sysselsatte - Arbeider i kommunen	Sysselsatte - Bor i kommunen	Pendlere - Ut av kommunen	Pendlere - Inn til kommunen	Pendlings- balanse
2005	3 100	3 631	1 346	815	-531
2010	3 399	3 830	1 502	1 071	-431
2015	2 969	3 834	1 769	904	-865
2018	3 206	3 962	1 841	1 085	-756

Antall.

Netto utpendling av arbeidstakere (fra bosted i Rakkestad kommune til arbeidsted i annen kommune) har økt fra 531 personer i 2005 til 756 mennesker i 2018.

Det er mot Nedre Glommaregionen (Sarpsborg og Fredrikstad) og Indre Østfoldregionen (Eidsberg og Askim) at pendlerstrømmen er høyest.

At netto utpendling mot særlig Indre Østfoldregionen har vokst, henger nært sammen med at Nortura flyttet sitt produksjonsanlegg fra Rakkestad til Hærland for fem – seks år siden.

Brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger

For Rakkestad kommune og Norge utgjør brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger:

År	Rakkestad				Norge			
	Bto inntekt	Formue	Gjeld	Skatt	Bto inntekt	Formue	Gjeld	Skatt
2005	269 000	560 400	364 900	60 400	306 700	464 500	397 300	71 800
2007	282 800	681 000	450 000	65 400	322 500	614 900	485 200	81 600
2009	308 700	733 100	510 300	70 600	346 700	693 600	537 700	87 500
2011	339 600	767 100	559 700	77 100	376 300	829 400	597 800	95 200
2013	363 200	860 600	602 400	82 500	407 100	935 300	667 600	103 300
2015	408 600	964 100	640 100	94 900	442 300	1 093 200	730 000	112 300
2017	404 000	1 074 600	673 200	91 800	452 000	1 248 500	792 500	113 600

Kroner.

Som konsekvens av først og fremst næringsstruktur og demografi, er brutto inntekt, formue, gjeld og skatt pr. innbygger lavere enn for landet. Det resulterer i at skattegrunnlaget er under gjennomsnittet av kommunene, og at Rakkestad kommune er avhengig av eiendomsskatt, utjevning av inntekter og statlige overføringer for å oppnå et tilstrekkelig ressursgrunnlag. Med nytt kommunalt inntektssystem i 2017 og ny kommunestruktur i 2020 forsterker dette bildet seg framover.

Forskjellene vokste også i tidsrommet 2005 – 2017.

2 - Kommunal økonomi

Regnskapsmessig resultat

Rakkestad kommune hadde et overskudd på driftsregnskapet i 2018 på kr. 28 976 432. Det er kommunens beste resultat noen gang.

Siden 2013 er disse regnskapsresultater bokført:

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Overskudd, Kroner.	28 976 000	27 463 000	22 894 000	14 223 000	4 593 000	345 000

Den økonomiske stillingen var i 2015 – 2018 langt bedre enn i 2012 – 2014.

Årsaken til denne utviklingen er flere:

- Sterk vekst i overføringer – spesielt skatter og skatteutjevnerende tilskudd – i 2016 – 2018.

Målt mot budsjett, er merinntektene på ca. 5,5 millioner kroner i 2018 og 7 – 8 millioner kroner både i 2016 og 2017.

- Utgiftsreducerende tiltak på 20 – 25 årsverk ble realisert i 2016 og 2017.
- For Barnevern ble netto utgifter kr. 4 750 000 lavere i 2018 enn i 2016.
- NAV Rakkestad hadde netto utgifter i 2018 som var kr. 5 000 000 under budsjett.
- Nesten samtlige staber, seksjoner og andre kostnadssteder avla regnskap innen budsjett-rammer i 2015 – 2018.

Økonomien strammer seg markert til i 2019. Rakkestad kommune kan gjøre opp regnskapet med et lite overskudd eller i balanse, men faren er absolutt til stede for at det oppstår underskudd.

Denne situasjonen ligger an til å forsterke seg i 2020.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet. Det framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle utgifter er dekket inn. Netto driftsresultat er kommunens driftsreserve eller buffer mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter over en kortere periode på 0 – 1 år. Det er den mest relevante indikator på å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien.

I 2013 – 2018 hadde Rakkestad kommune disse netto driftsresultater:

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Netto driftsresultat, Kroner.	24 491 000	20 625 000	23 326 000	10 323 000	5 061 000	3 065 000

Som andel av brutto driftsinntekter, var netto driftsresultat i Rakkestad kommune, Østfold og Norge:

	Rakkestad	Østfold	Norge
År			
2018	3,5	1,3	2,6
2017	3,3	3,5	3,8
2016	3,7	3,4	4,0
2015	1,8	1,9	3,0
2014	0,9	1,0	1,3

Prosent.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at nivået på netto driftsresultat over tid bør være over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter for å oppfylle krav til en bærekraftig og solid kommuneøkonomi. Rakkestad kommune hadde slike resultater i 2015 – 2018, etter at regnskapene for 2012 – 2014 var svake.

Som sådan var det bærekraft i kommuneøkonomien pr. 31.12.2018.

Netto driftsresultat for 2018 ble høyere enn for Østfoldkommuner (1,3 prosent) og Norge (2,6 prosent).

Når det gjelder årsakene til denne utviklingen, vises til avsnittet «Regnskapsmessig resultat» ovenfor.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er kommunens driftsreserver og buffer mot økende utgifter og sviktende inntekter for et tidsrom på 1 – 3 år. Det bør være av en størrelse slik at det gir bærekraft, forutsigbarhet og robusthet i økonomien. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi vurderer at fondet bør utgjøre minst 10 prosent av de samlede driftsinntekter til enhver tid.

Rakkestad kommune hadde et disposisjonsfond på kr. 95 383 397 pr. 31.12.2018. Dette er etter at overskuddet for 2018 var disponert. På det tidspunkt utgjorde disposisjonsfondet 13,75 prosent av brutto driftsinntekter.

I øyeblikket er Rakkestad kommunes disposisjonsfond av en akseptabel størrelse.

Fra 2013 – 2018 har disposisjonsfondet – de aktuelle forutsetninger lagt til grunn – utviklet seg som følger:

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Disposisjonsfondet, Kroner.	95 383 000	71 622 000	44 159 000	23 457 000	11 180 000	16 020 000

Som andel av brutto driftsinntekter utgjør disposisjonsfondet:

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Disposisjonsfondet, Prosent.	13,75	10,60	6,70	3,80	2,70	3,30

Disposisjonsfondet bør framover anvendes utelukkende til sitt formål.

Det medvirker til å etablere bærekraft, forutsigbarhet og soliditet i kommunens virksomhet.

Politisk nivå må ikke falle for fristelsen til å finansiere midlertidige og permanente tiltak med midlene. Rakkestad kommune bør fortsatt ordinært prioritere slike oppgaver innen sine drifts- og investeringsbudsjetter.

Brutto driftsinntekter, brutto driftsutgifter, brutto driftsresultat og netto driftsresultat pr. innbygger 2015 – 2018:

For Rakkestad kommune og Norge er brutto driftsinntekter, brutto driftsutgifter, brutto driftsresultat og netto driftsresultat pr. innbygger i 2015 – 2018:

	Rakkestad				Norge			
År	2018	2017	2016	2015	2018	2017	2016	2015
Bto. driftsinntekter,	84 574	82 321	80 907	76 234	87 092	84 710	80 930	76 389
Bto. driftsutgifter,	81 738	79 575	77 448	74 572	85 343	82 009	77 988	74 630
Bto. driftsresultat,	2 836	2 746	3 459	1 662	1 749	2 702	2 942	1 759
Nto. driftsresultat,	2 940	2 462	3 025	1 333	2 258	3 207	3 271	2 273

Kroner pr. innbygger.

Brutto driftsinntekter

I 2015 hadde Rakkestad kommune inntekter pr. innbygger på landsgjennomsnittet.

Med nytt inntektssystem for kommunene fra 2017 og ny kommunestruktur 2014 – 2020, forandret dette seg fra 2017.

Rakkestad kommune har nå brutto driftsinntekter pr. innbygger som er kr. 2 518 – kr. 20 723 140 samlet – lavere enn landsgjennomsnittet.

Det medfører en nærmest dramatisk endring og omfordeling av ressursene – ca. 3 prosent av brutto driftsinntekter – på bare et – to år.

Som det ser ut fortsetter den utviklingen som er beskrevet i forrige avsnitt i 2020 – 2023. Eiendoms-skattefundamentet svekkes først i 2020 og deretter i 2021. Som en konsekvens av den nye kommune-loven, må Rakkestad kommune dessuten betale i overkant av 6 millioner kroner mer i avdrag på sine lån i 2020 enn den måtte gjort etter tidligere modell.

Det vil kreve nye endringer og omstillinger av kommunens virksomhet.

Rådmannen vurderer at Rakkestad kommune står overfor alvorlige vanskeligheter med å finansiere sin virksomhet som premissene er.

I budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 blir de aktuelle tema blant dem mest viktige.

De ulike inntektene

Rakkestad kommunes inntekter fordelte seg på denne måten på arter i 2014 – 2017:

	Rakkestad			
	2017	2016	2015	2014
Skatteinntekter,	194 656	193 284	167 096	157 886
Rammetilskudd,	267 205	255 528	255 518	253 306
Eiendomsskatt,	27 907	27 578	27 727	27 414
Andre skatter,	7	7	7	7
Øremerkede tilskudd,	78 250	84 797	74 581	66 053
Andre statstilskudd,	21 306	14 584	10 212	7 276
Tilskudd fra andre,	1 157	811	3 971	1 822
Brukerbetalinger	25 706	25 257	24 764	24 543
Salgsinntekter,	57 512	57 704	52 693	60 162
Annet,	1 488	1 704	0	0
Sum,	675 194	661 254	616 569	598 469

1 000 kroner.

Frie inntekter (skatter og rammeoverføringer), brukerbetalinger og salgs- og leieinntekter, øremerkede tilskudd, andre statstilskudd og eiendomsskatt er kommunens viktigste inntekter og fundamentet for dens virksomhet.

Inntektenes andel av totale brutto driftsinntekter var denne i 2014 – 2017:

	Rakkestad				Norge			
	2017	2016	2015	2014	2017	2016	2015	2014
Skatteinntekter,	28,9	29,3	27,1	26,4	36,6	36,2	35,2	34,7
Rammetilskudd,	39,7	38,7	41,4	42,3	29,2	29,3	30,9	32,0
Eiendomsskatt,	4,1	4,2	4,5	4,6	3,1	2,9	2,8	2,5
Andre skatter,	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,4
Øremerkede tilskudd,	11,6	12,9	12,1	11,0	12,6	12,6	12,2	12,1
Andre statstilskudd,	3,2	2,2	1,7	1,2	5,0	4,1	3,5	3,3
Tilskudd fra andre,	0,2	0,1	0,6	0,3	0,9	0,3	0,4	0,4
Brukerbetalinger	3,8	3,8	4,0	4,1	3,5	3,7	3,9	3,9
Salgsinntekter,	8,5	8,7	8,5	10,1	8,6	10,5	10,8	10,6
Sum,	100,0	99,9	99,9	100,0	99,9	100,0	100,1	99,9

Prosent.

Som følge av spesielt næringsstruktur og demografi, er skatteinntektene lavere enn i gjennomsnittet av norske kommuner – 28,9 prosent i Rakkestad kommune mot 36,6 prosent for Norge i 2017.

Skattegrunnlaget er – jf. statistikk ovenfor – på bare 80,81 prosent av landstall.

Ifølge data i inntektssystemet er kostnadsnivået for å yte tjenester til befolkningen 1,08 av nasjonale størrelser for Rakkestad kommune. Det henger nært sammen med befolkningssammensetning og levekår. For bare noen få år var tilsvarende uttelling på 1,11.

Av denne grunn er Rakkestad kommunes rammeoverføringer relativt høye sammenlignet med tall for Norge. Veksten i denne inntekten har likevel vært svært svak siden 2015 (jf. faktor 1,11 vs. 1,08).

Noe av årsaken til denne utviklingen er etableringen av nytt inntektssystem for kommunene i 2017 og kommunereformen 2014 – 2020.

Rådmannen legger ikke skjul på at dette vil medføre utfordringer for Rakkestad kommune framover.

Eiendomsskatt utgjør 4,1 prosent av kommunens ressurser.

Rakkestad kommune er mer avhengig av disse inntektene enn tidligere – idet at skatteinntektene er lave og rammeoverføringer må påregnes å vokse svakt framover.

Brukerbetaling og salgs- og leieinntekter er omtrent som for andre kommuner.

For andre inntekter er det bare små forskjeller sammenlignet med landstørrelser.

Brutto driftsutgifter pr. innbygger

Rakkestad kommune og Norge har disse brutto driftsutgifter pr. innbygger til sin virksomhet i 2010, 2013, 2016 og 2018:

	Rakkestad				Norge			
	2018	2016	2013	2010	2018	2016	2013	2010
Ledelse og administrasjon,	4 372	4 135	3 798	3 590	5 153	4 633	4 262	4 168
Barnehage,	8 124	7 367	6 474	5 892	9 817	9 130	8 355	7 242
Grunnskole,	17 213	16 360	14 629	12 597	16 161	15 001	13 691	13 041
Barnevern,	3 837	4 467	3 155	2 412	2 682	2 437	2 091	1 565
Sosiale tjenester,	3 911	3 480	3 440	2 774	4 400	3 955	3 154	2 830
Helse og omsorg,	29 046	27 436	25 669	18 243	26 539	23 751	22 274	18 262
Kultur,	2 081	1 969	2 046	1 373	3 213	2 905	2 572	2 299
Kirke,	859	764	790	643	705	655	611	548
Ulykkesvern,	1 158	881	839	811	1 180	1 069	919	850
Fysisk planlegging m.m.,	1 212	1 096	998	764	1 392	1 207	1 087	923
Samferdsel,	1 026	879	764	541	1 793	1 480	1 374	1 240
Vann, renovasjon m.m.,	3 859	3 665	3 786	3 331	4 085	3 744	3 201	2 926
Bolig,	1 630	1 451	1 637	1 302	1 752	1 589	1 351	1 149
Næring,	843	643	558	681	1 058	1 008	940	834
Annet,	2 535	2 855	3 399	3 612	5 143	5 424	5 199	3 849
Sum,	81 706	77 448	71 982	58 566	85 073	77 988	71 081	61 726

Kroner pr innbygger.

For Norge er brutto driftsutgifter pr. innbygger 85 073 i 2018, mens de for Rakkestad kommune er kr. 81 706.

Differensen er kr. 3 367 pr. innbygger og kr. 27 710 410 for kommunen som helhet.

Etter omleggingen av inntektssystemet i 2017 og kommunereformen 2014 – 2020, har Rakkestad kommune relativt mindre ressurser å anvende på sine oppgaver.

Dette er utfordrende på lang sikt.

Ledelses- og administrasjonsutgifter er lave sammenlignet med nasjonale størrelser. Dette er på den ene side et uttrykk for effektivitet og produktivitet, men indikerer også at kommunen ikke holder seg med all den kompetanse og kapasitet som den burde. For bærekraft og soliditet i organisasjonen er det et minustegn.

Barnehagene er blant de mest kostnadseffektive i landet fortsatt.

Utgifter til grunnskole, barnevern, helse og omsorg og kirke er til dels langt over nasjonale gjennomsnittstall.

Differensen innenfor skole er ca. kr. 1 150 pr. innbygger, helse og omsorg ca. kr. 2 500 pr. innbygger, barnevern ca. kr. 1 150 pr. innbygger og kirke ca. kr. 154 pr. innbygger i 2018. Samlet sett resulterer det i betydelige merkostnader for Rakkestad kommune på disse områdene.

Til sosiale tjenester, kultur, forskjellige tekniske formål og næring er forbruket relativt lavt sammenlignet med andre kommuner.

Tabellen nedenfor viser forskjellige formåls forholdsvis andel av totalt budsjett i Rakkestad kommune og Norge i 2010, 2013, 2016 og 2018:

	Rakkestad				Norge			
	2018	2016	2013	2010	2018	2017	2016	2015
Ledelse og administrasjon,	5,4	5,3	5,3	8,2	6,1	5,9	6,0	6,8
Barnehage,	9,9	9,5	9,0	10,1	11,5	11,7	11,8	11,7
Grunnskole,	21,1	21,1	20,3	21,5	19,0	19,2	19,3	20,7
Barnevern,	4,7	5,8	4,4	4,1	3,2	3,1	2,9	2,5
Sosiale tjenester,	4,8	4,5	4,8	4,7	5,2	5,1	4,4	4,6
Helse og omsorg,	35,5	35,4	35,7	31,1	31,2	30,5	31,3	29,6
Kultur,	2,5	2,5	2,8	2,3	3,8	3,7	3,6	3,7
Kirke,	1,1	1,0	1,1	1,1	0,8	0,8	0,9	0,9
Ulykkesvern,	1,4	1,1	1,2	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4
Fysisk planlegging m.m.,	1,5	1,4	1,4	1,3	1,6	1,5	1,5	1,5
Samferdsel,	1,3	1,1	1,1	0,9	2,1	1,9	1,9	2,0
Vann, renovasjon m.m.,	4,7	4,7	5,3	5,7	4,8	4,8	4,5	4,7
Bolig,	2,0	1,9	2,3	2,2	2,1	2,0	1,9	1,9
Næring,	1,0	0,8	0,8	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4
Annet,	3,1	3,9	4,5	4,2	6,0	7,1	7,4	6,6
Sum,	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Prosent.

Det bildet som er beskrevet blir bekreftet av denne oversikten.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet.

I 2015 var det lavere enn for gjennomsnittet av kommunene, mens størrelsen i siste regnskap var kr. 1 087 pr. innbygger – totalt kr. 8 915 574 – over tallet for andre kommuner samlet.

Dette uttrykker en bra utvikling.

Finansielle utgifter og inntekter

Rakkestad kommune har som det går fram av avsnittet «Lånegjeld» nedenfor en betydelig høyere lånegjeld enn Østfoldkommuner og gjennomsnittet av kommuner. Det reduserer den økonomiske handlefrihet og de midler som er til rådighet for kjerne- og andre primære oppgaver.

Netto renteeksponering uttrykker hvor mye av den renteeksponerte gjeld som er tilbake etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra:

	Rakkestad				Østfold				Norge			
	2018	2017	2016	2015	2018	2017	2016	2015	2018	2017	2016	2015
Nto. renteeksponering.	59,5	57,4	53,4	53,6	40,9	39,7	42,8	38,8	43,5	39,5	39,6	36,6

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune har stor renteeksponert gjeld.

En renteeksponering på ca. 60 prosent medfører at en prosents renteøkning spiser opp ca. 0,6 prosent av brutto driftsinntekter.

Utslaget for Rakkestad kommune for hver prosent som rentene stiger, er altså på ca. kr. 4 050 000.

Samme størrelser for Østfoldkommuner er 40,9 prosent og gjennomsnittet for landet 36,6 prosent.

Rakkestad kommune er veldig sårbar for renteøkninger – med de følger det har for drift og stabilitet.

Tabellen viser Rakkestad kommunes finansielle utgifter og inntekter i 2018:

	2018	2017	2016	2015
Renteutgifter,	15 658	16 065	16 779	16 338
Renteinntekter, utbytte m.m.,	5 376	6 158	3 916	2 940
Netto renteutgifter,	10 282	9 907	12 863	13 398
Avdrag på lån,	19 200	19 318	18 587	17 345
Sum, rente- og avdragsutgifter,	29 482	29 225	31 450	30 743

1 000 kroner.

Utbytte stammer nesten i sin helhet fra Rakkestad Energi AS. Det var på kr. 2 395 560 i 2018, men faller til kr. 1 629 440 i 2019. For 2020 er det budsjettert med kr. 3 052 000 i slike inntekter.

Avkastningen på de verdier kommunen har bundet i selskapet er med andre ord svært usikker.

Så sent som i 2017 mottok Rakkestad kommune utbytte av Rakkestad Energi AS på kr. 3 166 420.

Rådmannen tar sikte på å legge fram en eierskapsmelding for selskapet i første kvartal 2020.

Renter av innskudd går oppover i takt med et høyere rentenivå og en styrket likviditet.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskudd/underskudd på driftsregnskapet. Det framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle utgifter er dekket inn. Netto driftsresultat er kommunens driftsreserve eller buffer mot økende utgifter og/eller sviktende inntekter over en kortere periode på 0 – 1 år. Det er den mest relevante indikator på å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien.

I 2015 var Rakkestad kommunes netto driftsresultat ca. kr. 97 pr. innbygger lavere enn gjennomsnitt for landets kommuner.

Som følge av spesielt egne tiltak, var denne situasjonen kraftig endret i 2018. Rakkestad hadde da et netto driftsresultat som var kr. 682 over landet som helhet.

Når det gjelder årsakene til denne utviklingen, vises til avsnittet «Regnskapsmessig resultat» ovenfor.

Fonds

Rakkestad kommunes fonds har utviklet seg som følger fra 2015 – 2018:

	2018	2017	2016	2015
Disposisjonsfond,	95 323	67 622	46 351	25 403
Bundne driftsfond,	23 774	23 408	28 054	24 676
Ubundne investeringsfond,	1 624	1 624	1 924	1 924
Bundne investeringsfond,	6 517	1 846	3 217	2 788
Sum,	127 238	94 500	79 546	54 791

1 000 kroner.

Disposisjonsfond er etter årsoppgjørdisposisjoner – etter at overskudd har blitt tilført fondet.

Pr. utgang 2018 er disposisjonsfondet kr. 95 323 000. Det tilsvarer 13,75 prosent av driftsinntektene.

Som rådmannen ser det har denne driftsreserven eller – bufferen nå en forsvarlig størrelse.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi mener at disposisjonsfondet minst bør være på 10 prosent av brutto driftsinntekter.

Bundne driftsfond refererer seg i hovedtrekk til selvkostområdene – vann, avløp, slam, renovasjon og feiing – hvor overskuddsmidler enkelte år er avsatt til fonds for senere anvendelse. Det medvirker til mer forutsigbare årsavgifter til abonnentene. Ressursene forbrukes – tilbakeføres til innbyggerne og næringslivet – i løpet av tre år.

Pr. 31.12.2018 var selvkostfonds på kr. 9 076 000. De fordelte seg på denne måte:

	2018	2017
Vann,	1 250	1 734
Avløp,	4 608	5 342
Renovasjon,	2 024	2 384
Slam,	1 194	753
Feiing,	0	155
Sum,	9 076	10 368

1 000 kroner.

Andre større fonds er:

- Erling Nærbys testamentariske gave, kr. 2 919 576.
- Interkommunalt prosjekt «Glomma sør for Øyern», kr. 3 375 801.

De aktuelle ressurser disponerer ikke Rakkestad kommune fritt.

For øvrig er det satt av ulike midler til formålsbestemte fonds – som i de nærmeste årene blir brukt til å finansiere forskjellige typer aktivitet i kommunen.

Med sitt ressursgrunnlag og omfattende investeringer, har Rakkestad kommune aldri kunnet bygge seg opp noen vesentlig investerings- eller prosjektkapital.

Spesielt de ubundne investeringsfonds er av den grunn ubetydelige.

Lånegjeld

Rakkestad kommune har over mange år investert svært tungt i kommunal og annen samfunnsmessig infrastruktur. Med jevnt over en svak egenkapital, er prosjekter i overveiende lånefinansiert. Det har som resultat at meget høy lånegjeld har bygget seg opp:

Tekst	2018		2017		2016		2015	
	Lån	Vekst	Lån	Vekst	Lån	Vekst	Lån	Vekst
Rakkestad,	86 142	9,67	78 550	-1,23	79 526	1,77	78 146	
Østfold,	72 294	-6,64	77 432	4,54	74 072	4,80	70 680	
Norge,	83 484	-2,60	85 713	4,92	81 692	6,24	76 897	

Kroner pr. innbygger og prosent.

Langsiktige lån er kr. 2 658 pr. innbygger større i Rakkestad kommune enn for landet i helhet.

Høy lånegjeld gir store årlige utgifter til renter og avdrag av disse forpliktelsene. Det er begrensende for den økonomiske handlefrihet og de ressurser som kommunen har til rådighet for tjenesteytelser og annen kommunal aktivitet. For lite midler blir tilgjengelig og tilbake til kommunale kjerneoppgaver og ordinær virksomhet.

Rakkestad kommunes økonomiske og finansielle armslag er redusert ved de investeringer som er foretatt og de langsiktige lån som en konsekvens av det er etablert.

Tabellen viser gjeldsstørrelser for Rakkestad kommune 2015 – 2018:

	2018	2017	2016	2015
Samlet lånegjeld,	708 951	643 990	649 934	630 715
Lån til videre utlån,	69 810	47 264	47 264	45 205
Investeringslån,	639 141	596 726	602 670	585 510
Innbyggere,	8 230	8 202	8 173	8 084
Investeringslån pr. innbygger,	77 660	72 754	73 739	72 418

1 000 kroner og kroner pr. innbygger.

Pensjon

Rakkestad kommune hadde disse brutto pensjonsforpliktelser, brutto pensjonsmidler og netto pensjonsforpliktelser 2015 – 2018:

	2018	2017	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelser,	915 113	872 941	836 365	805 798
Pensjonsmidler,	806 414	731 376	681 793	665 083
Netto pensjonsforpliktelser,	108 699	141 565	154 572	140 715

1 000 kroner.

Ved siste årsskiftet hadde Rakkestad kommune forpliktelser til pensjonsordninger for ansatte og folkevalgte medlemmer på 915,113 millioner kroner pr. 31.12.2018. Det er en stigning på 42,172 millioner kroner (4,83 prosent) fra 2017.

Pensjonsforpliktelsene er langsiktig gjeld for kommunen.

Samtidig hadde Rakkestad kommune pensjonsmidler pr. 31.12.2018 på 806,414 millioner kroner. Det er en vekst på 75,038 millioner kroner (10,26 prosent) fra 2017.

Netto pensjonsforpliktelser utgjorde dermed 108,699 millioner kroner pr. 31.12.2018 – noe som gir en reduksjon i størrelsen på 32,866 millioner kroner (23,22 prosent) fra 2017.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) er kommunens forsikringsleverandører på det aktuelle området.

Rakkestad kommune har store forpliktelser – men også aktiva – knyttet til pensjonsordningene for de ansatte og folkevalgte.

Tabellen nedenfor viser såkalte premieavvik 2015 – 2018:

	2018	2017	2016	2015
Akkumulert premieavvik, 1 000 kroner.	25 488	22 011	22 414	21 732

Pensjonspremiene varierer fra år til år avhengig av blant annet lønnsutviklingen og den avkastningen som pensjonskassene oppnår på sine investeringer/sin kapital.

Premieavvikene har som formål å jevne ut pensjonspremiene over år – slik at kommunens pensjonskostnader er forutsigbare og ikke går ned eller vokser for mye fra år til år.

Når den betalte premie er større enn pensjonskostnaden, oppstår et premieavvik. Det settes av i balansen og utgiftsføres deretter i driftsregnskapet over sju år.

I de tilfelle der premie er mindre enn pensjonskostnaden, beregnes et negativt premieavvik. Det balanseføres også, og inntektsføres så i driftsregnskapet over sju år.

Rakkestad kommune hadde akkumulerte positive premieavvik på 25,488 millioner kroner (eksklusive arbeidsgiveravgift) pr. 31.12.2018. Dette gir en framtidig årlig driftsutgift på (i gjennomsnitt) 3,641 millioner kroner fram mot 2025.

Premieavviket er også et likviditetsutlegg for kommunen på 25,488 millioner kroner pr. 31.12.2018.

Etter årsoppgjørdisposisjoner er Rakkestad kommunes disposisjonsfond på 95,383 millioner kroner ved årsskiftet 2018 – 2019.

Som nevnt er det et akkumulert premieavvik på 25,488 millioner kroner på samme tidspunkt. Når det tas hensyn til de premie-/pensjonsforpliktelsene som ligger i regnskapet, blir disposisjonsfondet på 69,895 millioner kroner.

Akkumulert premieavvik utgjør på denne måte 26,72 prosent av langsiktige driftsreserver – noe som svekker kommunens økonomiske stilling og soliditet vesentlig.

Bildet er det samme for kommunesektoren som en helhet.

3 - Utdypende om utvikling og utbygging av kommunale tilbud 2018 – 2020

Innledende

Rakkestad kommune har i 2018 – 2020 utviklet og bygget ut sine tilbud i spesielt oppvekst og helse og omsorg kraftig.

Ledesnor i de tiltak som er satt i verk er tidlig innsats, forebyggenhet, rehabilitering og folkehelse.

Årsverk og ansatte

Tabellen viser årsverk i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2017 og 2018:

Indikatorer	2018			2017		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Rådmann - inklusive staber,	27,4	18,3	45,7	28,1	19,3	47,4
Oppvekst og kultur,	158,4	38,5	196,9	158,6	35,7	194,3
Helse og omsorg,	211,7	20,1	231,8	202	15,9	217,9
Teknikk, miljø og landbruk,	20,8	26,6	47,4	20,9	27,6	48,5
Sum,	418,3	103,5	521,8	409,6	98,5	508,1
Andeler,	80,16	19,84	100	80,61	19,39	100

Årsverk og andeler (prosent).

Tabellen viser ansatte i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2017 og 2018:

Indikatorer	2018			2017		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Rådmann - inklusive staber,	30	35	65	34	35	69
Oppvekst og kultur,	187	49	236	189	48	237
Helse og omsorg,	311	34	345	298	26	324
Teknikk, miljø og landbruk,	26	28	54	27	30	57
Sum,	554	146	700	548	139	687
Andeler,	79,14	20,86	100	79,77	20,23	100

Ansatte og andeler (prosent).

Tiltak

2018

Det er 13,7 flere årsverk i kommunen i 2018 enn i 2017.

Rådmannen har en nedgang på 1,7 årsverk.

Innen oppvekst er det en økning av 2,5 årsverk.

Helse og omsorg vokste med 13,9 årsverk. Det refererer seg i første rekke til:

- Barnevern.
- Psykisk helse.
- Hjembaserte tjenester.
- Bo- og aktivitetstjenester.

Innen Teknikk, miljø og landbruk opereres det med 1,1 færre årsverk enn i 2017.

Det var 700 ansatte i kommunen ved utgangen av 2018 – mot 687 ved årets start.

Innen rådmann og staber er det en nedgang på fire ansatte – 5,8 prosent – i perioden.

Denne utviklingen henger dels sammen med det program for effektivisering og reduksjon av ledelses- og administrasjonsressurser som er gjennomført i 2016 – 2018, men også overføring av Forvaltningsenhet Helse til Hjembaserte tjenester.

Rakkestad kommunes utgifter til styring, ledelse og administrasjon utgjør 4,1 prosent av det samlede budsjett. Det er lavt sammenlignet med Østfoldkommuner (6,4 prosent) og landet (5,4 prosent).

Rådmannen vurderer det på ene side som fornuftig og en styrke at ressurser i stor grad anvendes til tjenesteytelser og kjerneoppgaver, men det er en fare at kompetanse og kapasitet i ledelses- og administrasjonsapparatet kan bli for små. De utfordringer kommunen har hatt på forvaltnings- og plansiden er et uttrykk for det siste momentet.

For oppvekst og kultur var det i store trekk status quo fra 2017 – 2018.

Innen helse og omsorg ble det 21 flere ansatte i 2018 – fordelt på Rakkestad familiesenter (spesielt psykisk helse og barnevern), Hjembaserte tjenester (blant annet overføringen av Forvaltningsenhet Helse og etableringen av egen fysioterapifunksjon i seksjonen), Skautun rehabiliterings- og omsorgs-senter og Bo- og aktivitetstjenester (herunder iverksettelsen av Parksvingen omsorgsboliger).

For Teknikk, miljø og landbruk er det en korleksjon på tre ansatte – ca et årsverk – i perioden. Det er små faktiske endringer i denne seksjonen.

2019

Som en følge av det opprinnelige og de reviderte budsjetter er tjenestetilbud og aktivitetsnivå markert styrket i særdeleshet i 2019.

En ny planorganisasjon blir etablert ca. 1.4.2019 – hvoretter arbeidet med planprogram, planstrategi, kommuneplan 2020 – 2032 og annet planverk er satt i verk.

Effekten av bemanningsnorm i Barnehage (1.8.2018) er på ca. 6 årsverk.

Lærernorm i Skole (1.8.2018) slår inn med ca. 1,5 årsverk. Egen PP – tjeneste (Rakkestad og Marker kommuner) ble satt i verk 1.8.2018.

Læringsmiljøkonsulent – med oppgaver og ansvar for de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i skolen – kom på plass 1.8.2019.

Ny kulturskole er nærmest ferdig planlagt. Byggeprosjektet kan starte opp i første kvartal 2020.

Kulturskolerektor ble utvidet til fullt årsverk på høsten 2019.

Forebyggende tjenester har blitt ytterligere bygget ut fra 2018 til 2019.

En koordinator for barn og unge tilknyttet Forvaltningsenhet Helse er tilsatt fast fra 1.1.2020. Den arbeider med råd og veiledning, ansvarsgrupper og annen type oppfølging av barn og unge med sammensatte og store utfordringer.

Psykisk helse oppnår i hovedsak på grunn av opptrappingsplan for rus og psykisk helse økt stillingsramme på 3,3 årsverk.

Brukerstyrt hus åpnet på nyåret 2019. Det er 2,5 årsverk knyttet til tilbudet.

Fysio- og ergoterapi er hevet med 1,75 årsverk for å styrke det forebyggende, rehabiliterende og helsefremmende spor.

Barnevern ble økt med 2 årsverk i 2018 og 1 nytt årsverk i 2019. Sammenlignet med nasjonale tall, er bemanningen i denne enheten god. Tiltakene er delfinansiert ved at kjøp av tjenester i markedet har blitt faset ut i stort omfang. Netto utgifter til formålet er kraftig redusert fra 2016 til 2019.

Forebyggende tjenester i Hjembaserte tjenester er også prioritert fra 2018 til 2019.

Etter at seksjonen fikk egen fysioterapeut i 2017, har det blitt rekruttert 1 årsverk som ergoterapeut i 2019.

Fagansvarlig for alderspsykiatri og demens kommer på plass i andre halvår 2019. Dette er et samarbeidstiltak mellom Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester.

Fra høsten 2019, er et hverdagsrehabiliteringsteam av sykepleier, fagarbeider, fysioterapeut og ergoterapeut i funksjon i Hjembaserte tjenester. Det har forebygging og rehabilitering – mens brukere bor i sitt hjem – som oppgaver. Formålet er at mottakere av disse tjenester oppnår økt funksjonalitet og deltakelse, mestrer hverdagslige gjøremål selv og kan fortsette å bo hjemme med verdighet.

Som et samarbeid mellom Rakkestad familiesenter og Teknikk, miljø og landbruk, er en miljøvaktmester etablert fra ca. 1.7.2019. Tiltaket har brukere innen rus- og psykiatri som en primær målgruppe.

Bo- og aktivitetstjenester tok i bruk Helsehusveien omsorgsboliger ved årsskiftet 2016 – 2017 og Parksvingen omsorgsboliger høsten 2018.

Etter år med midlertidige og kortsiktige løsninger, har Rakkestad kommune et tilbud overfor de funksjons- og utviklingshemmede som er mer i samsvar med utfordringer på området.

Like fullt må nye tiltak forberedes og settes i verk også i Bo- og aktivitetstjenester i løpet av noen år.

Planlegging av nytt sykehjem er i gang – med forventet prosjektoppstart i 2021.

Spesifikt om stillingsstørrelser

Stillingsstørrelser er lave i store deler av kommunal sektor.

Det er av flere årsaker ønskelig å øke stillingsstørrelsene. I spesielt helse og omsorg er det forventet et sterkt økende behov for årsverk etter hvert som flere blir eldre. Å øke stillingsstørrelser bidrar til å redusere rekrutteringsutfordringene.

Større stillinger kan dessuten fremme god ledelse og gode arbeidsmiljøer. Det er dermed også bra for kvalitet på tjenester.

Å tilby hele stillinger, er også viktig for at kommuner skal framstå som attraktive arbeidsgivere.

Tabellen viser stillingsstørrelser i 2017 og 2018:

Indikatorer	2018			2017		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Andel 0 - 24,99 prosent,	9	22	11	9	23	13
Andel 25 - 49,99 prosent,	7	4	6	7	5	6
Andel 50 - 74,99 prosent,	23	12	21	22	12	20
Andel 75 - 99,99 prosent,	25	7	22	24	7	20
Andel heltid,	36	55	40	38	53	41
Sum,	100	100	100	100	100	100

Prosent.

I 2012 var gjennomsnittlig stillingsstørrelse i kommunesektoren 81,8 prosent. Den har steget til 82,5 prosent i 2016.

Rakkestad kommune kommer ikke spesielt godt ut på dette parameter.

Rådmannen tilrår å opprette en arbeidsgruppe av politisk nivå, administrativ ledelse og arbeidstaker-organisasjoner til å utrede aktuelle problemstillinger og legge fram forslag til tiltak for kommunestyret innen 30.6.2020.

4 - Nærmere om sykefravær 2013 – 2018

Medarbeidere er kommuners viktigste ressurs og den innsatsfaktor som i størst grad bestemmer kvalitet på de ulike tilbud.

I tillegg til å være avgjørende for nivå på tjenester, bidrar et lavt sykefravær til å øke kommunens sitt økonomiske handlingsrom.

Rakkestad kommune har dette sykefraværet i 2013 – 2018:

Tekst	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Rådmannen - inklusive staber,	2,60	0,30	0,40	5,00	1,10	1,60
NAV Rakkestad,	1,50	1,90	5,10	2,70	4,00	5,20
Skole,	6,90	4,80	5,60	6,30	4,20	7,40
Barnehage,	8,90	8,90	8,50	8,70	10,10	12,50
Kommunikasjon og kultur,	1,70	1,70	1,30	4,00	3,90	8,40
Rakkestad familiesenter,	7,70	7,80	10,80	11,20	19,40	12,10
Hjembaserte tjenester,	10,20	11,20	9,10	8,30	7,10	8,90
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	11,20	10,20	11,50	11,60	10,20	8,00
Bo- og aktivitetstjenester,	8,20	8,20	7,80	7,90	6,30	9,30
Teknikk, miljø og landbruk,	7,40	7,40	10,30	7,20	4,60	3,90
Sum,	7,20	7,20	7,80	7,80	7,00	8,00

Prosent.

Sykefraværet er på 7,20 prosent både i 2017 og 2018. Det er en svak nedgang – 0,6 prosent – fra 2015 og 2016.

Dog er inntrykket at denne størrelsen har ligget stabilt på mellom 7 og 8 prosent i hele tidsrommet 2013 – 2018.

For kommunene samlet, var sykefraværet i tidsrommet fjerde kvartal 2017 til tredje kvartal 2018 på 9,84 prosent.

Rakkestad kommune kommer altså bedre ut på denne indikatoren enn mange andre kommuner, men det kommunale fravær er likevel høyt sammenlignet med andre sektorer i samfunnet.

Målsettingen er et sykefravær som ikke overstiger 6,5 prosent på årsbasis, og at ingen stab eller seksjon skal score høyere enn 10 prosent på denne variabel i et enkelt år.

Rakkestad kommune har ikke maktet å oppfylle denne ambisjonen.

Bare Rådmannen – inklusive staber –, NAV Rakkestad og Kommunikasjon og kultur har et sykefravær under det måltall som nevnt. Skole, Rakkestad familiesenter og Teknikk, miljø og landbruk ligger noe i overkant. Bo- og aktivitetstjenester og Barnehage er på mellom 8 og 9 prosent. Hjembaserte tjenester (10,2 prosent) og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter (11,2 prosent) plasserer seg høyere enn 10 prosent i 2018.

Et slikt bilde for de ordinære helse- og omsorgstjenester, er til å kjenne igjen for kommunesektoren i en helhet.

Rakkestad familiesenter er på riktig vei denne indikator lagt til grunn. Sykefraværet var på 19,4 prosent i 2014, falt kraftig i 2015 og 2016 og har tatt ytterligere byks nedover i de siste to årene.

For Rakkestad kommune fortsetter innsatsen for å redusere denne type fravær.

Fra nyttår (2018 – 2019) etablerte NAV, kommunen og fastlegene et samarbeid om virksomhetsoppfølging av sykefraværet (NED prosjektet) – hvor målsettingen er over en nærmere periode å redusere det med 20 prosent.

Rakkestad kommune kan – fordi utgangspunktet er bedre – ikke forvente den samme effekt av tiltaket.

Rådmannens ledergruppe har for øvrig sykefravær som egen Work – shop den 11.11.2019. Det er et startpunkt for videre prosesser i sakskomplekset.

5 - Kommunens inntekter

Driftsinntekter

Rakkestad kommune hadde driftsinntekter i 2018 som var hele kr. 2 518 pr. innbyggere lavere enn gjennomsnittet for landet. Det gir samlede mindre inntekter på 20 723 145 pr. år.

Den situasjonen har bygget seg opp over tre år. I 2015 var forskjellen mellom Rakkestad kommune og en gjennomsnittskommune på kr. 155 pr. innbygger. Det resulterte mindre inntekter på bare kr. 1 275 650 pr. år.

Rådmannen vurderer disse endringene som dramatiske.

Det er nytt inntektssystem i 2017 og kommunereformen i 2017 – 2020 som er den direkte årsaken til denne utviklingen.

Rakkestad kommune har så langt tilpasset seg nye rammebetingelser. I 2018 var brutto driftsutgifter pr. innbygger kr. 3 367 lavere enn i en norsk gjennomsnittskommune. Rakkestad kommune driver dermed kr. 27 710 410 pr. år billigere sammenlignet med tall for kommunene samlet. I 2015 var denne differensen på kr. 58 pr. innbygger. Det medførte et utgiftsnivå i Rakkestad kommune som på det tidspunkt bare lå kr. 477 340 under størrelser for Norge.

Omstillingene er store. Ytterligere effektiviseringer kommer til å bli meget vanskelige å realisere. Rådmannen frykter den økonomiske utviklingen i 2020 – 2023.

Brutto driftsinntekter for Rakkestad kommune har utgjort i 2015 – 2018:

	2018	2017	2016	2015				
	Inntekter	Prosent	Inntekter	Prosent	Inntekter	Prosent	Inntekter	Prosent
Skatteinntekter,	210 300	30,2	194 656	28,9	193 284	29,3	167 096	27,1
Rammetilskudd,	264 819	38,1	267 205	39,7	255 528	38,7	255 518	41,4
Eiendomsskatt,	28 210	4,1	27 907	4,1	25 578	4,2	27 727	4,5
Andre skatter, Øremerkede tilskudd,	7	0,0	7	0,0	7	0,0	7	0,0
	81 642	11,7	78 250	11,6	84 797	12,9	74 581	12,1
Andre statstilskudd,	19 356	2,8	21 306	3,2	14 584	2,2	10 212	1,7
Tilskudd fra andre,	1 072	0,2	1 157	0,2	811	0,1	3 971	0,6
Brukerbetalinger,	27 438	3,9	25 706	3,8	25 257	3,8	24 764	4,0
Salgsinntekter,	61 026	8,8	57 512	8,5	57 704	8,7	52 693	8,5
Annet,	2 172	0,3	1 488	0,2	1 704	0,3	0	0,0
Sum,	696 042	100,1	675 194	100,2	659 254	100,2	616 569	99,9

1 000 kroner og prosent.

De frie inntekter – skatter, inntektsutjevneende tilskudd og rammeoverføringer – er på i overkant av to tredjedeler (68,3 prosent) av de samlede inntekter. Det er noe mer enn for norske kommuner samlet (ca. 66 prosent).

At Rakkestad kommune relativt sett har store rammetilskudd, henger sammen med sammensetningen av befolkningen og at det direkte sagt er mer utgiftskrevende å drive kommunen sammenlignet med

gjennomsnittet for landet. Det rettferdiggjør et høyere nivå på de statlige overføringene, og det har et motstykke i at kostnadene ved tjenesteytelser og annen drift skal være tilsvarende større.

Ifølge inntektssystemet er disse merkostnadene på 8,666 prosent i 2019, mens de i tidsrommet 2014 – 2019 utviklet seg som følger:

	Merkostnader
2019	8,666
2018	8,670
2017	9,360
2016	11,040
2015	11,024
2014	11,007

Prosent.

Den store reduksjonen i behovsindeksen medvirker sterkt til den svake inntektsutvikling for Rakkestad kommune i de siste årene.

Eiendomsskatt på boliger, fritidseiendommer og næringsvirksomhet ble etablert i 2012. De utgjør nå i overkant av 4 prosent av brutto driftsinntekter.

For 2016 – 2019 er skattesatsen på både boliger, fritidseiendommer og næringsvirksomhet på 4,75 promille.

Siden 2016 har kommunen hatt disse eiendomsskatteinntektene:

	Eiendomsskatt
2018	28 210
2017	27 907
2016	27 578
2015	27 727
2014	27 414

1 000 kroner.

Kommunenes inntektsfundament er i hovedsak skatter og rammeoverføringer.

I prinsippet avgjør kommunene selv hvordan de vil anvende disse ressursene, men i de siste årene har staten likevel i stadig sterkere grad lagt føringer og bindinger på disponeringen av dem. Det er detaljstyrende, regulerende og det reduserer kommunal handlfrihet og kommunalt handlingsrom.

Enkelte kommunale oppgaver er i kortere eller lengere tid dekket av øremerkede kommunale tilskudd.

Staten velger ut en særskilt finansiering av utvalgte formål. Dette resulterer i at kommunene dreier ressursbruk mot tjenester som omfattes av ordningene, og at disse oppgavene gjerne prioriteres på bekostning av ordinær virksomhet.

De øremerkede tilskudd er forbeholdt nasjonale satsingsområder som kommunene har ansvaret for å løse.

I 2018 hadde Rakkestad kommune øremerkede tilskudd på ca. kr. 81 642 000. Viktige ordninger er:

- Forvaltningsenhet Helse – Koordinator for barn og unge.
- Legetjenesten – Fastlønnstilskudd, rekrutteringstilskudd og Helforefusjoner.
- Skole – Tilskudd til videreutdanning av lærere, tidlig innsats og lærernorm.
- Barnehage – Tilskudd til bemanningsnorm, opplæring av minoritetsspråklige og tilrettelegging.
- Rakkestad familiesenter – Tilskudd til opptrappingsplanen for rus, andre tiltak relatert mot rus og psykisk helse spesielt, styrking og utvikling av helsestasjon- og skolehelsetjeneste og stillinger i kommunalt barnevern.
- Helse- og omsorgsseksjonene samlet – Tilskudd til ressurskrevende tjenester.

Øremerkede overføringer utgjør jevnt over ca. 12 prosent av brutto driftsinntekter. Det er inklusive refusjon av sykkelønn og andre folketrygdytelser og merverdiavgift.

Andre statlige overføringer har i de siste fire årene utgjort mellom 1,7 og 3,2 prosent av brutto driftsinntekter. De omfatter i hovedsak integreringstilskudd for bosetting av flyktninger og overføringer til dekning av kapitalutgifter på låneopptak til finansiering av skolebygg og omsorgsboliger.

Denne inntektskilde er fallende i takt med at asyl- og flykntingtilstrømmingen til landet har falt og at skole- og omsorgsboligene blir nedbetalt.

Brukerbetalinger og salgsinntekter er i størrelsesorden 12,5 – 13,0 prosent av brutto driftsinntekter.

De er av stor viktighet for kommunen – både direkte som finansiering av aktivitet, men også indirekte ved at de er regulerende på etterspørsel etter tjenesteytelser.

Viktige brukerbetalinger, årsgebyrer og salgs- og leieinntekter er:

- Barnehage.
- Skolefritidsordning.
- Trygghetsalarmer.
- Bepising.
- Transport.
- Praktisk bistand (Hjemmehjelp blant annet).
- Vederlag for opphold i institusjon.
- Egenandeler for ulike tjenester.
- Gebyrer knyttet til forskjellige transaksjoner og disposisjoner.
- Gebyrer av forvaltningsvirksomhet.
- Årsgebyrer knyttet til selvkostområder.
- Husleie.
- Salgs- og leieinntekter av kommunal næringsaktivitet og annen kommunal virksomhet.
- Ymse kommunale avgiftspliktige inntekter.

Samlede brukerbetalinger og salgsinntekter var i 2018 på ca. 89 millioner kroner.

Finansielle inntekter

I de siste årene har Rakkestad kommunes likviditet styrket seg som et resultat av gode regnskapsresultater og betydelige avsetninger til disposisjonsfondet og andre fonds.

Renter av bankinnskudd varierer fra kr. 3 455 000 i 2020 til kr. 3 775 000 i 2023.

Utbytte fra Rakkestad Energi AS er ført opp med i overkant av kr. 3 000 000 pr. år i perioden. Av forskjellige grunner er det stor usikkerhet omkring disse inntektene. De samlede utbytter er på kr. 3 052 000 i 2020 og kr. 3 355 000 i 2023.

Andre finansielle inntekter har bare mindre omfang.

6 - Kommunens utgifter

Driftsutgifter

Som det er redegjort for i forrige punkt – Kommunens inntekter – er Rakkestad kommunes inntekter som en følge av nytt inntektssystem (2017) og kommunereform (2014 – 2020) nå ca. kr. 20 723 145 lavere pr. år enn i gjennomsnittet av kommuner. Denne situasjonen har utviklet seg på bare fire år.

Rådmannen vurderer slike endringer som svært utfordrende og til dels dramatiske.

En følge av en svakere inntektsutvikling, er at Rakkestad kommune har mindre ressurser å anvende på primær oppgavene. Oppvekst, helse og omsorg og teknikk, miljø og landbruk. Samtidig er etterspørsel etter tjenesteytelser i befolkningen voksende. Å manøvrere i slikt terreng er meget vanskelig.

Rakkestad kommune har i dag – sammenlignet med gjennomsnittet av kommuner – nærmere kr. 30 000 000 mindre å fordele på sine oppgaver.

Ifølge tall i statsbudsjettet vokste utgiftene ca. 1 prosent mer enn inntektene fra 2018 til 2019. Fra 2019 – 2020 er den negative utviklingen enda sterkere. På to år reduseres handlingsrommet på den måte med ca. 15 millioner kroner.

Så langt har Rakkestad kommune omstillet og tilpasset seg nye rammebetingelser. I årene framover kommer det til å bli mer krevende. Marginene skrumper raskt.

Rådmannen frykter den økonomiske utviklingen i 2020 – 2023. Det vil kreve fokus og målbevisste prioriteringer å holde budsjett- og regnskapsmessig balanse framover.

Tabellen illustrerer hvordan ressurser er fordelt på formål i 2017 og 2018:

	2018		2017	
	Utgifter	Prosent	Utgifter	Prosent
Rådmannen,	26 714	5,22	27 866	5,65
Staber,	21 140	4,13	32 603	6,61
NAV Rakkestad,	22 076	4,32	21 880	4,44
Skole,	95 206	18,62	90 826	18,41
Barnehage.	51 500	10,07	49 015	9,94
Kommunikasjon og kultur,	21 518	4,21	8 655	1,75
Rakkestad familiesenter,	43 954	8,60	47 664	9,67
Hjembaserte tjenester,	51 880	10,15	49 320	10,00
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	53 983	10,56	51 779	10,50
Bo- og aktivitetstjenester,	62 464	12,22	56 826	11,52
Teknikk, miljø og landbruk,	51 232	10,02	48 321	9,79
Næringstiltak,	2 771	0,54	2 523	0,51
Kirker og trossamfunn,	6 917	1,35	6 103	1,24
Sum,	511 355	100,01	493 381	100,03

1 000 kroner og prosent.

Til helse og omsorg – inklusive NAV Rakkestad – går bortimot halvparten – 45,85 prosent – av budsjettet.

En høy andel av de totale ressurser går med til dette formål. At tilbudet til utviklings- og funksjonshemmede er kraftig bygget ut i de siste årene og er stort i kommunen er en viktig forklaring på det bildet. Bo- og aktivitetstjenester utgjør 12,12 prosent av driftsbudsjettet. Bare Skole (18,7 prosent), overstiger denne ressursinnsatsen.

I 2018 brukte kommunen mindre penger på sosiale oppgaver og barnevern enn i 2014 – 2017.

Barnehage og Skole har 28,69 av bevilgningene.

Når det gjelder Skole er budsjettandelen større enn i mange andre kommuner. For Barnehage er bildet motsatt.

Kommunikasjon og kultur har 4,2 prosent og Teknikk, miljø og landbruk ca. 10 prosent av ressursene.

Rakkestad kommune anvender lite midler på ledelse og administrasjon.

Det er på den ene side et uttrykk for effektivitet, men vippepunktet til at kommunen ikke holder seg med nødvendig kompetanse og kapasitet på sentrale områder er hårfint.

Som det er redegjort for tidligere, er plan- og saksbehandlingsfunksjoner i et helhetsperspektiv styrket i 2017 – 2019.

Tabellen nedenfor illustrerer hvordan Rakkestad kommune, Østfoldkommunene og gjennomsnittet av landets kommuner disponerer sine ressurser først i 2015 og 2016 og deretter i 2017 og 2018.

Den uttrykker de endringer som har skjedd lokalt som en følge av det fokus som er satt over noen år:

Oversikt 2015 og 2016:

Formål	2015			2016		
	Rakkestad	Østfold	Norge	Rakkestad	Østfold	Norge
Styring og administrasjon,	3,80	5,90	5,40	4,00	6,00	5,30
Barnehage,	11,20	14,70	13,70	11,00	14,60	13,80
Grunnskole,	23,90	23,70	24,10	22,90	23,30	23,70
Barnevern,	5,20		3,50	6,20		3,60
Sosiale tjenester,	4,70	6,00	5,40	5,60	6,40	5,80
Helse og omsorg,	36,20	33,60	30,90	36,90	34,00	31,40
Kultur,	3,00	3,10	3,80	2,90	3,30	3,90
Kirke,	1,40	1,20	1,20	1,40	1,10	1,20
Annet,	10,60	11,80	12,00	9,10	11,30	11,30
Sum	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Prosent.

Oversikt 2017 og 2018:

Formål	2017			2018		
	Rakkestad	Østfold	Norge	Rakkestad	Østfold	Norge
Styring og administrasjon,	3,90	6,10	5,30	4,10	6,40	5,40
Barnehage,	10,90	14,40	13,50	10,80	12,80	13,50
Grunnskole,	22,60	22,90	23,20	23,50	22,60	23,10
Barnevern,	6,00		3,90	5,30		3,80
Sosiale tjenester,	5,80	6,60	6,10	5,70	6,50	6,00
Helse og omsorg,	36,20	33,60	31,10	37,30	34,10	31,90
Kultur,	2,80	3,30	3,90	2,80	3,30	3,90
Kirke,	1,30	1,10	1,10	1,40	1,10	1,20
Annet,	10,50	12,00	11,90	9,10	13,20	11,20
Sum	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Prosent.

Rakkestad kommune anvender en veldig liten andel av sine penger (4,10 prosent) på styring, ledelse og administrasjon sammenlignet med alle andre kommuner (5,4 prosent). Det er på den ene side et uttrykk for effektivitet i virksomheten og at ressursene i hovedtrekk kanaliseres til tjenesteytelser og kjerneoppgaver. I et annet perspektiv er det et faremoment at kompetanse og kapasitet på viktige områder – som saksbehandling og plan – kan bli skadelidende og at kommunen på denne måte ikke har den bærekraft og robusthet som skal til som myndighets- og samfunnsorgan.

I 2018 ble saksbehandling styrket på det grunnlag som nevnt.

Ny planorganisasjon trådte i kraft fra 1.4.2019.

Rådmannen vurderer at Rakkestad kommune med disse tiltakene kan håndtere forvaltnings-, plan- og samfunnsfunksjoner tilstrekkelig og forsvarlig framover. På grunn av sin størrelse og den knapphet på midler som er til stede, vil den like fullt alltid være ganske sårbar og lite robust på disse felt. Det ligger i sakens natur.

Rakkestad kommune har kostnadseffektive barnehager, og lavere utgifter til dette formål enn andre kommuner.

I flere år er ressurser som kunne blitt brukt på barnehage, prioritert til ulike andre oppgaver. Først og fremst skole og helse og omsorg. Med de nye pedagog- og bemanningsnormene i barnehager, endrer det seg i 2018 – 2021. Seksjonens budsjettammer må økes med opp mot kr. 7 000 000 på årsbasis i 2021.

Det innebærer omprioritering av midler i de kommende budsjetter og økonomiplaner.

Rakkestad kommune anvender noe mer på grunnskole enn Østfoldkommuner og landets kommuner i gjennomsnitt.

Helse og omsorg er høyest prioritert, og kommunen kanaliserte i 2018 37,3 prosent av sine ressurser til formålet. De tilsvarende størrelser for Østfoldkommuner og Norge er 34,1 prosent og 31,9 prosent.

Forskjellene er svært store.

Sammenlignet med andre kommuner, er tilbudet til utviklings- og funksjonshemmede og andre vanskeligstilte mennesker av forskjellige årsaker mer omfattende i Rakkestad kommune.

Det er en viktig forklaring på det bildet som nevnt. Andre momenter er levekår og demografi mere generelt.

Rakkestad kommune hadde i 2013 til 2017 store utfordringer i barnevernet.

I 2018 og 2019 er enheten høyt prioritert. Den faste bemanning har blitt styrket med tre årsverk, og det er også egne stillinger som har tilsyn med fosterhjem. Det ble finansiert delvis av reduserte kjøp av tjenester i markedet. Tiltakene er i ferd med å gi resultater.

Barnevernets utgifter falt med 4,75 millioner kroner fra 2016 – 2018. Også i 2019 ligger det an til en kostnadsnedgang.

Rakkestad kommune brukte i 2016 6,2 prosent av sine midler på formålet. Tilsvarende størrelse var 5,3 prosent i 2018.

De ressurser som går til barnevern er fortsatt høye sammenlignet med andre kommuner.

Andelen av midlene som kanaliseres til sosiale tjenester er stabilt lavere enn i andre kommuner (5,7 vs. 6,0 prosent).

Rakkestad kommune anvender 2,8 prosent av sine penger til kultur. Tall for Østfoldkommuner er 3,3 prosent og Norge 3,9 prosent.

Inklusivt i kultur er ikke leie av Rakkestadhallene (Rakkestadhallen og Degernesshallen) – som kommunen i stor grad svarer for drift og eksistens av.

Til kirke og trossamfunn bevilges 16 – 20 prosent mer enn for andre kommuner.

For teknikk, miljø og landbruk (Annet) er status i Rakkestad kommune omtrent som for kommunene samlet.

Finansielle utgifter

Ved utgangen av 2019 har Rakkestad kommune langsiktige lån – eksklusive pensjonsforpliktelser – på ca. kr. 777 000 000.

Pr. innbygger utgjør lånegjelden ca. kr. 94 425. Det er meget høyt.

Av forventede brutto driftsinntekter, beløper de langsiktige lån seg til ca. 108,25 prosent. Rådmannen påpeker at det er helt i toppsjiktet både for Østfoldkommuner og i landsmålestokk.

For 2020 budsjetteres det – inklusive rentebytteavtaler- med et rentenivå på ca. 2,75 prosent p.a. I perioden videre utover er denne størrelsen bare marginalt lavere.

Renteutgifter utgjør ca. kr. 22 195 000 i 2020. Det er en markant økning fra perioden 2015 – 2018.

	2018	2017	2016	2015
Renteutgifter, 1 000 kroner.	15 658	16 065	16 779	16 338

Utviklingen henger sammen med større investeringer i de par siste årene – spesielt i Os skole, nye omsorgsboliger i Hjembaserte tjenester og Parksvingen omsorgsboliger i Bo- og aktivitetstjenester.

Til sammen beløper disse prosjektene seg til ca. kr. 140 000 000.

Av den langsiktige gjeld, er ca. 17,6 prosent – ca. kr. 136 840 000 – selvfinansiert av gebyrer for vann, avløp og renovasjon, husleie og statlige tilskudd til dekning av kapitalkostnader knyttet til skolebygg og omsorgsboliger.

Finansutgifter av forpliktelser på ca. kr. 640 000 000 – pr. 1.1.2019 – må altså finansieres over det ordinære driftsbudsjettet.

Ny kommunelov (økonomibestemmelser) trer i kraft fra 1.1.2020.

Etter de regler som nå vil gjelde for minsteavdrag, må Rakkestad kommune i 2020 betale avdrag på kr. 27 662 000 av sine langsiktige lån. Det er kr. 6 162 000 mer enn i 2019.

Som en følge av høyere finansielle kostnader i 2020, strammes kommunens handlefrihet og handlingsrom alene inn med kr. 10 052 000.

Det er mye.

Som rådmannen vurderer det, har Rakkestad kommune knapt nok potensial til å øke sine langsiktige lån utover 2020 – nivå.

7 - Det økonomiske opplegget for kommunene i 2020

Innledende

Framlegget til statsbudsjett legger opp til en vekst i kommunenes frie inntekter (skatter og rammeoverføringer) på 1,3 milliarder kroner i 2020. Det er i den nedre del av intervallet for inntektsøkning som ble angitt i kommuneproposisjonen.

En høyere sysselsetting og fortsatt store uttak av utbytter gjør at kommunene kan oppnå merinntekter av skatter på 4,9 milliarder kroner i 2019 sammenlignet med anslaget i revidert nasjonalbudsjett.

Merskatteveksten påvirker ikke inntektsutviklingen for 2020. Den er bestemt og målt ut fra inntektsnivået i revidert nasjonalbudsjett.

For kommunene er merinntekter av skatter bare en forskottering av det kommende års økning av frie inntekter. Det innebærer at de er en engangsinntekt, og dermed ikke en finansieringskilde for varige større driftsutgifter.

Ifølge kommuneproposisjonen vokser frie inntekter med ca. 0,3 prosent i 2020.

Tas det hensyn til forventede merinntekter av skatter i 2019, går de frie inntekter ned med ca. 3,8 milliarder kroner fra 2019 – 2020.

Anslaget for lønns- og prisstigning for samme tidsrom er satt til 3,1 prosent.

For Rakkestad kommune utgjør frie inntekter i 2020:

Skatter - inklusive skatteutjevnenende tilskudd,	251 625 000
Rammeoverføringer,	252 370 000
Sum, Kroner.	503 995 000

Økning av frie inntekter fra 2019 til 2020 er på 2,2 prosent (basis kommuneproposisjonen).

Samtidig vokser utgiftene med 3,1 prosent.

Som følge av disse forutsetningene, reduseres handlingsrommet for kommunen alene med kr. 4 535 955.

I tillegg er det andre effekter av statsbudsjettet som vil gjøre hverdagen i 2020 ytterligere vanskelig.

Kommuner og fylkeskommuner

Kommunene får hele veksten i frie inntekter, mens fylkeskommunenes ressurser videreføres på 2019 – nivå.

Begrunnelsen for inntektsutviklingen er som følger:

- Kommunene får netto merutgifter på 1,3 milliarder kroner som følge av befolkningsendringer.
- Fylkeskommunene har en netto utgiftsreduksjon på 400 millioner kroner på grunn av nedgang i antallet 16 – 18 åringer.

Av veksten i frie inntekter på 1,3 milliarder kroner, er altså 900 millioner kroner en kompensasjon for forventende utgiftsøkninger som et resultat av befolkningsendringer.

For kommunene er det flere innbyggere i eldre aldersgrupper og flere barn i grunnskolealder som skal ha kommunale tjenester.

Rådmannen viser til punktet «Samfunn og statistikk».

Andre effekter av det økonomiske opplegget

Regjeringen tar ikke hensyn til at innslagspunktet i toppfinansieringsordningen for de ressurskrevende tjenester økes med kr. 50 000 utover lønnsregulering når den beregner økt kommunalt handlingsrom i 2020. Allerede i 2019 må kommunene ta ca. 350 millioner kroner mere av utgiftene ved dette tiltaket. Det resulterer i at det er mindre ressurser tilbake til andre oppgaver. Rådmannen vurderer det som en direkte økonomisk innstramming.

Regjeringen endrer videre finansieringen av satsingen på tidlig innsats i skolen.

Av det øremerkede tilskuddet på 1,7 milliarder kroner til formålet i 2019, har bare 1,3 milliarder kroner blitt inkludert i rammeoverføringene i 2020.

Regjeringen viser til at 400 millioner kroner av den generelle økning i frie inntekter har grunnlag i tidlig innsats i skolen.

Etter det er regjeringens konklusjon at kommunene i 2020 vil ha omtrent de samme inntektene til å dekke flere lærerårsverk som følge av lærernormen som i 2019.

Med den effekten som statsbudsjettet har for Rakkestad kommune, vurderer rådmannen denne prioriteringen som en regulær økonomisk innstramming.

Ifølge statsbudsjettet er 150 millioner kroner av økningen i frie inntekter i 2020 en konsekvens av opptrappingsplanen for rusfeltet i 2016 - 2020.

Som situasjonen er, har det også effekt som en økonomisk innstramming.

Regjeringen foreslår å innføre inntektsgradert foreldrebetaling i skolefritidsordningen på 1. – 2. trinn og gratis skolefritidsordning for elever på 5. – 7. trinn ved særskilte behov fra skoleåret 2020 – 2021.

Kostnadene ved tiltaket er beregnet til 79 millioner og er forutsatt finansiert av kommunens inntektsøkning fra 2019 – 2020.

Med virkning fra 1. januar 2018 ble det foretatt endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. Kommunene oppnådde i revidert nasjonalbudsjett en kompensasjon i rammeoverføringene for mer-utgifter av endringene på 90 millioner kroner. Den er videreført i 2020.

Regjeringen tilrår at tilsagnsrammen for investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser settes til 3,595 milliarder kroner i 2020.

Dette gir rom for ca. 2 000 omsorgsboliger og sykehjemsplasser.

Skatteoppkreverfunksjonen overføres fra kommunene til staten fra 1.6.2020.

Den samlokaliseres med de allerede etablerte skattekontorene.

For Rakkestad kommune medfører endringen et trekk i rammeoverføringene som er omtrent kr. 500 000 høyere enn den faktiske kostnadsreduksjon.

Kommunenes samlede inntekter

De samlede inntekter forventes å vokse med 3,3 milliarder kroner fra 2019 til 2020. Denne økningen er satt sammen som følger:

	Milliarder kroner
Frie inntekter,	1,3
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver,	0,1
Øremerkede tilskudd,	1,4
Gebyrinntekter,	0,5
Realvekst i samlede inntekter,	3,3

Øremerkede tilskudd som innlemmes i rammeoverføringene i 2020

Rammefinansiering i form av frie inntekter er hovedprinsippet for finansiering av kommunene.

Som varslet om i kommuneproposisjonen innlemmer regjeringen en rekke rammetilskudd i rammeoverføringene i 2020. Det er ment å styrke kommunale prioriteringer og selvstyre og føre til mindre byråkrati både i kommuner og stat.

Regjeringen går inn for å gjøre flere øremerkede tilskudd til en del av rammeoverføringene fra 2020:

Tilskudd	Bevilget som øremerket tilskudd i 2019	Innlemmet i rammetilskudd i 2020
Tilskudd til psykolog i helse- og omsorgstjenestene,	205,0	205,2
Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens,	348,0	358,0
Tilskudd til habilitering og rehabilitering,	88,2	84,4
Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak,	6,2	6,2
Tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsett på 1. - 10. trinn,	1 752,7	1 277,2
Tilskudd til leirskoleopphold,	69,3	54,4
Tilskudd til etablering og tilpasning av boliger,	481,6	481,6
60 prosent tilskudd til gang- og sykkelveier,	47,1	47,1
Sum,	2 998,1	2 514,1

Millioner kroner. 2019 – priser.

Totalt ca. 3 milliarder kroner av øremerkede tilskudd i 2019 har blitt inkludert i rammeoverføringene i 2020 med vel 2,5 milliarder kroner.

Differensen er på 484 millioner kroner.

Av de øremerkede tilskudd til tidlig innsats i skolen 1. – 10. trinn (økt lærerinnsats) i 2019 på 1 752,7 milliarder kroner, har bare 1 277,2 milliarder kroner blitt regulært videreført i rammeoverføringene i 2020.

Forskjellen er på 475,5 millioner kroner.

Regjeringen peker på at 400 millioner kroner av den reelle vekst i rammeoverføringen i 2020, har sitt grunnlag i tidlig innsats i skolen og bør kanaliseres i den retningen av kommunene. Det konkluderes dermed med at kommunene har omtrent de samme inntektene til å finansiere flere lærerårsverk som de hadde i 2019.

Å fordele ressurser på denne måte, medfører at midler er bundet opp, lokal handlefrihet tatt bort og at det ikke er noe eget kommunalt manøvreringsrom i økningen av frie de inntekter.

For Rakkestad kommune har prioriteringen karakter av en ytterligere innstramning – i og med at utgiftsveksten ligger nærmere 1 prosent over inntektsstigningen.

Det er svært uheldig.

En konsekvens av at staten behandler lærernormen på denne måte, er at kommunene for å dekke opp sine kostnader har frihet til å gjennomføre den på kommunenivå.

Det vil kunne gå direkte utover kvalitet og rammer for enkeltskoler om kommunen fulgte dette punktet konkret opp.

Leirskole er finansiert med øremerket tilskudd til kommunene på 69,3 millioner kroner i 2019, mens den som et element av rammeoverføringene i 2020 utgjør 54,4 millioner kroner.

Øremerkede tilskudd til psykolog i helse- og omsorgstjenestene, dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, habilitering og rehabilitering og etablering og tilpasning av boliger er bakt inn i rammeoverføringen i samsvar med deres nivå i 2019.

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

Regjeringen etablerte i 2015 en såkalt avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform.

Formålet er mindre byråkrati og å få mer igjen for bruk av offentlige midler.

Ordningen omfatter alle driftsutgifter i statsbudsjettet og går konkret ut på at disse underreguleres med 0,5 prosent hvert år.

Rakkestad kommune har i lang tid selv gjort store endringer i sin virksomhet for å skape rom for etablert virksomhet og nye tiltak.

Som avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er utformet, har den karakter av en regulær økonomisk innstramning overfor Rakkestad kommune.

8 - Eiendomsskatt

Rakkestad kommune innførte eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendommer og næringseiendommer i 2012.

Eiendomsskatt utgjorde i 2019:

Næringseiendommer,	4 262 775
Bolig- og fritidseiendommer,	24 321 843
Sum,	28 584 618

Kroner.

For 2018 og 2017 var samlet eiendomsskatt på kr. 28 210 000 og 27 907 000.

De siste årene har eiendomsskattesatsen (bolig- og fritidseiendommer og næringseiendommer) ligget på 4,75 promille.

I 2011 ble eiendommene taksert etter bestemmelsene i eiendomsskatteloven.

Hvis kommunen holder fast ved denne takseringsmodellen, må ny taksering av eiendommer finne sted i 2021. Det er et relativt kostbart tiltak.

Stortinget besluttet i statsbudsjettet for 2019 å redusere den maksimale skattesatsen for boliger og fritidseiendommer fra 7 til 5 promille fra 2020.

Samtidig etableres det en obligatorisk reduksjonsfaktor på minst 30 prosent i beregningsgrunnlaget for skatt.

For å gjøre eiendomsskattetaksering enhetlig på tvers av kommunegrenser, tilrår regjeringen dessuten at skatteetatens formuesgrunnlag for boliger benyttes også til eiendomsskatteformål.

Rakkestad kommunene trenger med denne endring for sin del ikke å gjøre en kostbar nytaksering av alle boliger i 2021.

Rådmannen går inn for at kommunen – i samsvar med regjeringens anbefalinger – anvender skatteetatens formuesgrunnlag for utskriving av eiendomsskatt på boliger fra 2020.

Samlet eiendomsskatt er på omtrent samme nivå i 2020 som i 2019. Det kan oppstå noen forskjeller på for enkelte eiendommer. De hadde uansett kommet i 2021.

Rakkestad kommune budsjetterer med eiendomsskatt på kr. 29 866 000 i 2020.

Den retaksering av eiendommer som må startes opp i allerede i 2020 begrenser seg til boliger på gårdsbruk, fritidseiendommer og næringseiendommer hvor det ikke er formuesgrunnlag som kan anvendes. De er fortsatt gjenstand for ordinær taksering.

Taksering som Rakkestad kommune står foran – start i 2020 og avslutning i 2021 – er en engangsutgift. Den kan finansieres av disposisjonsfondet.

Rådmannen legger fram en meldingssak for kommunestyret om taksering av eiendommer som nevnt i første halvår 2020.

Regjeringen varsler at maksimal eiendomsskattesats for boliger og fritidseiendommer skal settes ned fra 5 til 4 promille fra 2021. Det vil ha direkte konsekvenser for Rakkestad kommune. Kommunestyret må forholde seg konkret til utfordringene i budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024.

Samtlige takster på boliger og fritidseiendommer har fra 2020 – i samsvar med statsbudsjettet – en reduksjonsfaktor på 30 prosent.

9 - Utgifter til staber, seksjoner og andre kostnadssteder

I budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 er ressurser fordelt på staber, seksjoner og andre kostnadssteder som følger:

Formål	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Fellesutgifter og - inntekter,	-42 564	-34 572	-46 466	-48 685	-50 177	-51 649
Rådmannen,	26 714	21 224	23 988	23 421	24 176	24 953
Staber,	21 140	23 456	23 318	24 020	24 741	25 483
NAV Rakkestad,	22 076	23 471	19 809	20 403	21 015	21 645
Barnehage,	51 500	54 751	58 045	59 786	61 580	63 426
Skole,	95 206	98 032	103 881	106 997	110 207	113 511
Kommunikasjon og kultur,	21 518	21 805	24 244	24 971	25 720	26 491
Rakkestad familiesenter,	43 954	48 877	51 479	53 023	54 614	56 251
Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	55 507	59 668	63 192	65 088	67 041	69 050
	53 983	53 544	55 877	57 553	59 280	61 057
Bo- og aktivitetstjenester,	62 464	66 662	68 300	70 349	72 459	74 631
Teknikk, miljø og landbruk,	51 232	48 209	54 372	54 124	51 629	52 268
Næringstiltak,	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Kirker og andre trossamfunn,	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628
Sum,	472 418	494 317	509 751	521 053	532 589	547 730

1 000 kroner.

Rakkestad kommunes utgifter til styring, ledelse og administrasjon er lave sammenlignet med Østfold-kommuner og landet.

Rådmannen vurderer det på den ene side som fornuftig og en styrke at ressurser i stor grad anvendes til tjenester og kjerneoppgaver, men det er en fare at kompetanse og kapasitet i ledelses- og administrasjonsapparatet kan bli for lite. De utfordringer kommunen har hatt på forvaltnings- og plan-siden er et uttrykk for det siste momentet.

En ny planorganisasjon trådte i kraft 1.4.2019 – hvoretter arbeidet med planprogram, planstrategi, kommuneplan 2020 – 2023 og annet planverk er satt i verk.

Målsettingen er at kommunestyret skal kunne vedta en ny kommuneplan sent i 2021 eller tidlig i 2022.

For øvrig er det ikke endringer i Rådmann og Staber i 2020 – 2023.

NAV Rakkestad har lavere utgifter til først og fremst sosial hjelp og integrering av flyktninger sammenlignet med 2018 og 2019.

I Barnehage trådte en ny bemanningsnorm – effekt ca. 6 årsverk – i kraft fra 1.8.2018. En avdeling i Kirkeng barnehage åpnet dessuten høsten 2019.

Lærernorm i Skole – 1,5 årsverk – ble etablert fra 1.8.2018. En egen PP – tjeneste – Rakkestad og Marker kommuner – startet opp fra samme tidspunkt.

En lærlingsmiljøkonsulent – med oppgaver og ansvar for de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i skolen – kom på plass 1.8.2019.

Rakkestad kommune utvidet kulturskolerektor til full hjemmel høsten 2019.

En ny kulturskole er nærmest ferdig planlagt. Byggeprosjektet kan starte opp tidlig i 2020.

I helse og omsorg har en rekke forebyggende og andre tiltak – som også har effekter i 2020 – 2023 – blitt prioritert.

En koordinator for barn og unge tilknyttet Forvaltningsenhet Helse er tilsatt fra 1.1.2020. Den arbeider med råd, veiledning, ansvarsgrupper og annen type oppfølging av barn og unge med sammensatte og store utfordringer.

Som følge av opptrappingsplan for rusfeltet er stillingsrammen for rus- og psykiaritjenesten styrket med 3,3 hjemler til 15,7 årsverk.

Brukerstyrt hus åpnet på nyåret 2019. Det er 2,5 stillinger knyttet til tilbudet.

Fysio- og ergoterapienheten er bygget ut med 1,75 årsverk som ledd i en opptrapping av den forebyggende, rehabiliterende og helsefremmende aktivitet i kommunen.

Barnevern ble økt med 2 årsverk i 2018 og ytterligere 1 årsverk i 2019.

Sammenlignet med Østfold og landet, er bemanningen i enheten god.

Endringen er finansiert av at kjøp av tjenester av aktører i markedet er tatt ned, og at kommunen nå bruker mindre ressurser enn tidligere på for eksempel eksterne hjelpetiltak og omsorgsovertakelser.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten er styrket med midler til tiltakene «Styrking og utvikling av helsestasjon og skolehelsetjenesten» og «Trygge foreldre – trygge barn, ICDP».

I 2017 fikk Hjembaserte tjenester en egen fysioterapeut, og i 2019 har det blitt rekruttert et årsverk som ergoterapeut i seksjonen.

Fagansvarlig for alderspsykiatri og demens kommer på plass ved årsskiftet 2019 – 2020. Dette er et samarbeidstiltak mellom Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester.

Hverdagsrehabiliteringsteam av sykepleier, fagarbeider, fysioterapeut og ergoterapeut er nå i funksjon i seksjonen. Det har forebygging og rehabilitering – mens bruker bor i sitt eget hjem – som oppgaver.

Formålet er at mottakere av tjenester oppnår økt mestring, kontroll over hverdagslige gjøremål og at de vil oppleve en større livskvalitet og egenverd.

I et samarbeid mellom Rakkestad familiesenter og Teknikk, miljø og landbruk, er en miljøvaktmester etablert fra ca. 1.7.2019. Tiltaket har brukere innen rus og psykisk helse som en primær målgruppe.

Planlegging av nytt sykehjem er i gang – med forventet prosjektoppstart ved årsskiftet 2020 – 2021.

Rådmannen styrker bemanningen i sykehjemmet med 1,5 – 2,0 årsverk i 2020 for at personaldekning skal samsvare bedre med det som er behovet på dette trinnet i helse- og omsorgstilbudet.

Bo- og aktivitetstjenester tok i bruk Helsehusveien omsorgsboliger i 2017 og Parksvingen omsorgsboliger på høsten 2018.

Etter lang tid med midlertidige og kortsiktige løsninger, har Rakkestad kommune nå et tilbud for de funksjons- og utviklingshemmede som er mer i samsvar med utfordringer på området.

Like fullt må nye tiltak forberedes og etter hvert settes i verk også i Bo- og aktivitetstjenester.

Teknikk, miljø og landbruk har ikke varige, store driftsendringer i perioden etter at seksjonen har blitt styrket med vaktmester- og ingeniørressurser i 2016 – 2019.

Rådmannen påpeker at seksjonen påføres nye utfordringer og kostnader som følge av større byggeprosjekter i 2016 – 2019 og 2020 – 2023. Dette må i stor grad dekkes innen etablerte driftsrammer.

Finansutgifter og finansinntekter

Tabellen viser Rakkestad kommunes finansutgifter og finansinntekter i 2020 – 2023:

Formål	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
--------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Finansinntekter

Renteinntekter og utbytte, Gevinst på finansielle instrumenter,	5 439	6 389	6 507	6 702	6 903	7 110
Mottatte avdrag på utlån,	14	0	0	0	0	0
	48	90	40	41	42	44

Sum,	5 501	6 479	6 547	6 743	6 945	7 154
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Finansutgifter

Renteutgifter og låneomkostninger,	15 664	18 305	20 886	20 422	18 780	16 771
Tap på finansielle instrumenter,	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån,	19 200	20 964	27 662	27 662	27 662	27 662
Utlån,	41	100	50	51	53	56

Sum,	34 905	39 369	48 598	48 135	46 495	44 489
------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Netto finansutgifter,	29 404	32 890	42 051	41 392	39 550	37 335
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Det er budsjettet med en relativt uforandret langsiktig lånegjeld fra 2019 til 2022. Når bygging av nytt sykehjem etter planene starter opp midt i økonomiplanperioden, øker den sterkt fram mot en ferdigstilling av prosjektet sent i 2023 eller tidlig i 2024. Det medfører igjen at renter og avdrag av lånene dras opp til nye nivåer.

Nye Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter kommer til å belaste kommuneøkonomien hardt fra ca. 2024.

Renteutgifter er beregnet i forhold til et noenlunde uforandret rentenivå i 2020 - 2023. Det vil si at kommunen – fram til sykehjemstiltaket settes i verk – tar opp nye lån i noenlunde samme omfang som etablert gjeld nedbetales. De gjennomsnittlige rentenivåer er som følger:

2020	2,26
2021	2,15
2022	2,06
2023	2,01

Prosent.

Rakkestad kommune har to rentebyttekontrakter – 3 måneders NIBOR versus 4,97 prosent p.a. og 6 måneders NIBOR versus 4,75 prosent p.a. – på kr. 126 000 000 som utløper i 2021 og 2022. Det har karakter av en fastrentesikring av låneforpliktelsene. Rådmannen finansierer for å kunne framlegge et budsjett og en økonomiplan i balanse fastrentetilleggene av disposisjonsfondet. Det beløper seg til kr. 4 000 000 i 2020 og kr. 3 512 000 i 2021.

Å håndtere fastrenter på denne måte er – når budsjettsituasjonen krever det – ikke uvanlig. Tiltaket har karakter av engangsutgifter.

Rakkestad kommune må når økonomibestemmelser i den nye kommuneloven trer i kraft i 2020 betale ned sine langsiktige låneforpliktelser etter en annen modell enn hittil. De årlige avdragsutgiftene øker på denne måte med kr. 6 162 000 fra 2019 til 2020.

Dette medfører en meget sterk innstramning i kommunens handlingsrom og handlefrihet.

Renteinntekter og utbytte fra Rakkestad Energi AS er budsjettert mellom 6,5 millioner kroner i 2020 og 7,1 millioner kroner i 2023.

Usikkerhet knytter seg spesielt til hvilket utbytte kommunen oppnår fra Rakkestad Energi AS. Det var på ca. 3 millioner kroner i 2017, falt til ca. 2,4 millioner kroner i 2018 og ender på vel 1,6 millioner kroner i 2019.

I 2020 – 2023 er dette utbyttet forutsatt å være på ca. 3 millioner kroner hvert år.

10 - Lønns- og prisregulering

Lønn m.m.

Lønnsvekst behandles som følger i budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023:

- Overheng fra 2019 er budsjettet ordinært på lønn i 2020 og videre utover i økonomiplan-perioden.
- Forventet lønnsutvikling 2020 går særskilt fram på eget ansvar under Rådmannen.
- Kostnader til pensjon er beregnet i samsvar med oppgaver fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK).
- Samlet lønnsvekst fra 2019 til 2020 utgjør 3,6 prosent p.a.

Ordinær prisstigning

Prisstigning er lagt inn i det økonomiske opplegget med 1,55 prosent p.a. i 2020.

Det medfører en viss innstramming på stabenes og seksjonenes driftsbudsjetter.

11 - Egeninntekter

Generell regulering av egeninntekter

De fleste egne inntekter er korrigert med kommunal deflator. Den er på 3,1 prosent p.a. i 2020.

Foreldrebetaling i skolefritidsordningene er lav i Rakkestad kommune sammenlignet med de fleste andre kommuner.

I dag subsidieres ordningen av det ordinære skolebudsjettet.

Rådmannen går for 2020 inn for å heve denne brukerbetalingen med kr. 190 000 utover ordinær prisstigning – tilsvarende 7,9 prosent økning av satsene fra 2019 – 2020 – for å gjøre tiltaket mer selvfinansiert.

Fortsatt er betalingssatsene i Rakkestad kommune lave i sammenligninger med andre kommuner.

Selvkostområdene

For selvkostområdene (vann, avløp, slam, renovasjon og feiing) er det gjort egne beregninger for regulering av årsgebyrene:

- Ingen økning av gebyrer for vann, avløp, slam og renovasjon i 2020 og en relativt moderat utvikling av de samme årsgebyrene for 2021.
- Fordi fonds er disponert i 2021, kan det bli en kraftig økning i ulike gebyrer i 2022.
- Som en følge av den nye kommuneloven, utredes for tiden en ny forskrift om prinsippene for beregning av selvkost.

Rådmannen regner med at den vedtas i 2020.

Først når den nye forskriften er på plass, er det mulig mer konkret å beregne hvordan gebyrene på selvkost vil utvikle seg.

- Gebyr for feiing settes opp med 30 prosent i 2020 – fordi Rakkestad kommune nå har betydelige underskudd på framstilling og levering av disse tjenestene.

12 - Nøkkeltall

Etter den nye kommuneloven, skal kommunestyret som verktøy for langsiktig økonomisk styring fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi.

De er ikke bindende for budsjettene og økonomiplanperioden, men er ment som et hjelpemiddel for å sikre handlefrihet for framtidige generasjoner.

Dessuten trekker kommunelovutvalget fram at finansielle nøkkeltall kan være et nyttig virkemiddel for åpenhet rundt kommunens økonomiforvaltning ved at den faktiske økonomiske utviklingen vurderes opp mot en ønsket langsiktig utvikling.

Rådmannen tilrår de måltall som beskrevet nedenfor.

Resultatgrad

Netto driftsresultat i forhold brutto driftsinntekter.

Som rådmannen ser det, bør resultatgraden det enkelte år utgjøre minst 2 prosent.

Dette måltallet var i 2014 – 2018 på:

2014	2015	2016	2017	2018
0,9	1,8	3,7	3,3	3,5

Prosent.

Rakkestad kommune oppfyller dette måltallet i 2016 – 2018.

For 2019 snur det.

Ifølge budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023, går Rakkestad kommune mot negativ resultatgrad i 2020 – 2022 (rundt - 1 prosent pr. år) og svak positiv resultatgrad i 2023 (ca. 0,25 prosent).

Det nødvendiggjør tiltak som en oppfølging av budsjett- og økonomiplanvedtaket.

Rådmannen legger fram en enkeltsak på tema på nyåret 2020.

Disposisjonsfondet

Disposisjonsfondet i forhold til brutto driftsinntekter.

Som rådmannen vurderer det, bør disposisjonsfondet til enhver tid utgjøre ca. 10 prosent av brutto driftsinntekter.

Dette måltallet var i 2014 – 2018 på:

2014	2015	2016	2017	2018
2,7	3,8	6,7	10,6	13,8

Prosent.

Rakkestad kommune oppfyller dette måltallet i 2016 – 2018, men var til gjengjeld ganske langt unna det i 2014 – 2016.

Det er gode regnskapsresultater i de tre siste årene som er årsaken til denne utviklingen.

Rådmannen tilrår et måltall for disposisjonsfondet på 10 prosent av brutto driftsinntekter – minst 80 millioner kroner – for økonomiplanperioden.

Lånegjeld

Langsiktige lån i forhold til brutto driftsinntekter.

Som rådmannen vurderer det, bør denne størrelse ikke overstige 108 prosent av brutto driftsinntekter.

Forventet lånegjeld pr. 31.12.2019 er på dette nivå.

Dette måltallet var i 2015 – 2018 på:

2015	2016	2017	2018
------	------	------	------

102,5	95,4	98,3	102,0
-------	------	------	-------

Prosent.

Rakkestad kommune vil oppfylle måltallet i 2019 og sannsynligvis også i 2021 og 2022.

Som følge av sykehjemsutbyggingen, øker langsiktige lån kraftig i 2022 – 2024.

Det innebærer at Rakkestad kommune deretter – ved inngangen til 2024 – 2027 – må dempe investeringsnivået og holde det på et absolutt minimum i dette tidsrommet.

Rådmannen følger det opp i kommende budsjetter og økonomiplaner.

Likviditet

Rakkestad kommune har som følge av bra regnskapsresultater i de siste årene styrket sin likviditet vesentlig.

Som rådmannen vurderer, bør kommunen jevnt over ha minst 50 millioner kroner tilgjengelig i midler i bank.

Rådmannen følger dette opp.

I 2020 utarbeider og fastsetter Rakkestad kommune – på basis av den nye kommuneloven – nytt økonomireglement og finansreglement.

13 - Rådmann og staber

Dette området omfatter Rådmannen og Staber – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi.

Tabeller

RÅDMANNEN	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	23 088	21 224	23 988	23 421	24 176	24 953
Herav:						
Lønn	14 193	13 717	13 937	14 355	14 786	15 229
Driftsutgifter	15 275	13 610	16 334	15 485	15 949	16 427
Bruttoramme	29 469	27 327	30 271	29 840	30 735	31 656
Driftsinntekter	-6 381	-6 104	-6 283	-6 419	-6 559	-6 703
Nettoramme	23 088	21 224	23 988	23 421	24 176	24 953

1 000 kroner.

Antall årsverk var 9,71 i 2019 og er på 9,71 i 2020.

STABER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	21 140	23 456	23 318	24 020	24 741	25 483
Herav:						
Lønn	17 465	19 234	19 413	19 996	20 595	21 213
Driftsutgifter	5 999	5 827	5 976	6 158	6 343	6 533
Bruttoramme	23 464	25 062	25 389	26 153	26 939	27 746
Driftsinntekter	-2 324	-1 606	-2 071	-2 133	-2 197	-2 263
Nettoramme	21 140	23 456	23 318	24 020	24 741	25 483

1 000 kroner.

Antall årsverk var 19,92 i 2019 og er på 21,52 i 2020.

Veksten fra 2019 til 2020 er et resultat av konvertering av ressurser til kommuneplanlegger og merkantil ansatt i Dokument og forvaltning.

Kommentarer

Rådmannen har i 2019 opprettet en planorganisasjon bestående av rådmann, samfunnsplanlegger, arealplanlegger, økonomisjef og teknisk sjef.

I det tidsrommet som kommunereformprosjektet pågikk – 2015 – 2017 – tonet Rakkestad kommune ned store deler av sin planleggingsaktivitet. Da prosessene var avsluttet og vedtak om å fortsette som egen kommune etter 2020 ble fattet, måtte en planorganisasjon reetableres. Det skjedde 1.4.2019.

Planapparatet har i oppgave å koordinere planprosesser og planer, sørge for framdrift i planlegging som forutsatt, se til at standard på ferdige planer er etter forventningene og at planer hele tiden er ajourført og vedlikeholdt.

Tidsskjema for de forskjellige planprosesser og planer er:

- Planprogram
Mai – desember 2019.
- Planstrategi
September 2019 – mars 2020.
- Kommuneplan
Januar 2020 – desember 2021.
- Sektorplaner
Juni 2020 – desember 2021.
- Sektor- og seksjonsinterne planer
Fastsettes hvert år.
Politisk nivå orienteres om planene og deres innhold.
- Økonomiplan, årsbudsjett, økonomiske rapporter og årsberetning.

Dette er årlige prosesser og produkter som fastsettes etter egne spesifikke løp. Planprogram og planstrategi er i rute pr. oktober 2019.

Rådmannen vurderer det som svært viktig at Rakkestad kommune får opp og går et planverk som harmonerer og samstemmer med regionale planpremisser og lokalsamfunnets status og utvikling. Dette er helt avgjørende for kommunens framgang og vekst. Rådmannen ser på det som det mest sentrale saksområdet i 2020 – 2023.

Forvaltningsdimensjonen er videre styrket og fungerer tilfredsstillende ved inngangen til økonomiplanperioden.

Rådmannen og stabene vil i 2020 – 2023 sammen med politisk ledelse og politisk nivå legge en god plattform for politisk styring og administrativ ledelse av kommunen.

Det første leddet på denne veien er folkevalgtprogrammet i november 2019 og fortsettelsen av dette tiltaket tidlig i 2020.

Politisk – administrativ dagsorden fastsettes etter dialog mellom politisk ledelse, politisk nivå og den administrative ledelse.

Saksbehandling skjer i samsvar med den dagsorden som nevnt.

Av rådmannen er det satt i verk et intern kontroll prosjekt for kommunen som vil pågå i hele perioden 2018 – 2023.

Rådmannen understreker at kommuneøkonomien i 2020 – 2023 ligger an til å bli langt mer presset og anstrengt enn i 2015 – 2018. Netto driftsresultat bør bygges opp slik at det på nytt vil utgjøre 1,75 – 2,0 prosent av brutto driftsinntekter, disposisjonsfondet må opprettholdes på 80 – 100 millioner kroner og den langsiktige gjelden er det nødvendig over tid å stabilisere maksimalt på 2019 – nivå.

Dette er svært krevende.

Skatteoppkrevingen statliggjøres fra 1.6.2020. To kommunale arbeidsplasser blir borte. Et fagmiljø er svekket. Denne problemstillingen må det arbeides med framover.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS fusjonerer ved årsskiftet 2019 – 2020 med Østfold Kommunerevisjon IKS til Østre Viken Kommunerevisjon IKS.

Netto utgifter til tiltaket øker mest sannsynlig som en følge av denne sammenslutningen.

Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS er likeledes i endringer. Utfallet av de pågående prosesser ennå uavklart.

Digitalisering er en tverrsektoriell oppgave. Det er satt av midler til deltakelse i felleskommunale tiltak og egne kommunale investeringer.

Fiber for etablering av raskt og stabilt bredbånd til alle deler av Rakkestad kommune settes i gang i 2020 og er tenkt avsluttet i 2023.

For Personal er rekruttering av medarbeidere generelt og i særdeleshet på helse- og omsorgsområdet, kompetansevekst for alle arbeidstakergrupper, holde et stabilt antall lærlinger på 16 – 18 og redusere sykefraværet ned mot 6,0 – 6,5 prosent pr. år for kommunen som helhet i 2022 viktige målsettinger i kommuneplanperioden.

Rådmannens ledergruppe starter opp et eget program for et lavere sykefravær 11.11.2019. Dette er ment å pågå i store deler av 2020 – 2023.

Brann- og beredskapsvesenet har ressurser til fornyelser og anskaffelser av nytt utstyr i 2020 – 2023 på kr. 1 100 000.

Ny brannbil er på programmet i 2022 med kr. 4 000 000.

14 - Oppvekst

Oppvekst består av Barnehage, Skole og Kommunikasjon og kultur.

Barnehage

Barnehage omfatter Fladstad barnehage, Byggekllossen barnehage, Elle Melle barnehage, Bergenhus barnehage og Kirkeng barnehage.

Tabeller

BARNEHAGE	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	51 500	54 751	58 045	59 786	61 580	63 426
Herav:						
Lønn	43 393	42 585	44 652	45 991	47 371	48 791
Driftsutgifter	22 486	22 804	24 152	24 877	25 623	26 391
Bruttoramme	65 879	65 389	68 804	70 868	72 994	75 182
Driftsinntekter	-14 380	-10 638	-10 759	-11 082	-11 414	-11 757
Nettoramme	51 500	54 751	58 045	59 786	61 580	63 426

1 000 kroner.

Antall årsverk var 63,2 i 2019 og er på 64,2 i 2020.

Netto økning på et årsverk er et resultat av en ny avdeling i Kirkeng barnehage fra 1.8.2019.

Skole

Tabeller

Skole omfatter Rakkestad ungdomsskole, Bergenhus skole, Os skole og Kirkeng skole.

SKOLE	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	95 206	98 032	103 881	106 997	110 207	113 511
Herav:						
Lønn	99 195	97 174	100 444	103 458	106 562	109 756
Driftsutgifter	25 899	21 409	22 357	23 028	23 719	24 429
Bruttoramme	125 094	118 582	122 801	126 485	130 280	134 185
Driftsinntekter	-29 888	-20 550	-18 920	-19 488	-20 073	-20 674
Nettoramme	95 206	98 032	103 881	106 997	110 207	113 511

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 127,42 i 2019 og er på 126,62 i 2020.

Differensen mellom 2019 og 2020 er en 0,8 hjemmel som assistent.

Kommunikasjon og kultur

Tabeller

Kommunikasjon og kultur består av informasjon, IKT, innkjøp og kultur.

KOMMUNIKASJON OG KULTUR	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	21 518	21 805	24 244	24 971	25 720	26 491
Herav:						
Lønn	13 885	13 962	14 388	14 819	15 264	15 722
Driftsutgifter	12 579	10 017	12 446	12 819	13 203	13 599
Bruttoramme	26 464	23 979	26 833	27 638	28 467	29 321
Driftsinntekter	-4 946	-2 173	-2 590	-2 667	-2 747	-2 830
Nettoramme	21 518	21 805	24 244	24 971	25 720	26 491

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 18,79 i 2019 og er på 18,81 i 2020.

Kommentarer

Barnehage

Barnehage går gjennom større forandringer i 2018 – 2021 som en konsekvens av at pedagog- og bemanningsnormene som gjennomføres i dette tidsrommet.

Rakkestad kommune oppfyller de aktuelle kravene i sine barnehager ved inngangen til 2020 – 2023.

Full effekt av tiltaket er i 2020 og 2021 når det også fullt ut omfatter de private barnehagene.

Rådmannen vurderer at kommunen i første halvdel av valgperioden må ta stilling til en rehabilitering og fornyelse av sitt barnehagetilbud. Spesielt Fladstad og Elle Melle barnehager er moden for tiltak. For øyeblikket utredes forskjellige problemstillinger. Rådmannen tar sikte på å legge fram en strategisak på tema for politisk nivå i 2020.

Barnehage leder Rakkestad kommunes BTI – prosjekt (Bedre tverrfaglig innsats).

Det går ut på:

- *Bedre tverrfaglig innsats er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre som det er knyttet undring eller bekymring til.*
- *Hensikten med BTI – modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen.*

Modellen ble tatt i bruk i 2019 og er fortsatt i en implementeringsfase ved inngangen til 2020 – 2023.

Rådmannen legger opp til å orientere velferdsutvalget om BTI – tiltaket i et eget temamøte tidlig i 2020.

Rakkestad kommune har ansvar for at alle som har krav på barnehageplass oppnår det etter de regler som gjelder.

Kirkeng barnehage ble i den sammenheng utvidet med en ny avdeling fra 1.8.2019. Det vises til egne saker til politisk nivå.

Tiltaket utløser fullårseffekt i 2020.

Rakkestad kommune har fremdeles en høy andel spesialpedagogiske tiltak i barnehager og skoler. Det henger nært sammen med de levekårs- og andre utfordringer som er i kommunens befolkning.

Økonomisk sett er det en stor uoversikt og usikkerhet relatert til oppgjøret for barn fra Rakkestad kommune som har barnehageplass i andre kommuner og barn fra andre kommuner som har barnehageplass i Rakkestad kommune. Netto utslag kan være ganske betydelig fra et år og til det neste.

Skole

En lærernorm i grunnskolen ble innført fra 1.8.2018.

Når det gjelder statlig kompensasjon for tiltaket, vises det til avsnittet «Det økonomiske opplegget for kommunene i 2020».

Som det ser ut høsten 2019 oppfyller Rakkestad kommune lærernormen med en margin på ca. 2,3 årsverk.

Innen den økonomiske ramme er det rekruttert en læringsmiljøkonsulent – med oppgaver og ansvar for de kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene i skolen – fra 1.9.2019.

En PP – tjeneste mellom Rakkestad og Marker kommuner – 4 årsverk – ble opprettet fra 1.8.2019. Det er et sårbart og lite fagmiljø, og etter noen innkjøringsvanskeligheter ser det ut til å ha funnet en bra form ved inngangen til 2020 – 2023.

Rådmannen tilrår overfor politisk nivå at Rakkestad kommune gjør avtale med Indre Østfold kommune om kjøp av tjenester fra Mortenstua skole også etter 1.1.2020. Det legges fram som en enkeltsak på tema for politisk nivå i desember 2019.

Fagfornyelsen – en revisjon av alle læreplaner i grunnskolen og videregående opplæring – er satt i gang i Rakkestadskolen.

Sammen med blant annet Barnehage (se ovenfor) og Rakkestad familiesenter, er Skolene en sentral del av kommunens BTI – tiltak.

Rakkestad ungdomsskole inngår i et utvidet partnerskap med Høgskolen i Østfold – noe som medfører at den har fått status som en «lærerutdanningskole».

Videreutdanningsordningen for lærere pågår fremdeles. Den kommunale egenandel i tiltaket er på ca. kr. 60 000 pr. lærer pr. år.

Rakkestad kommune har til enhver tid 6 – 8 lærere på tilbudet.

Regjeringen legger opp til å innføre inntektsgradert foreldrebetaling i skolefritidsordningen på 1. – 2. trinn og gratis skolefritidsordning for elever på 5. – 7. trinn ved særskilte behov fra skoleåret 2020 – 2021.

Rådmannen går inn for at Rakkestad kommune i første halvår 2020 utreder alternativer/modeller for skolemat i Rakkestadskolen fra skoleåret 2020 – 2021. Det har blitt diskutert i noen år allerede. I dag er det en mellom Rakkestad kommune og Rakkestadhallene AS en avtale om leie av skolelokaler for

Rakkestad ungdomsskole – som medfører et bra økonomisk handlingsrom for selskapet, det har gode betingelser på sine lån fordi at kommunen garanterer for dem og det bevilges et betydelig kommunalt tilskudd til kantinedrift i hallen hvert år. Rådmannen mener disse elementer kan utgjøre et fundament for et første trinn av skolemat i Rakkestadskolen.

Nybygget på Os skole tas i bruk ved utgangen av 2019.

Rådmannen foreslår at Os skole – fase II – gjennomføres i 2022.

Kommunikasjon og kultur

Det kommunale bredbåndsprosjektet ledes daglig av Kommunikasjon og kultur.

Rådmannen tar sikte på å legge fram halvårige rapporter om tiltaket for kommunestyret.

I takt med digitaliseringen og den teknologiske utviklingen av samfunnet, vokser antall IT – lisenser og de totale utgifter til formålet.

Det gjøres en gjennomgang av omfang m.m. av lisenser. Formålet er å balansere kommunens behov for slike hjelpemidler og redskaper mot det tilbudet som eksisterer bedre.

En rapport foreligger i september 2020.

Ny kulturskole kan tas i bruk sent i 2020 eller tidlig i 2021.

Som ledd i den vitamininnsprøytingen som tiltaket kan gi, ble kulturskolerektor utvidet til full stilling høsten 2019.

Rådmannen vurderer at rammene om Lokalsamlingen og Bygdetunet er i endring. Av den grunn bør tiltakene evalueres. En melding som inneholder aktuelle spørsmåls- og problemstillinger, vurderinger og konklusjoner legges fram for politisk nivå i løpet av 2020.

15 - NAV Rakkestad

NAV Rakkestad består av Oppfølging I (Arbeid og aktivitet) og Oppfølging II (Kvalifisering).

Tabeller

NAV RAKKESTAD	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	22 076	23 471	19 809	20 403	21 015	21 645
Herav:						
Lønn	13 092	12 485	10 115	10 419	10 731	11 053
Driftsutgifter	10 700	12 142	10 832	11 157	11 492	11 837
Bruttoramme	23 791	24 627	20 948	21 576	22 224	22 890
Driftsinntekter	-1 715	-1 157	-1 139	-1 173	-1 209	-1 245
Nettoramme	22 077	23 471	19 809	20 403	21 015	21 645

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 9,10 i 2019 og er på 9,10 i 2020.

Kommentarer

NAV Rakkestad har både statlige og kommunale oppgaver.

På kommunal side er ansvar for sosiale tjenester, startlån, gjeldsrådgivning, bosetting av flyktninger og Ny Giv tillagt NAV Rakkestad.

De statlige tjenester er ikke en del av det kommunale budsjettet, men det er likevel elementer av kommunale tjenester som direkte berøres av endringer foretatt i statlig sektor. Innstramminger i regelverket for arbeidsavklaringspenger (AAP), medfører blant annet at brukere har blitt overført til kommunale ytelser. Ifølge Statistisk Sentralbyrå er Rakkestad kommune over gjennomsnittet for landet når det gjelder andel av nye sosialhjelpsmottakere som året før hadde AAP.

Et av utfordringsbildene for Rakkestad kommune er en høy andel innbyggere i utenforskap. Det vil si mennesker som ikke er i utdanning, arbeid eller mottar pensjon.

Utviklingen kan gå mot et mer delt arbeidsliv med lavere ledighet blant høyt utdannede og yrkesfag-utdannede, mens de som mangler høyere formell kompetanse vil konkurrere om stadig færre arbeidsplasser. Med et stort frafall i den videregående opplæring, en lav andel av befolkningen med høyere utdanning og en liten sysselsettingsgrad, vil det langsiktige utfordringsbildet for Rakkestad kommune fortsatt bli utenforskap.

I de siste årene er det utviklet stadig bedre og flere digitale løsninger, og mange av innbyggerne er i dag tilnærmet selvhjulpne gjennom disse ordningene.

En brukergruppe med mer komplekse utfordringer og behov er likevel tilbake. Det krever kompetanse å arbeide med sammensatte problemstillinger og med koordinering og tverrfaglig samarbeid internt i seksjonen og mot det øvrige kommunale tjenesteapparat, helsevesenet, utdanningssektoren, arbeidsgivere og andre samarbeidspartnere.

På bakgrunn av nåsituasjonen og de antatte langsiktige utfordringer, vil NAV Rakkestad i budsjett- og økonomiplanperioden fokusere på kompetanseheving, hensiktsmessige og forutsigbare strukturer for

tverrfaglig samarbeid og helhetstenking rundt brukerne og forebyggenhet med særlig oppmerksomhet på barnefamilier.

NAV Rakkestad tar i budsjett- og økonomiplanperioden sikte på å videreutvikle de lokale tiltak som aktivitetsplikttiltaket Ny Giv, Jobbforum, markedsteam, Trygg økonomi, Lommepengeprosjektet og interkommunalt tiltak rettet mot flyktningfamilier.

Rådmannen viderefører kommunestyrets vedtak om videre bosetting av flyktninger ut 2023.

I løpet av 2020 er introduksjonsprogrammet for de flyktninger som ble tatt i mot i 2015 – 2018 på det nærmeste fullført.

16 - Helse og omsorg

Helse og omsorg består av Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.

Tabeller

Rakkestad familiesenter

Rakkestad familiesenter omfatter Helsesøster- og skolehelsetjenesten, Barnevernet, Fysio- og ergoterapitjenesten, Psykisk helsearbeid og rustjenesten og Frivillig sentral.

RAKKESTAD FAMILIESENTER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	43 954	48 877	51 479	53 023	54 614	56 251
Herav:						
Lønn	37 660	36 980	41 904	43 161	44 456	45 789
Driftsutgifter	19 509	19 161	16 671	17 171	17 686	18 216
Bruttoramme	57 170	56 141	58 575	60 332	62 142	64 005
Driftsinntekter	-13 216	-7 264	-7 096	-7 309	-7 528	-7 754
Nettoramme	43 954	48 877	51 479	53 023	54 614	56 251

1 000 kroner.

Antall årsverk var 39,55 i 2019 og er på 44,80 i 2020.

Det er nye faste stillinger i barnevernet, fysio- og ergoterapitjenesten og psykisk helse og rusomsorg som er årsaken til denne utviklingen.

Tabeller

Hjembaserte tjenester

Hjembaserte tjenester består av Hjemmesykepleie, Omsorgsboliger og Forvaltningsenhet Helse.

HJEMBASERTE TJENESTER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	55 507	59 668	63 192	65 088	67 041	69 050
Herav:						
Lønn	55 755	57 665	60 995	62 824	64 709	66 649
Driftsutgifter	4 432	2 913	3 124	3 218	3 315	3 414
Bruttoramme	60 187	60 578	64 119	66 043	68 024	70 063
Driftsinntekter	-4 680	-911	-927	-955	-983	-1 013
Nettoramme	55 507	59 668	63 192	65 088	67 041	69 050

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 64,08 i 2019 og er på 66,88 i 2020.

Økningen i stillinger som er fra 2019 – 2020 relaterer seg til ergoterapeut, koordinator for barn og unge i Forvaltningsenhet Helse og fagansvarlig for demens og alderspsykiatri.

Tabeller

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter omfatter enhetene Korttid, Langtid, Demens og Kjøkken og vaskeri.

SKAUTUN REHABILITERINGS- OG OMSORGSSENTER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
--	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Seksjonsramme	53 983	53 544	55 877	57 553	59 280	61 057
---------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Herav:

Lønn	61 297	60 492	62 037	63 898	65 815	67 788
Driftsutgifter	12 682	7 360	8 343	8 594	8 851	9 117
Bruttoramme	73 979	67 852	70 380	72 492	74 666	76 904
Driftsinntekter	-19 996	-14 308	-14 503	-14 938	-15 386	-15 848

Nettoramme	53 983	53 544	55 877	57 553	59 280	61 057
------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 71,73 i 2019 og er på 71,73 i 2020.

Rådmannen har satt av ressurser til å styrke Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter tilsvarende 1,0 – 1,5 årsverk 2020.

Midlene fordeles etter prioriteringer av seksjonsleder for institusjonen.

Tabeller

Bo- og aktivitetstjenester

BO- OG AKTIVITETSTJENESTER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
-----------------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Seksjonsramme	62 464	66 662	68 300	70 349	72 459	74 631
---------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Herav:

Lønn	65 088	66 932	67 491	69 516	71 601	73 748
Driftsutgifter	6 487	5 060	5 942	6 120	6 304	6 493
Bruttoramme	71 575	71 992	73 433	75 636	77 905	80 240
Driftsinntekter	-9 111	-5 330	-5 133	-5 287	-5 446	-5 609

Nettoramme	62 464	66 662	68 300	70 349	72 459	74 631
------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Antall årsverk var på 74,70 i 2019 og er på 77,15 i 2020.

Økningen av hjemler er et resultat av konvertering av vikarressurser m.m. til faste stillinger.

Kommentarer

Rakkestad familiesenter

Rakkestad familiesenter ble etablert i de nye lokalene i 2012, og er i de senere år sterkt bygget ut og prioritert av øremerkede ordninger, statlige opptrappingsprogrammer og planer og egne kommunale ressurser.

Sammen med blant annet Barnehage og Skole, er Rakkestad familiesenter viktig i kommunens BTI – modell.

Som en følge av opptrappingsplanen for rusfeltet og andre særskilte satsingsområder, oppnådde Rakkestad kommune store øremerkede tilskudd til utvikling og utbygging av sitt rus – og psykisk helsetilbud i 2016 - 2019.

Det er videreført i budsjettet og økonomiplanen som varige kommunale tiltak.

Ved inngangen til 2020 – 2023 omfatter rus og psykisk helse 15,7 årsverk. Veksten i 2016 – 2019 er stor. Rakkestad kommune har fulgt opp forpliktelser for midler mottatt etter opptrappingsplanen for rusfeltet helt fra 2016.

Som rådmannen vurderer det, framstår psykisk helse og rus på mange måter som en ny tjeneste for det folkevalgte nivå og nærmiljøet. Av denne grunn initieres det i dette budsjettet og økonomiplanen et eget temamøte på det aktuelle tilbudet for de folkevalgte organer i 2020.

Psykisk helse og rus er et element av det totale kommunale helse- og omsorgsapparatet. Rådmannen oppfatter at tjenestene på ledelsesnivå og i større deler av organisasjonen ikke har en akseptert, forstått og avklart posisjon. Dette følges opp i administrative prosesser i 2020 – 2023.

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten er likeledes tilført økt kompetanse og kapasitet. Den er styrket med prosjektene «Styrking og utvikling av helsestasjon og skolehelsetjenesten» og «Trygge foreldre – trygge barn, ICDP».

Rådmannen vurderer at tiltakene bør gjøres permanente i 2020 – 2023. Det gjøres i tilfelle gjenstand for en egen oppfølging i løpet av 2020.

I 2018 ble Barnevern tilført to nye årsverk og 2019 ytterligere et nytt årsverk. Det er delvis dekket av mindre kjøp av kostbare tjenester i markedet.

Sammenlignet med andre kommuner er denne enheten godt bemannet.

Totalt sett er barnevernet og andre forebyggende tjenester – etter noen vanskelige år i 2013 – 2017 – på vei i en riktigere retning – noe som er direkte synlig i et mindre antall meldinger og saker, et lavere antall tiltak og omsorgsovertakelser og fallende kostnader til formålet.

Rådmannen går inn for at Rakkestad kommune viderefører avtale om barnevernvakt med Indre Østfold kommune etter 2020. Det legges fram en enkeltsak på tema i desember 2019.

Fysio- og ergoterapitjenesten har fått 1,75 nye årsverk for fysioterapeuter og ergoterapeuter i den siste tiden som et ledd i en opptrapping av den forebyggende, rehabiliterende og helsefremmende virksomhet i kommunen.

Ny aktivitet for målgruppene er satt i verk.

Når det gjelder ergoterapiområdet, har Rakkestad kommune ikke lenger ventelister på utlån av hjelpemidler til brukere.

Ved Rakkestad fysioterapi er det en mulig ledighet i en – to avtalehjemler.

For ca. seks år siden konverterte Rakkestad kommune en kommunal stilling i en avtalehjemmel i dette senteret – fordi det hadde betydelige ventelister og ikke egen kapasitet til å styrke tilbudet. I dag er disse ventelistene nærmest borte.

Med den ledighet i hjemler som nå oppstår, er det naturlig at kommunen vurderer sammensetningen av det samlede fysioterapitilbudet framover.

I Rakkestad familiesenter framheves et behov for en kommunal psykomotorisk fysioterapeut.

På den private side, argumenterer Rakkestad fysioterapi av hensyn til senterets drift og funksjon for å beholde sine ressurser.

For øyeblikket er dialog mellom partene i gang for å finne fram til gode helhetlige løsninger.

Rådmannen holder formannskapet og velferdsutvalget orientert om status og utvikling i saken.

Frivillig sentral arbeider ved inngangen til 2020 med å åpne butikk for egne produkter i Rakkestad sentrum.

I tilfelle realiseres tiltaket innenfor eksisterende ressurser.

Hjembaserte tjenester

Hjembaserte tjenester har også fulgt et forebyggende, rehabiliterende og helsefremmende spor i de siste årene.

En egen fysioterapeut ble rekruttert i årsskiftet 2017 – 2018. Seksjonen fikk deretter en ergoterapeut i 2019. En fagansvarlig i alderspsykiatri og demens er snart på plass. Det er et samarbeidstiltak mellom Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester.

For kort tid siden ble et hverdagsrehabiliteringsteam – sykepleier, fagarbeider, fysioterapeut og ergoterapeut – etablert. Det er et viktig forebyggende og helsefremmende tiltak i eldreomsorgen, og vil forhåpentlig ha gode effekter i kommunens samlede helse- og omsorgstilbud over tid.

Hjembaserte tjenester leder og administrerer Forvaltningsenhet Helse. Koordinatorfunksjonen for barn og unge med sammensatte og store utfordringer er gjort permanent fra 1.1.2020.

Rådmannen viderefører bevilgningen til utstyr for helse- og omsorgsseksjonene – med et særlig fokus på å kunne initiere og realisere fornuftige og prioriterte velferdsteknologiske løsninger.

En prosjektleder på tiltaket er rekruttert fram til 31.12.2020.

Rakkestad kommune knyttet høsten 2019 trykkekassalarmer til et interkommunalt responscenter i Fredrikstad. Det gir full driftseffekt – ca. kr. 250 000 p.a. – i 2020.

Hjembaserte tjenester fornyer og utvider bilparken. Det skjer en gradvis overgang til el-biler. Det er for tiden 14 biler i seksjonen.

De nye omsorgsleilighetene ved Bankgården Rakkestad ferdigstilles i januar 2020 og kan tas i bruk til sitt formål i februar s.å. Det gir Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

samlet større kapasitet, og bør som sådan kunne medvirke til at de utfordringer som periodevis er til stede med å kunne tilby omsorgsbolig eller sykehjemsplass til kvalifiserte brukere blir færre. Det er primærformålet med tiltaket.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter utgjør det øverste trinnet i omsorgstrappen.

I de senere år har Rakkestad kommune hatt et hovedblikk på forebyggende, rehabiliterende og helsefremmede aktivitet, og i første rekke prioritert eksisterende og nye tilbud i Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester. Indirekte bør det gi noen effekter også i Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter. Som følge av den demografiske utviklingen, utskrivning av pasienter fra sykehusene og en del andre momenter, er kapasiteten i institusjonen og budsjetttrammene likevel overutnyttet i større deler av tiden.

Det er krevende.

For 2020 går rådmannen inn for å styrke Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter tilsvarende 1,5 – 2,0 årsverk.

Seksjonsleder beslutter hvordan ressursene prioriteres og fordeles etter helhetlige helse- og omsorgspremisser.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter har sin andel av bevilgningen til utsyr for helse- og omsorg.

Rakkestad kommune planlegger nytt sykehjem til erstatning for eksisterende Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter. Rådmannen forventer byggestart sent i 2021 eller tidlig i 2022. Rådmannen tilrår at prosjektet gjøres gjenstand for et temamøte i kommunestyret i første halvår 2020.

Det nye sykehjemmet blir et svært viktig element i kommunens helse- og omsorgstjeneste.

Bo- og aktivitetstjenester

Bo- og aktivitetstjenester gir tjenester til de utviklings- og funksjonshemmede og andre mennesker med sammensatte og store utfordringer.

I 2012 – 2017 hang kommunens tilbud kraftig etter behovene i målgruppene. Det var preget av midlertidige og kortsiktige løsninger. Utfordringene ble sett på som store.

Ved årsskiftet 2016 – 2017 tok Bo- og aktivitetstjenester over Helsehusveien omsorgsboliger.

Parksvingen omsorgsboliger ble ferdigstilt ca. 1.9.2019.

Fra rådmannens side vurderes tilbud av og etterspørsel etter tjenester i Bo- og aktivitetstjenester som relativt balansert ved inngangen til 2020 - 2023.

Indre Østfold kommune tilbyr Rakkestad kommune en kontrakt om kjøp av tjenester fra Avlastningshjemmet. Rådmannen vurderer det som interessant. Det framlegges en enkeltsak på tema i desember 2019.

Rådmannen vurderer for øvrig seksjonen som spesielt godt drevet for tiden.

Bo- og aktivitetstjenester har sin andel av bevilgningen til utstyr for helse og omsorg.

17 - Teknikk, miljø og landbruk

Teknikk, miljø og landbruk består av enhetene Areal, byggesak, landbruk og eiendom og Kommunal teknikk.

Tabeller

TEKNIKK, MILJØ, LANDBRUK	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	51 232	48 209	54 372	54 124	51 629	52 268
Herav:						
Lønn	35 498	35 510	35 970	37 049	38 160	39 304
Driftsutgifter	83 816	77 482	85 530	86 049	88 110	90 751
Bruttoramme	119 314	112 992	121 500	123 098	126 270	130 055
Driftsinntekter	-68 082	-64 783	-67 128	-68 974	-74 641	-77 787
Nettoramme	51 232	48 209	54 372	54 124	51 629	52 268

1 000 kroner.

Antall årsverk var 50,33 i 2019 og er på 51,42 i 2020.

Den hjemmel som representerer vekst fra 2019 – 2020, refererer seg til selvkostområdene.

Kommentarer

Plan- og forvaltningsdelen er liten og sårbar, men fungerer under stabile betingelser tilfredsstillende.

Eiendom er et lite apparat med ansvar for en relativt stor bygningsportefølje. Enkelte av leietakerne i leiligheter og boliger markerer seg som krevende.

Drifts- og vedlikeholdsressursene er små. De rekker ikke over hele eiendomsmassen. Samtidig brukes deler av utleieobjektene hardt. Det genererer betydelige kostnader hvert år.

Som situasjonen er for kommunen, ser ikke rådmannen for seg at bevilgningene til formålet regulært vil øke i overskuelig framtid.

Til prosjektbasert ivaretagelse av bygningsmassen er det satt av kr. 2 000 000 hvert år i planperioden.

Midtstuen står på programmet i 2020 i samsvar med formannskapssak nr. 87/19 – «Midtstuen – Orientering».

Rakkestad kommune har veier av varierende standard.

I økonomiplanperioden går rådmannen inn for å anvende kr. 2 500 000 pr. år på drift, vedlikehold og reasfaltering av veiene. En enkeltsak på tema legges fram for politisk nivå i første kvartal 2020.

Rådmannen foreslår videre å bevilge kr. 2 500 000 i 2020 og sette av til sammen kr. 10 200 000 i økonomiplanperioden til påkostninger og standardhevinger på veimassen.

Et program for anvendelse av midlene behandles på politisk nivå i første halvår 2020.

Nødvendige rehabiliteringer av Murtnes og Stemme bruer er inne i 2020 med til sammen 1,7 millioner kroner.

Rådmannen går inn for at Teknikk, miljø og landbruk får ca. kr. 1 550 000 i 2020 – 2023 til utstyrs-anskaffelser.

Deler av midlene bør kanaliseres til anskaffelse av materiell som letter og automatiserer drift og vedlikehold av grøntarealer.

Rakkestad kommune står foran noen store vann- og avløpsprosjekter. Det er bevilget kr. 15 000 000 til tiltak i 2020. For 2020 – 2023 utgjør investeringsrammen kr. 47 500 000.

I 2020 fullføres moderniseringen av Bodal renseanlegg og et omfattende vann- og avløpstiltak i Bergenhusområdet starter opp.

Statens vegvesen har på programmet å flytte noen hundre meter av riksvei 111 ved Bodal (Tranga – Strekningen Rakkestad - Sarpsborg) i 2020.

På gode betingelser kan Rakkestad kommune legge ned rør for en framtidig overføringsledning for vann og avløp fra Rakkestad sentrum til Rudskogen næringsområde i/ved dette veilegemet.

Rådmannen tilrår å bevilge kr. 2 000 000 til det aktuelle vann- og avløpstiltaket i 2020.

I samsvar med kommunestyrets og formannskapetets vedtak i sakskomplekset, er Harlemåsen boligområde inne i budsjettet og økonomiplanen med til sammen kr. 18 000 000.

Byggeklare tomter bør kunne tilbys utbyggere og andre interessenter i 2020.

Inntekter av salg av tomter er en del av finansieringen av investeringsopplegget i økonomiplanperioden.

18 - Fellesutgifter og fellesinntekter

Tabell

FELLESUTGIFTER OG – INNTEKTER	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	-42 564	-34 572	-46 466	-48 685	-50 177	-51 649
Herav:						
Lønn	-13 347	-7 651	-13 723	-14 959	-15 439	-15 871
Driftsutgifter	1 076	292	61	63	65	67
Brutoramme	-12 270	-7 359	-13 662	-14 896	-15 374	-15 804
Driftsinntekter	-30 294	-27 213	-32 805	-33 789	-34 802	-35 846
Nettoramme	-42 564	-34 572	-46 466	-48 685	-50 177	-51 649

1 000 kroner.

Kommentarer

Fellesutgifter er lønns- og prisvekst, premieavvik, amortisering av premieavvik, betalingsformidling, Husbankens tilskudds- og låneordninger og motpost avskrivninger.

19 - Næringstiltak

Tabell

NÆRINGSTILTAK	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Bruttoramme	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Driftsinntekter	-0	-	-	-	-	-
Nettoramme	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985

1 000 kroner.

Kommentarer

I grove trekk omfatter Næringstiltak kjøp av tjenester fra Rause AS og overføringer til Rakkestad Næringsråd.

Gjeldende avtale mellom Rakkestad kommune og Rakkestad Næringsråd går ut 31.12.2021.

I perioden 2018 – 2021 yter kommunen tilskudd til Rakkestad Næringsråds aktivitet med kr. 400 000 pr. år.

Tiltaket er finansiert av disposisjonsfondet.

20 - Kirker og ulike trossamfunn

Tabell

KIRKER OG TROSSAMFUNN	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Seksjonsramme	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628
Herav:						
Lønn	-	-	-	-	-	-
Driftsutgifter	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628
Bruttoamme	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628
Driftsinntekter	-	-	-	-	-	-
Nettoramme	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628

1 000 kroner.

Kommentarer

Rakkestad kommune yter tilskudd til Rakkestad sogn i samsvar med kommunestyrets vedtak i sak nr. 36/17 – Rakkestad Kirkelige Fellesråd – Økonomisk opplegg 2017 – 2020 og etterfølgende prosesser og vedtak.

Den økning som ble besluttet, er forutsatt dekket innen Rakkestad sogns og Rakkestad kommunes økonomiske rammer. En konsekvens av endringene er at Rakkestad kommune leverer en rekke tjenester til sognet. De faktureres og genererer dermed en inntekt for kommunen.

For Rakkestad kommune medfører tiltaket netto ingen utgiftsvekst.

21 - Investeringer og finansiering

Investeringer

Avsnittet inneholder bevilgninger til investeringer i 2020 og midler satt av til tiltak som er tenkt realisert i 2021 – 2023.

Rådmannen tilrår et investeringsbudsjett på 73,350 millioner kroner i 2020 og et investeringsopplegg på 499,600 millioner kroner for 2020 – 2023 totalt.

Finansieringen av prosjektene er videre sentral for utviklingen av kommuneøkonomien på kortere og lengere sikt.

Som det går fram av dette budsjettet og økonomiplanen får Rakkestad kommune en meget sårbar og utsatt økonomi framover. Av den grunn er det ikke lagt opp til noen ytterligere økning i den lang-siktige lånegjelden fram mot 2022. Sykehjemsutbyggingen genererer på den annen side nye og store låneopptak til dette tiltaket i 2022 - 2024.

Det kan ha store og svært urovekkende økonomiske konsekvenser på tre – fem års sikt.

År	2020	2021	2022	2023	Sum
KLP - Egenkapitalinnskudd,	1 800	1 800	1 800	1 800	7 200
Startlån - Avdrag på utlån,	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Startlån - Utlån,	12 500	12 500	12 500	12 500	50 000
IKT - Investeringer,	2 750	2 500	2 750	2 500	10 500
IKT - PC'er til åttende trinn,	600	600	600	600	2 400
Bredbånd - Tiltak,	500	1 500	1 500	1 000	4 500
Brann- og redningsvesenet - Utstyr,	300	300	4 000	500	5 100
Oppvekstseksjonene - Utstyr,	300	400	400	500	1 600
Helse- og omsorgsseksjonene - Utstyr,	1 250	1 500	1 250	1 250	5 250
Teknikk, miljø og landbruk,	500	250	500	300	1 550
Barnehage,	0	0	0	1 000	1 000
Os skole - fase II,	0	2 500	5 000	0	7 500
Rakkestad kulturskole,	14 000	15 000	1 000	0	30 000
Rakkestad kulturskole, fase II,	0	0	5 000	0	5 000
Rakkestad kulturhus - Utvendige vegger,	1 800	0	0	0	1 800
Rakkestad familiesenter, omsorgsboliger,	0	0	0	1 000	1 000
Hjembaserte tjenester, omsorgsboliger,	3 000	0	0	1 000	4 000
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter,	1 500	6 000	100 000	152 000	259 500
Kommunale bygg - Påkostninger,	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Kommunal veier - Påkostninger,	2 500	2 500	2 700	2 500	10 200
Vann- og avløpsinvesteringer,	15 000	12 500	10 000	10 000	47 500
Vann- og avløpsinvesteringer, Rudskogen,	2 000	0	0	0	2 000
Harlemåsen boligområde,	5 500	7 500	5 000	0	18 000
Sum	71 800	73 350	160 000	194 450	499 600

1 000 kroner.

Med opptak av nye lån på ca. 140 millioner kroner – inklusive startlån på kr. 25 000 000 – i 2022 og 2023, øker den langsiktige lånegjelden med 80 – 90 millioner kroner på disse to årene.

Konsekvensen er en ny stor vekst i årlige rente- og avdragsutgifter – som setter den økonomiske handlefrihet og handlingsrom på spill.

For Rakkestad kommune er det avgjørende med harde prioriteringer allerede i 2020 som forberedelse på denne situasjonen. Politisk nivå og administrativ ledelse bør definere og utrede tiltak kontinuerlig for å holde balanse i kommuneøkonomien. Rådmannen tar initiativ i den aktuelle forbindelse på nyåret i 2020.

Hovedpunkter i investeringsopplegget 2020 – 2023 er:

- IT – Tiltak og IT – Investeringer er videreført fra nivåene i 2015 – 2019.
- Bredbåndsprosjektet er inne i det økonomiske opplegget fra 2020.
- Seksjonene disponerer egne ressurser til anskaffelser av spesielt digitalt og annet teknologisk utstyr i 2020 – 2023.
- Brannbil er inne i det økonomiske opplegget med kr. 4 000 000 i 2022.
- Barnehage er tenkt realisert fra 2024.
- Os skole – fase II – står programmet i 2021 og 2022. Det er satt av kr. 7 500 000 til formålet.
- Rakkestad kulturskole er prioritert i 2020 – 2022 – fase I i 2020 og 2021 og fase II i 2022.
- Utvendige vegger i Rakkestad kulturhus er prioritert med kr. 1 800 000 i 2020.
- For planlegging av nye omsorgsboliger for Rakkestad familiesenter og Hjembaserte tjenester – kapasitetsutvidelse – er det satt av kr. 1 000 000 i 2023.
- Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter dominerer opplegget med ca. kr. 260 000 000 i 2020 – 2023.
- Påkostninger av kommunale bygg utgjør kr. 8 000 000 i 2020 – 2023.
- Investeringer i kommunale veier er videre på kr. 10 200 000 i økonomiplanperioden.
- Vann- og avløpstiltak er på 47,5 millioner kroner i 2020 – 2023. Det er bevilget 15 millioner kroner til formålet i 2020.
- Harlemåsen boligområde er en del av det økonomiske opplegget i 2020 – 2023 i samsvar med de vedtak som formannskapet og kommunestyret har fattet.

Samlede investeringer i 2020 – 2023 er på nesten 0,5 milliarder kroner. Det er svært høyt.

Finansiering

Investeringene er forutsatt finansiert som følger:

År	2020	2021	2022	2023	Sum
Salg av aktiva,	7 300	13 000	10 000	5 000	35 300
Kompensasjon av merverdiavgift,	5 500	3 750	22 500	32 450	64 200
Tilskudd og refusjoner,	12 500	3 727	0	127 500	143 727
Motatte avdrag på startlån,	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Fonds,	0	4 373	11 000	0	15 373
Startlån,	12 500	12 500	12 500	12 500	50 000
Investeringslån,	30 000	32 000	100 000	13 000	175 000
Sum,	71 800	73 350	160 000	194 450	499 600

1 000 kroner.

Salg av aktiva – først og fremst leiligheter, boliger og tomter – er på 35,3 millioner kroner i 2020 – 2023.

Kompensasjon av merverdiavgift er i samsvar med aktivitet og prosjekter. Det utgjør 64,2 millioner kroner for økonomiplanperioden.

Tilskudd og refusjoner – omsorgsboliger, kulturskole og sykehjem – utgjør omlag 145 millioner kroner i de kommende fire år.

Anvendelse av fonds beløper seg til i overkant av 15 millioner kroner.

Nye lån dekker opp mot halvparten av kapitalbehovet til nye investeringer. Det medfører som påpekt ovenfor en betydelig økning av langsiktig gjeld, en sterk vekst i renter og avdrag av låneforpliktelser og en sterk reduksjon av økonomisk handlefrihet og handlingsrom utover i økonomiplanperioden.

Rådmannen gjentar sin bekymring for investeringsnivået i 2020 – 2023.

22 - Oversikter, obligatoriske skjemaer, selvkost-beregninger m.m.

Driftsbudsjett – Sammendrag

Tabell

Fellesinntekter / Fellesutgifter	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Seksjonsramme	468 791	494 315	509 750	521 055	532 590	547 729
---------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Herav:

Skatteinntekter	-210 307	-202 069	-222 257	-228 925	-235 792	-242 860
Rammetilskudd	-264 819	-280 576	-281 738	-290 190	-298 896	-307 855
Eiendomsskatt	-28 210	-28 187	-29 866	-25 948	-26 105	-26 265
Utbytte og gevinster	-2 413	-3 052	-3 052	-3 144	-3 238	-3 335
Integreringstilskudd	-16 078	-11 966	-7 679	-7 909	-8 146	-8 391
Amortiseringstilskudd	-1 922	-2 097	-1 972	-2 031	-2 092	-2 155
Andre øremerkede tilskudd	-1 356	0	0	0	0	0
Renteinntekter	-3 040	-2 927	-3 455	-3 559	-3 665	-3 775
Renteutgifter	15 664	18 076	20 886	20 422	18 780	16 771
Avdrag	19 200	21 500	27 662	27 662	27 662	27 662
Avsetninger	-4 485	-3 018	-8 280	-7 433	-1 097	2 474

Resultat	-28 976	0	0	0	0	0
----------	---------	---	---	---	---	---

Seksjoner og avdelinger	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
-------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Seksjonsramme	468 791	494 315	509 750	521 055	532 590	547 729
---------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Herav:

Fellesutgifter og -inntekter	-42 564	-34 572	-46 466	-48 685	-50 177	-51 649
Rådmannens team	23 088	21 224	23 988	23 421	24 176	24 953
Stabsavdelinger	21 140	23 456	23 318	24 020	24 741	25 483
NAV	22 077	23 471	19 809	20 403	21 015	21 645
Skole	95 206	98 032	103 881	106 997	110 207	113 511
Barnehage	51 500	54 751	58 045	59 786	61 580	63 426
Kommunikasjon og kultur	21 518	21 805	24 244	24 971	25 720	26 491
Familiesenter	43 954	48 877	51 479	53 023	54 614	56 251
Skautun	53 983	53 544	55 877	57 553	59 280	61 057
Hjembaserte tjenester	55 507	59 668	63 192	65 088	67 041	69 050
Bo- og aktivitetstjenester	62 464	66 662	68 300	70 349	72 459	74 631
Teknikk, miljø, landbruk	51 232	48 209	54 372	54 124	51 629	52 268
Næringstiltak	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Kirker og trossamfunn	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628

Antall årsverk	522,56	548,53	561,94			
----------------	--------	--------	--------	--	--	--

1 000 kroner. Årsverk.

Økonomisk oversikt – Drift

Tabell

Økonomisk oversikt - Drift	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	27 438	28 335	29 234	30 111	31 014	31 944
Andre salgs- og leieinntekter	61 026	60 422	63 293	64 971	70 465	73 434
Overføringer med krav til motytelse	81 642	42 208	40 098	41 301	42 540	43 815
Rammetilskudd	264 819	280 576	281 738	290 190	298 896	307 855
Andre statlige overføringer	19 356	14 063	9 651	9 940	10 239	10 545
Andre overføringer	1 072	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	210 300	202 069	222 257	228 925	235 792	242 860
Eiendomsskatt	28 210	28 187	29 866	25 948	26 105	26 265
Andre direkte og indirekte skatter	7	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	693 870	655 860	676 136	691 386	715 051	736 718
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	355 564	355 479	365 730	376 701	388 003	399 633
Sosiale utgifter	92 316	99 544	97 254	99 347	102 296	105 394
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	88 305	77 564	83 217	83 669	85 658	88 225
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	72 860	74 500	71 809	73 963	76 182	78 466
Overføringer	34 457	21 952	28 241	27 749	28 582	29 438
Avskrivninger	30 260	27 213	32 805	33 789	34 802	35 846
Fordelte utgifter	-3 526	-3 769	-3 885	-4 002	-4 122	-4 246
Sum driftsutgifter	670 235	652 483	675 169	691 216	711 401	732 756
Brutto driftsresultat	23 635	3 376	967	170	3 650	3 962
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	5 439	5 979	6 507	6 702	6 903	7 110
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	14	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	48	90	40	41	42	44
Sum eksterne finansinntekter	5 501	6 069	6 547	6 743	6 946	7 154
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	15 664	18 076	20 886	20 422	18 780	16 771
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	19 200	21 500	27 662	27 662	27 662	27 662
Utlån	41	100	50	52	53	55
Sum eksterne finansutgifter	34 905	39 676	48 598	48 136	46 495	44 487
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-29 404	-33 607	-42 051	-41 392	-39 549	-37 333
Motpost avskrivninger	30 260	27 213	32 805	33 789	34 802	35 846
Netto driftsresultat	24 491	-3 018	-8 280	-7 433	-1 097	2 474

Interne finanstransaksjoner

Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	27 463	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	5 215	0	5 686	3 512	0	0
Bruk av bundne fond	5 146	3 042	2 855	4 025	2 071	1 454

Sum bruk av avsetninger	37 824	3 042	8 541	7 537	2 071	1 454
-------------------------	--------	-------	-------	-------	-------	-------

Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	27 463	0	0	0	784	3 799
Avsatt til bundne fond	5 876	24	262	104	189	129

Sum avsetninger	33 339	24	262	104	973	3 928
-----------------	--------	----	-----	-----	-----	-------

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	28 976	0	0	0	0	0
-----------------------------------	--------	---	---	---	---	---

1 000 kroner.

Budsjettskjema 1 a – Drift

Budsjettskjema 1A - Drift	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
---------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Skatt på inntekt og formue	210 300	202 069	222 257	228 925	235 792	242 860
Ordinært rammetilskudd	264 819	280 576	281 738	290 190	298 896	307 855
Skatt på eiendom	28 210	28 187	29 866	25 948	26 105	26 265
Andre direkte eller indirekte skatter	7	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	19 356	14 063	9 651	9 940	10 239	10 545

Sum frie disponible inntekter	522 693	524 895	543 512	555 004	571 031	587 525
-------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Renteinntekter og utbytte	5 439	5 979	6 507	6 702	6 903	7 110
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	14	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	15 664	18 076	20 886	20 422	18 780	16 771
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	19 200	21 500	27 662	27 662	27 662	27 662

Netto finansinntekter/finansutgifter	-29 411	-33 597	-42 041	-41 382	-39 539	-37 322
--------------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Til dekning av tidligere regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	27 463	0	0	0	784	3 799
Til bundne avsetninger	5 876	24	262	104	189	129
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	27 463	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	5 215	0	5 686	3 512	0	0
Bruk av bundne avsetninger	5 146	3 042	2 855	4 025	2 071	1 454

Netto avsetninger	4 485	3 018	8 280	7 433	1 097	-2 474
-------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	497 767	494 315	509 750	521 055	532 590	547 729
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	468 791	494 315	509 750	521 055	532 590	547 729

Mer/mindreforbruk	28 976	0	0	0	0	0
-------------------	--------	---	---	---	---	---

1 000 kroner.

Budsjettskjema 1 b – Drift

Budsjettskjema 1b - Drift	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Fellesutgifter og -inntekter	-42 564	-34 572	-46 466	-48 685	-50 177	-51 649
Rådmannens team	23 088	21 224	23 988	23 421	24 176	24 953
Stabsavdelinger	21 140	23 456	23 318	24 020	24 741	25 483
NAV	22 077	23 471	19 809	20 403	21 015	21 645
Skole	95 206	98 032	103 881	106 997	110 207	113 511
Barnehage	51 500	54 751	58 045	59 786	61 580	63 426
Kommunikasjon og kultur	21 518	21 805	24 244	24 971	25 720	26 491
Familiesenter	43 954	48 877	51 479	53 023	54 614	56 251
Skautun	53 983	53 544	55 877	57 553	59 280	61 057
Hjembaserte tjenester	55 507	59 668	63 192	65 088	67 041	69 050
Bo- og aktivitetstjenester	62 464	66 662	68 300	70 349	72 459	74 631
Teknikk, miljø, landbruk	51 232	48 209	54 372	54 124	51 629	52 268
Næringstiltak	2 771	2 690	2 731	2 813	2 898	2 985
Kirker og trossamfunn	6 917	6 500	6 981	7 190	7 406	7 628
Sum fordelt til drift	468 791	494 315	509 750	521 055	532 590	547 729

1 000 kroner.

Økonomisk oversikt – Investeringer

Økonomisk oversikt - Investeringer	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	2 838	10 005	7 300	13 000	10 000	5 000
Andre salgsinntekter	115	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	6 016	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	12 981	15 640	5 500	3 750	22 500	32 450
Statlige overføringer	13 205	1 000	11 345	0	0	127 500
Andre overføringer	594	0	1 155	3 727	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	35 748	26 645	25 300	20 477	32 500	164 950
Utgifter						
Lønnsutgifter	163	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	27	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	61 285	86 905	48 000	51 300	119 200	143 700
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	12 981	15 640	5 500	3 750	22 500	32 450
Renteutgifter og omkostninger	1 100	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	75 556	102 545	53 500	55 050	141 700	176 150
Finansransaksjoner						
Avdrag på lån	3 628	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Utlån	14 381	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Kjøp av aksjer og andeler	3 248	2 600	1 800	1 800	1 800	1 800
Dekning av tidligere års udekket	28 771	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	6 474	0	0	0	0	0
Sum finansieringsransaksjoner	56 503	19 100	18 300	18 300	18 300	18 300
Finansieringsbehov	96 310	95 000	46 500	52 873	127 500	29 500
Dekket slik:						
Bruk av lån	85 881	89 000	42 500	44 500	112 500	25 500
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	8 262	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	2 100	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	2 000	0	2 273	11 000	0
Bruk av bundne driftsfond	364	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	1 803	0	0	0	0	0
Sum finansiering	96 310	95 000	46 500	52 873	127 500	29 500
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0
*) Budsjett 2019 er revidert budsjett etter tertialrapport nr. 1 i 2019						

1 000 kroner.

Budsjettskjema 2 a – Investeringer

Budsjettskjema 2A - Investeringer	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Investeringer

Investeringer i anleggsmidler	75 556	102 545	53 500	55 050	141 700	176 150
Utlån og forskutteringer	14 381	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Kjøp av aksjer og andeler	3 248	2 600	1 800	1 800	1 800	1 800
Avdrag på lån	3 628	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Dekning av tidligere års udekket	28 771	0	0	0	0	0
Avsetninger	6 474	0	0	0	0	0

Årets finansieringsbehov	132 059	121 645	71 800	73 350	160 000	194 450
--------------------------	---------	---------	--------	--------	---------	---------

Finansiert slik:

Bruk av lånemidler	85 881	89 000	42 500	44 500	112 500	25 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 838	10 005	7 300	13 000	10 000	5 000
Tilskudd til investeringer	13 799	1 000	12 500	3 727	0	127 500
Kompensasjon for merverdiavgift	12 981	15 640	5 500	3 750	22 500	32 450
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	14 279	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Andre inntekter	115	0	0	0	0	0

Sum ekstern finansiering	129 892	119 645	71 800	68 977	149 000	194 450
--------------------------	---------	---------	--------	--------	---------	---------

Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	2 100	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	2 167	2 000	0	2 273	11 000	0

Sum finansiering	132 059	121 645	71 800	73 350	160 000	194 450
------------------	---------	---------	--------	--------	---------	---------

Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---	---	---

*) Budsjett 2019 er revidert budsjett etter tertialrapport nr. 1 i 2019

1 000 kroner.

Budsjettskjema 2 b – Investeringer

Budsjettskjema 2b - Investeringer	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
IKT-skole	409	-	-	-	-	-
Prestegårdsskogen boligområde	6 605	-	-	-	-	-
Offentlig parkeringshus - Rakkestad Sentrum	40	-	-	-	-	-
Bo- og aktivitetstjenester, utstyr og/eller tiltak	871	-	-	-	-	-
Hjembaserte tjenester - utstyr	1 063	-	-	-	-	-
Bo- og aktivitetstjenester - omsorgsboliger	25 216	-	-	-	-	-
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - utstyr	157	-	-	-	-	-
Fladstadparken	333	-	-	-	-	-
Linnekleppen – tursti	330	-	-	-	-	-
Dørja – friluftsområde	6	-	-	-	-	-
Suteren/Røsægstranda friluftsområde	198	-	-	-	-	-
Nye renovasjonsdunker	1 940	-	-	-	-	-
NAV Rakkestad - digitaliseringstiltak	253	-	-	-	-	-
Etablering av PPT-kontorer	328	-	-	-	-	-
Os skole - gjenanskaffelser etter innbrudd	747	-	-	-	-	-
Fladstadparken - frisbeeegolfbane	266	-	-	-	-	-
Degernes helse- og velferdssenter - riving	1 629	-	-	-	-	-
Tiltak for økt sykkelbruk	37	-	-	-	-	-
Rakkestad familiesenter - Kjøp av bil	171	-	-	-	-	-
Rakkestad ungdomsskole - prosjektskolen - garasjer	93	140	-	-	-	-
Rakkestad familiesenter - Brukerstyrt hus	28	300	-	-	-	-
Grytelandstjernet - friluftsområde	629	50	-	-	-	-
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter – oppgraderinger	1 637	300	-	-	-	-
Os skole	22 572	36 000	-	-	-	-
Midtstuen - Påkostninger,	-	400	-	-	-	-
Rakkestad sentrum 2010 - 2018 - pro & contraoppgjør,	-	800	-	-	-	-
Kjøp av utleieboliger	-	3 500	-	-	-	-
IT-utstyr, telefoni mm i barnevernet	-	175	-	-	-	-
NAV Rakkestad - Påkostninger lokaler	-	130	-	-	-	-
Rakkestad familiesenter - Etablering av lader for el-biler	-	125	-	-	-	-
Rakkestad familiesenter - Biler	-	600	-	-	-	-
Ny avdeling Kirkeng barnehage	-	5 000	-	-	-	-
IKT – felles	1 794	2 600	2 750	2 500	2 750	2 500
IKT - Innkjøp av PC'er til åttende trinn	589	600	600	600	600	600
Kommunale bygninger - påkostninger	2 186	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Kommunale veier og bruer	-	1 000	2 500	2 500	2 700	2 500
Vann- og avløpsinvesteringer	771	13 000	15 000	12 500	10 000	10 000
Oppvekstseksjonene – utstyr	729	500	300	400	400	500
Brann- og redningsvesenet - utstyr	553	600	300	300	4 000	500
Teknikk, miljø og landbruk - utstyr	2 026	500	500	250	500	300
Rakkestad kulturskole - forprosjekt	81	1 000	14 000	15 000	1 000	-
Hjembaserte tjenester - omsorgsboliger	840	30 225	3 000	-	-	1 000
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - bygg og anlegg	320	1 000	1 500	6 000	100 000	152 000
Helse- og omsorgsseksjonene - Utstyr,	-	2 000	1 250	1 500	1 250	1 250
Bredbånd - Tiltak,	-	-	500	1 500	1 500	1 000
Rakkestad kulturhus - Utvendige vegger,	-	-	1 800	-	-	-
Vann- og avløpsinvesteringer, Rudskogen,	-	-	2 000	-	-	-
Harlemåsen boligområde,	-	1 000	5 500	7 500	5 000	-
Os skole - fase II,	-	-	-	2 500	5 000	-
Rakkestad kulturskole, fase II,	-	-	-	-	5 000	-
Barnehage,	-	-	-	-	-	1 000
Rakkestad familiesenter, omsorgsboliger,	-	-	-	-	-	1 000
Salg av eiendommer	110	-	-	-	-	-
Sum investeringer i anleggsmidler	75 556	102 545	53 500	55 050	141 700	176 150

Budsjett 2019 er revidert budsjett etter tertialrapport nr. 1 i 2019

1 000 kroner.

Selvkostberegning – Vann, avløp, slam, renovasjon og feiing

Vann

Inntekter/kostnader	2020	2021	2022	2023
Direkte kostnader	7 205 336	7 421 495	7 644 143	7 873 272
Kalkulatoriske avskrivninger	1 372 000	1 720 000	2 251 000	2 475 000
Kalkulatoriske renter	597 000	860 600	1 145 000	1 262 000
Indirekte kostnader	172 437	177 611	182 939	188 427
Sum kostnader	9 346 773	10 179 705	11 223 082	11 798 699
Kommunale avgifter	9 320 668	9 405 211	10 686 032	11 667 995
Andre inntekter	137 568	141 695	145 946	150 320
Sum inntekter	9 458 236	9 546 906	10 831 978	11 818 316
Resultat	111 463	-632 800	-391 104	19 616

1 000 kroner.

Avløp

Inntekter/kostnader	2020	2021	2022	2023
Direkte kostnader	9 957 282	10 256 002	10 563 680	10 880 320
Kalkulatoriske avskrivninger	2 807 000	3 163 000	3 324 000	3 490 000
Kalkulatoriske renter	1 211 000	1 335 000	1 437 000	1 483 000
Indirekte kostnader	199 985	205 984	212 164	218 529
Sum kostnader	14 175 267	14 959 986	15 536 844	16 071 849
Kommunale avgifter	11 266 393	11 463 651	13 238 971	14 323 890
Andre inntekter	1 694 772	1 745 615	1 797 984	1 851 877
Sum inntekter	12 961 165	13 209 266	15 036 955	16 175 767
Resultat	-1 214 102	-1 750 720	-499 889	103 917

1 000 kroner.

Slam

Inntekter/kostnader	2020	2021	2022	2023
Direkte kostnader	2 710 647	2 791 967	2 875 726	2 961 924
Kalkulatoriske avskrivninger	27 480	27 480	27 480	27 480
Kalkulatoriske renter	3 798	3 214	2 680	2 173
Indirekte kostnader	71 051	73 183	75 378	77 640
Sum kostnader	2 812 977	2 895 844	2 981 265	3 069 217
Kommunale avgifter	2 731 364	2 731 364	2 731 364	2 731 364
Sum inntekter	2 731 364	2 731 364	2 731 364	2 731 364
Resultat	-81 613	-164 480	-249 901	-337 853

1 000 kroner.

Renovasjon

Inntekter/kostnader	2020	2021	2022	2023
Direkte kostnader	10 558 601	10 875 359	11 201 619	11 537 383
Kalkulatoriske avskrivninger	496 000	790 000	1 297 000	1 294 000
Kalkulatoriske renter	131 000	208 000	255 000	242 000
Indirekte kostnader	207 658	213 888	220 305	226 914
Sum kostnader	11 393 259	12 087 247	12 973 924	13 300 297
Kommunale avgifter	9 640 000	10 411 200	11 972 880	11 972 880
Andre inntekter	1 070 000	1 102 100	1 135 163	1 169 189
Sum inntekter	10 710 000	11 513 300	13 108 043	13 142 069
Resultat	-683 259	-573 947	134 119	-158 228

1 000 kroner.

Feiing

Inntekter/kostnader	2020	2021	2022	2023
Direkte kostnader	1 502 264	1 547 330	1 593 752	1 641 525
Kalkulatoriske avskrivninger	21 854	21 854	21 854	21 854
Kalkulatoriske renter	1 537	1 087	656	223
Indirekte kostnader	75 959	78 238	80 585	83 003
Sum kostnader	1 601 615	1 648 509	1 696 847	1 746 605
Kommunale avgifter	1 752 010	1 752 010	1 752 010	1 752 010
Sum inntekter	1 752 010	1 752 010	1 752 010	1 752 010
Resultat	150 395	103 501	55 163	5 405

1 000 kroner.

Note 1 – Skattegrunnlag og inntektsutjevningstilskudd

Utvikling av skatteinntekter, eiendomsskatt og inntektsutjevningstilskudd:

Skatteinntekter	2019	2020	2021	2022	2023
Skatteinntekter,	202 069	222 257	228 925	235 792	242 860
Eiendomsskatt,	28 187	29 866	25 948	26 105	26 265
Inntektsutjevningstilskudd,	35 983	29 368	30 249	31 157	32 090
Skatteinntekter og inntekts- utjevningstilskudd	238 052	251 625	259 174	266 949	274 950

1 000 kroner.

Prosentvis utvikling av skatteinntekter, eiendomsskatt og inntektsutjevningstilskudd:

Skatteinntekter	2019	2020	2021	2022	2023
Skatteinntekter,		9,99	3,00	3,00	3,00
Eiendomsskatt,		5,96	-13,12	0,61	0,61
Inntektsutjevningstilskudd,		-18,38	3,00	3,00	2,99
Skatteinntekter og inntekts- utjevningstilskudd		5,70	3,00	3,00	3,00

Prosent.

Note 2 – Fiskale inntekter

Rakkestad kommune har i 2020 budsjettert med 4,75 promille i eiendomsskatt på boliger, fritids-eiendommer og næringseiendommer.

Note 3 – Generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd er i 2020 budsjettert som følger:

Generelle statstilskudd	2020
Integreringstilskudd,	7 679
Tilskudd som kompensasjon for investeringer i skolebygg og omsorgsboliger,	1 972
Sum,	9 651

Herav

Bergenhus skole,	26
Os skole,	67
Rakkestad ungdomsskole,	230
Skautunkomplekset,	807
Gudimhagen omsorgsboliger,	214
Gudimstua omsorgsboliger,	129
Skaun omsorgsboliger,	325
Heggveien omsorgsboliger,	46
Kirkebygg,	128

1 000 kroner.

I tillegg til egne vurderinger, baserer anslagene seg på statsbudsjettet, departementenes forskjellige orienteringer og annet materiell.

Det er beregnet en kompensasjonsrente på 1,25 prosent p.a. i 2020.

I samsvar med vedtak av kommunestyret er det ikke lagt opp til bosetting av flyktninger i 2020.

Den forutsetning er videreført ut økonomiplanperioden (2023).

Note 4 – Utbytte fra selskaper

Utbytte fra Rakkestad Energi AS er budsjettet med kr. 3 052 000 i 2020.

Det er ikke beregnet utbytte fra andre selskaper.

Bruk og avsetning av bundne fonds

Bruk og avsetning av bundne fonds	2020
--	-------------

Avsetning til bundne fonds

Vann,	111
Feiervesenet,	150

Sum,	261
------	-----

Anvendelse av bundne fonds

Hjembaserte tjenester,	650
Avløp,	1 214
Slam,	82
Renovasjon,	683
Vannområdet Glomma sør for Øyern,	220
Viltfondet,	6

Sum,	2 855
------	-------

1 000 kroner.

Utvikling av gebyrer på selvkostområder

Vann

Vann	2019	2020	2021	2022	2023
Antall abonnenter	2 135	2 166	2 166	2 166	2 166
Fastavgift	400	400	400	400	400
Sum	854 000	866 400	866 400	866 400	866 400
Prosent	16,65	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall kubikkmeter	455 000	460 000	460 000	460 000	460 000
Pris kubikkmeter	17,98	17,98	18,16	20,88	22,97
Sum		8 270 800	8 353 508	9 606 534	10 567 188
Utvikling (prosent)		0,0 %	1,0 %	15,0 %	10,0 %
Kroner. Prosent.					

Avløp

Avløp	2019	2020	2021	2022	2023
Antall abonnenter	1 970	2 005	2 005	2 005	2 005
Fastavgift	700	700	700	700	700
Sum	969 000	1 403 500	1 403 500	1 403 500	1 403 500
Prosent	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall abonnenter	410 000	415 000	415 000	415 000	415 000
Pris abonnenter	23,14	23,14	23,60	27,77	30,31
Sum	9 441 120	9 603 100	9 795 162	11 523 720	12 580 061
Utvikling (prosent)		0,0 %	2,0 %	17,6 %	9,2 %
Kroner. Prosent.					

Slam

Slam	2019	2020	2021	2022	2023
Prognose/Budsjettert inntekt	-2 731 364	-2 731 364	-2 731 364	-2 731 364	-2 731 364
Utvikling (prosent)		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Slamtanker (0-4 m3)	1 592	1 592	1 592	1 592	1 592
Slamtanker (per m3 over 4 m3)	377	377	377	377	377
Innelukkede tanker (0-3 m3)	1 545	1 545	1 545	1 545	1 545
Innelukkede tanker (3,1 - 6 m3)	2 098	2 098	2 098	2 098	2 098
Innelukkede tanker (pr m3 over 6 m3)	377	377	377	377	377
Minirensanlegg (0 - 4 m3)	2 133	2 133	2 133	2 133	2 133
Minirensanlegg (4,1 - 7 m3)	2 639	2 639	2 639	2 639	2 639
Minirensanlegg (pr m3 over 7 m3)	377	377	377	377	377

Kroner. Prosent.

Renovasjon

Renovasjon	2019	2020	2021	2022	2023
Prognose/Budsjettert inntekt	-9 640 000	-9 640 000	-10 411 200	-11 972 880	-11 972 880
Utvikling (prosent)		0,0 %	8,0 %	15,0 %	0,0 %
Ordinær renovasjonsavgift	2 691	2 691	2 906	3 342	3 342
Abonnenter med hjemmekomposteringsavtale	2 152	2 152	2 325	2 673	2 673
Abonnenter med samarbeidsavtale to og to	2 152	2 152	2 325	2 673	2 673
Abonnenter med samarbeidsavtale tre og tre	2 287	2 287	2 470	2 840	2 840
Hjemmekompostering og samarbeidsavtale to og to	1 614	1 614	1 743	2 005	2 005
Hjemmekompostering og samarbeidsavtale tre og tre	1 749	1 749	1 889	2 172	2 172

Kroner. Prosent.

Feiing

Feiing	2019	2020	2021	2022	2023
Prognose/Budsjettert inntekt	-1 347 700	-1 752 010	-1 752 010	-1 752 010	-1 752 010
Utvikling (prosent)	0	30,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Feiegebyr for 1, 1,5 og 2 etg bygg pr pipe	400	520	520	520	520
Feiegebyr for 3 etasjes bygg, per pipe	478	621	621	621	621
Feiegebyr for bygg høyere enn 3 etg, per pipe	612	796	796	796	796

Kroner. Prosent.

Vedlegg 1 - Priser for kommunale varer og tjenester

Det fastsettes følgende priser som gjelder fra 1. januar 2020.

1. Betalingssetser for opphold i kommunale barnehager og skolefritidsordning

Barnehage

Priser for perioden 01. januar til 31. desember 2020

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 3.135	Kr. 400
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.760	Kr. 320
Deltidsplass – 60 %	Kr. 2.070	Kr. 240
Deltidsplass – 50 %	Kr. 1.755	Kr. 200
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.440	Kr. 160
Enkelt dager – per dag	Kr. 200	

Prisene samsvar med regjeringens makspris for barnehageopphold. Rakkestad kommune tar selvkost på mat og matservering i barnehager.

Moderasjonsordninger

Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, gis foreldre/foresatte minimum 30 % søskenmoderasjon i foreldrebetalingen for 2. barn og minimum 50 % for 3. eller flere barn. Moderasjonen skal omfatte søsken som bor fast sammen. Reduksjon skal tilbys også i de tilfeller søsknene går i forskjellige barnehager innen samme kommune.

Iht. forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3, tredje til sjette ledd, skal foreldrebetalingen ikke overskride 6 % av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt. Alle barn fra 2 år som bor i husholdninger med lav inntekt har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.

a) Skolefritidsordning (SFO)

Plass	Opphold pr. mnd.	Matpenger pr. mnd.
Heldagsplass – 100 %	Kr. 2.800	Kr. 250
Deltidsplass – 80 %	Kr. 2.520	Kr. 200
Deltidsplass – 60 %	Kr. 1.930	Kr. 150
Deltidsplass – 40 %	Kr. 1.350	Kr. 100
Enkelt dager – per dag*	Kr. 200	

*Ekstra dager: En dag før og etter skolen. Gjelder kun for de som allerede har plass i SFO.

Søskenmoderasjon:

Iht. Rakkestad kommunes vedtekter for skolefritidsordning § 9, er det full pris for 1 barn. Fra 2. barn gis det 30 % reduksjon. Fra og med 3. barn gis det 50 % reduksjon. Reduksjonen regnes av den minste plassen. Hvis søsken har lik type plass, reduseres betalingen for den eldste.

2. Billettpriser på badet

a)	Barnebilletter	Kr 30
b)	Voksenbilletter	Kr 60
c)	Honnørbilletter	Kr 30
d)	Skoleelev tom. videregående skole	Kr 30
e)	Klippekort I (inntil 12 klipp)	Kr 300
f)	Klippekort II (inntil 24 klipp)	Kr 540

3. Elevkontingent ved kulturskolen

Priser er oppgitt per semester/halvår

Gruppetilbud/Breddeprogram (teater/dans/band/gitar)	Kr 2.500
Individuell undervisning/kjerneprogrammet	Kr 2.800
Fordypningsprogrammet (utvidet tilbud)	Kr 3.500

Leie av instrument:

Instrumenter med innkjøpspris under 5000,- (ukulele, gitar, bass etc)	kr 300
Instrumenter med innkjøpspris over 5000,- (blåseinstrumenter etc)	kr 400

Søsken- og disiplinmoderasjon:

Det gis søskenmoderasjon (10%) og ved elevplass ved 2 disipliner/fag (10%).
Skolekorpset går ikke under reglene for søskenmoderasjon og disiplinmoderasjon.

Redusert foreldrebetaling:

Familier med samlet inntekt under 4G pr. år kan oppnå 50 prosent avslag i prisen på ett kulturskoletilbud per barn. Rabatten gis etter søknad og må dokumenteres med sist fastsatte selvangivelse. Søknad sendes til postmottak@rakkestad.kommune.no og merkes *Kulturskole*.

4. Kino

a)	Barnebilletter	Kr 40-110
b)	Honnørbilletter	Kr 70-110
c)	Voksenbilletter	Kr 80-120
d)	Hefter barnebilletter og honnør (5 billetter)	Kr 360
e)	Hefter voksenbilletter (5 billetter)	Kr 450
f)	Hefte familie (5 billetter)	Kr 410

5. Andre priser

Båttutleie Frøne – per dag	Kr 100
Båttutleie Frøne – per weekend	Kr 200
Jaktkort kommunale skoger småvilt – per dag	Kr 200
Jaktkort kommunale skoger rådyr – per dag	Kr 300
Fellingsavgift elgkalv	Kr 316
Fellingsavgift voksen elg	Kr 537
Fiskekart	Kr 20
Turbok m/kart	Kr 100
Turbok m/ kart inkl. sending pr. Post	Kr 150

Alle priser er inkl. mva.

6. Husleie kommunale boliger

Husleien justeres i samsvar med husleieloven og den enkeltes leiekontrakter.

7. Leie kommunale utleielokaler

Utleiepriser	Pris
<i>Kinosal m/scene og garderobe</i>	
Lag og foreninger i Rakkestad	kr 2.500
Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet	kr 4.500
<i>Festsal</i>	
Lag og foreninger i Rakkestad	kr 3.000
Andre, inkl. næringsliv, annen offentlig virksomhet	kr 6.000
Spisesal kulturhuset	kr 1.000
Kommunestyresal	kr 1.000
Formannskapssal	kr 700
Grupperom 1 og 2 i kulturhuset	kr 500
Auditoriet Os skole	kr 600
Dorkas kafe, Rakkestad familiesenter	kr 800
Aktivitetshuset	kr 800
Gymsaler/klasserom skoler	kr 700

Vaktmester/teknisk vakt kan leies etter avtale.

8. Egenbetaling for hjembaserte tjenester

Betaling for praktisk bistand – daglige gjøremål er i forhold til husstandens samlede inntekt (alminnelig inntekt inklusiv aksjeutbytte før særfradrag). Det er den siste offentlige ligningen som blir lagt til grunn ved beregningen. Har det skjedd endringer i økonomien kan dette legges til grunn ved henvendelse til Rakkestad kommune.

For praktisk bistand betales kr. 411 (selvkost) per time eller i henhold til abonnementsløsningene spesifisert under. Kommunen vil ved fakturering velge den betalingsløsning som er mest gunstig for bruker gitt antall timer praktisk bistand i fakturert periode.

Tak på egenbetaling

1 G = kr 99.858

Antall G	Alminnelig inntekt før særfradrag		Tak på Egenbetaling pr. år	Betaling pr. måned	
Inntil 1 G	0	t.o.m.	96.882	0	0
1 G – 2 G	96.883	t.o.m.	193.765	2.520*	210*
2 G – 3 G	193.766	t.o.m.	290.648	19.647	1.637
3 G – 4 G	290.649	t.o.m.	387.531	24.558	2.047
4 G – 5 G	387.532	t.o.m.	484.414	34.382	2.865
5 G og over	Fra 484.415			44.205	3.684

G reguleres 1. mai hvert år.

* Satsen vil justeres til den enhver tid gjeldende sats i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 10.

Priser matombringning til hjemmeboende og ved helse/velferdssentrene:

Abonnement full pensjon	Kr	4.155 per mnd.
Abonnement middag m/dessert	Kr	2.701 per mnd.
Middag med dessert	Kr	110 per stykk
Brødmåltid (frokost/kveld)	Kr	37 per stykk

Priser salg av mat på Dorkas Kafe:

Middag med dessert (stykkepris), inkl. kaffe	Kr.	138 inkl mva
Middag uten dessert (stykkepris), inkl. kaffe	Kr.	131 inkl mva

9. Vederlag for opphold på Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Dagopphold	Kr	90* per døgn
Tidsbegrenset opphold i institusjon	Kr	170* per døgn
Avlastningsplass (Helse- og omsorgstjenesteloven)	Gratis	

* Satsene for korttidsopphold vil justeres til de enhver tid gjeldende maksimale satsene i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 4.

Langtidsopphold og tidsbegrenset opphold i institusjon over 60 døgn:

Betaling etter inntekt, jfr. Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3.

10. Egenbetaling andre tjenester

Montering av trygghetsalarm (engangsbeløp):	Kr	500
Kommunal trygghetsalarm:	Kr	325 per. mnd.
Vask av tøy	Kr	43 per kg

11. Kommunale avgifter

a) Gebyr for vann og avløp

Engangsgebyr for tilknytning – jfr. lokal forskrift § 5:

Engangsgebyr (tilkoblingsgebyr) betales ved tilknytning til offentlig vann- og/eller avløpsledningsnett.

Tilkoblingsgebyr vann:	kr. 3.200,-
Tilkoblingsgebyr avløp:	kr. 5.200,-

Alle priser eks. mva.

Årsgebyr vann og avløp – jfr. lokal forskrift § 6:

Årsgebyret består av to deler, abonnementsgebyr (fast gebyr) og forbruksgebyr (fra vannmåler).

Abonnementsgebyr:

Abonnementsgebyret differensieres etter 5 brukerkategorier:

- Abonnementsgebyr for bolig med inntil 2 boenheter. Betaler en fast del.
- Abonnementsgebyr for fritidsbolig. Betaler en halv fast del.
- Abonnementsgebyr for bolig med mer enn 2 boenheter. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for kombinasjonsbygg bolig/næring. Se tabell gjengitt nedenfor.
- Abonnementsgebyr for næringsbygg. Se tabell gjengitt nedenfor.

Bolig med mer enn 2 boenheter, kombinasjonsbygg og næringsbygg betaler abonnementsgebyr basert på forbruk etter følgende tabell:

Kategori	Årsforbruk	Antall faste deler
Kategori 1:	0 – 300 m ³	1
Kategori 2:	300 – 800 m ³	2
Kategori 3:	800 – 2500 m ³	3
Kategori 4:	2500 – 5000 m ³	6
Kategori 5:	5000 – 10000 m ³	10
Kategori 6:	10000 – 50000 m ³	15
Kategori 7:	> 50000 m ³	25

Abonnementsgebyr vann (en fast del):	kr. 400,-
Abonnementsgebyr avløp (en fast del):	kr. 700,-

Alle priser eks. mva.

Forbruksgebyr:

Forbruksgebyret baseres på faktisk vannforbruk (vannmåler) og pris pr. kubikkmeter. Avløpsmengde regnes lik vannmengde.

Forbruksgebyr vann: kr. 17,98 pr. kubikkmeter
Forbruksgebyr avløp: kr. 23,14 pr. kubikkmeter

Alle priser eks. mva.

Stipulert forbruk:

Forbruksgebyr basert på stipulert forbruk er i utgangspunktet ikke aktuelt da vannmåler er påbudt i Rakkestad kommune. Der korrekt forbruk fra vannmåler ikke forefinnes, for eksempel ved defekt måler, stipuleres forbruket. Normalt benyttes gjennomsnittsforgbruk fra tidligere år, men for boligabonnenter kan også tabell gjengitt nedenfor benyttes. Kommunen avgjør i hvert enkelt tilfelle, hvilken stipuleringsmetode som skal benyttes.

Bruksareal:	Stipulert vannforbruk
0 - 72 m ² :	vannforbruk 120 m ³
73 - 180 m ² :	vannforbruk 170 m ³
181 - 240 m ² :	vannforbruk 195 m ³
241 - 300 m ² :	vannforbruk 225 m ³
301 - 360 m ² :	vannforbruk 255 m ³
361 m ² og mer:	vannforbruk 310 m ³

Andre gebyrer:

Gebyr for midlertidig tilknytning – jfr. lokal forskrift § 9: kr. 1.000,-
Gebyr for manglende vannmåleravlesning – jfr. lokal forskrift § 4: kr. 1.500,-
Gebyr for kalibrering av vannmåler – jfr. lokal forskrift § 7: kr. 2.000,-

Alle priser eks. mva.

b) Gebyr for slamtømming

Slamtanker	Kr 1.592,-	(0 - 4 m ³)
Slamtanker	Kr 377,-	(per m ³ over 4 m ³)
Innelukkede tanker	Kr 1.545,-	(0 - 3 m ³)
Innelukkede tanker	Kr 2.098,-	(3,1 – 6 m ³)
Innelukkede tanker	Kr 377,-	(per m ³ over 6 m ³)
Minirensanlegg	Kr 2.133,-	(0 – 4 m ³)
Minirensanlegg	Kr 2.639,-	(4,1 – 7 m ³)
Minirensanlegg	Kr 377,-	(per m ³ over 7 m ³)

Ovennevnte priser er ekskl. mva. Det kan innkreves et gebyr på kr 600,- ekskl. mva. per fremmøte når slam-/septiktanken av praktiske grunner ikke kan tømmes.

c) Renovasjonsavgift

Ordinær renovasjonsavgift settes til **kr 2.691** pr. stativ.

Abonnement med hjemmekomposteringsavtale **kr 2.152** pr. stativ.

Abonnement med samarbeidsavtale to og to **kr 2.152** pr. abonnent.

Abonnement med samarbeidsavtale tre og tre **kr 2.287** pr. abonnent

Abonnement med hjemmekompostering og samarbeidsavtale to og to **kr 1.614** pr. abonnent.

Abonnement med hjemmekompostering og samarbeidsavtale tre og tre **kr 1.749** pr. abonnent.

Abonnement med større restavfallsdunk 240 l (etter søknad) **kr 3.096** pr. abonnent.

Nytt renovasjonsstativ	Kr 1.500
Brukte renovasjonsstativ (ved tilgjengelighet)	Kr 400
Kompostbeholder – kompostbjørn	Kr 2.660
Kompostbeholder – Biolan	Kr 3.400
Bøttesett (for oppbevaring av bark og matavfall)	Kr 200
Ekstra avfallssekker – selges ved servicekontoret i Rådhuset	Kr 24

Alle priser er ekskl. mva.

d) Priser ved Kopla renovasjonsplass

Avfallsfraksjon

Pris per tonn

Kun for husholdninger:

Papp, papir, drikkekartong	Kr 0
Glass- og metallemballasje	Kr 0
Personbil, sortert avfall (avfall til gjenvinning)	Kr 0
Avfallssekker m/kommunens logo	Kr 0
Hageavfall	Kr 0
EE-avfall – inkludert kuldemøbler	Kr 0
Jern/metall	Kr 0
Farlig avfall (inntil 1000 kg per avfallsbesitter per år)	
Farlig avfall omfatter også pcb-ruter (leveres hele med karm), klorparafin-ruter (leveres hele med karm) og impregnert trevirke	Kr 0

For næringsdrivende og husholdninger

Personbil, stasjonsvogn, varebil, kombibil, bil m/henger og lignende	Betales iht. vekt
Minstepris over vekt	Kr 66
Avfall til deponi (usortert avfall)	Kr 2.083
Sortert avfall	Kr 1.443
Papp/papir fra næringslivet	Kr 856
Trevirke	Kr 1.237
Impregnert trevirke	Kr 2.578
Jern/metall	Kr 258
Hageavfall fra næring	Kr 1.088
Gips	Kr 2.010
Klorparafinruter fra næring	Kr 7.217
Tippmasser som kan benyttes (mottas etter avtale)	Kr 20
Tippmasser som ikke kan benyttes (leire, jord med mer)	Kr 200
Avfallssekker m/kommunens logo	Kr 0
Leca, betong og lignende med armeringsjern og maling-/pussrester	Kr 2.083

Farlig avfall – må elektronisk deklarereres før levering (gjelder næringsdrivende). Mengden farlig avfall veies inn og alle kostnader for håndtering og behandling av avfallet vil bli etter fakturert.

Større mengder farlig avfall og EE-avfall, samt kuldemøbler fra næringsliv (kjøledisker) - som Kopla renovasjonsplass ikke har plikt til å ta imot* - henvises til regionale mottaksanlegg. (*inntil 1000 kg pr avfallsbesitter pr år.)

Alle priser er ekskl. mva.

e) Feie- og tilsynsavgift

For 1, 1 ½ og 2 etasjes bygg, per pipe	Kr 520,-
For 3 etasjes bygg, per pipe	Kr 621,-
For bygg høyere enn 3 etasjer, per pipe	Kr 796,-

Alle priser er ekskl. mva.

f) Gebyr for utrykning

Utrykning fra brannvesenet som skyldes at automatiske brannalarmer unødvendig løses ut.

Første gangs utrykning	Kr 0,-
Ny utrykning i løpet av 30 dager	Kr 5 000,-
To utrykninger i løpet av 60 dager	Kr 7 500,-
Tre utrykninger i løpet av 90 dager	Kr 10 000,-
Etter 90 dager nullstilles systemet	

12. Inndekningsgrad på kommunale avgifter

Kommunen følger prinsippet med 100 prosent inndekning av kommunale avgifter (vann, avløp, slam, renovasjon og feiing).

13. Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker m.m.

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1a.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr 761,-.

14. Betalingsregulativ for oppmåling

Gebyrene skal fastsettes slik at kommunen oppnår selvkost – se vedlegg 1b.

Gebyrsatsene skal bygge på et grunnbeløp som settes til kr 761,-.

Vedlegg 1a: Betalingsregulativ for plansaker, utslippssaker og byggesaker

Kapittel 1 - Generelle bestemmelser

§ 1-1. *Hjemmel*

Med hjemmel i lokal forskrift vedtatt 22.03.2012 fastsettes dette gebyrregulativ av Rakkestad kommunestyre. Gebyrer for tjenester som ikke er lovpålagte er fastsatt etter selvkostprinsippet, jf. Kst. sak 36/06.

§ 1-2. *Gyldighet*

Dette regulativet er gyldig fra 01.01.2020 og frem til nytt gebyrregulativ fastsettes/revideres av kommunestyret. Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag og/eller annen bestilling foreligger.

§ 1-3. *Grunnbeløp (G)*

Grunnbeløp (G) for utregning av gebyr fastsettes av kommunestyret. Eventuelle kostnader til andre myndigheters behandling, så som arkeologiske registreringer kommer i tillegg til disse gebyrene. Det samme gjelder kostnader med undersøkelser av grunnforhold, rasfare mv. og miljøforhold.

§ 1-4. *Betalingsbestemmelser*

Den som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Regning for gebyr blir sendt ut like etter/med at fullstendig søknad, tilleggssøknad, planforslag, bestilling og/eller vedtak foreligger. Ved for sen betaling tilkommer purregebyr. Etter nytt forfall sendes kravet til innfordring. Det kan kreves at gebyr skal være betalt før arbeidet med saken settes i gang.

§ 1-5. *Søknader som avslås eller hvor tiltaket/planen ikke blir gjennomført*

Gebyret blir det samme uavhengig av om vedtaket innebærer tillatelse, avslag eller om tiltaket ikke blir gjennomført.

§ 1-6. *Redusert gebyr*

Når særlige grunner foreligger, kan administrasjonen redusere gebyret. Med betegnelsen særlige grunner menes det her bl.a. tilfeller der gebyret er åpenbart urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og i forhold til det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt. En søknad om redusert gebyr må sendes Rakkestad kommune innen 3 uker etter at vedtak er fattet.

§ 1-7. *Ulovlig igangsetting*

Settes et tiltak i gang før de nødvendige tillatelser foreligger, eller uten at den lovlige prosedyren er fulgt, ilegges den ansvarlige et overtredelsesgebyr på 50 % av tilsvarende det ordinære gebyret for den type saker.

Overtredelsesgebyr er hjemlet i PBL § 32-8. Jf. SAK 10 kap. 16.

§ 1-8. Klageadgang

Enkeltvedtak om fastsetting av gebyr etter dette regulativ kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Kommunens eget klageorgan er klageinstans.

Kapittel 2 – Plansaker

§ 2-1. Søknad om dispensasjon fra arealplan (bebyggelsesplan, reguleringsplan, kommuneplanens arealdel):

1. Søknad som kan behandles administrativt etter delegering - Gebyr = 7 x G.
2. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.
3. Ved behandling av dispensasjonssøknader i henhold til kommuneplan, kommunedelplan, regulerings- eller bebyggelsesplaner betales gebyr for dispensasjonsbehandling. Søknad om tiltak etter PBL § 20-1 som først må behandles som dispensasjonssak medfører også ordinært gebyr etter dette regulativ.

§ 2-2. Søknad om mindre vesentlig endring i bebyggelsesplan eller reguleringsplan:

1. Søknad som må behandles av formannskapet - Gebyr = 12 x G.

§ 2-3. Forslag til bebyggelsesplan, reguleringsplan eller vesentlig endring av gjeldende bebyggelses- eller reguleringsplan

1. Vedtak om oppstart av planarbeid:

Når det kommer inn private reguleringsforslag jf. PBL § 12-11 som ikke er i samsvar med kommuneplan, skal formannskapet eller kommunestyret avgjøre om forslaget skal tas opp til videre behandling. For denne behandlinga skal det betales følgende gebyr:

12 x G

Annonse- og andre kostnader med bekjentgjøring av planarbeidet bekostes av forslagsstiller.

2. Videre behandling fra og med 1. gangs behandling i formannskapet (offentlig ettersyn) til og med egengodkjenning i kommunestyret, inkl. annonsekostnader:
 - a) For planer med størrelse 3 dekar eller mindre: 30 x G
 - b) For planer med størrelse 3 - 10 dekar: 50 x G
 - c) For planer med størrelse over 10 dekar: 65 x G

§ 2-4. Konsekvensutredninger (PBL kapittel 4. § 4-2)

For behandling av konsekvensutredninger der kommunen er ansvarlig myndighet, blir gebyrsats fastsatt etter nærmere vurdering/avtale. Gebyret skal fastsettes etter selvkostprinsippet. Det skal føres timeliste for arbeidet.

§ 2-5. Annet arbeid:

1. Alt planteknisk arbeid, rettelser, justeringer, omarbeidelser m.m., som må utføres på plankartet før planen godkjennes lagt ut til 1. gangs offentlig ettersyn, skal dekkes av den som fremmer planen. Hvis kommunen skal utføre disse arbeidene betales et gebyr på 2 x G pr. time.

Kapittel 3 – Utslippssak

§ 3-1. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak for inntil 15 PE: Gebyr = 6 G.

§ 3-2. Søknad om utslippstillatelse og tillatelse til tiltak, som overstiger 15 PE:
Gebyr = 12 G.

Kapittel 4 – Byggesak

§ 4-1. Søknad om tillatelse til tiltak etter PBL § 20-4. Tiltak som kan forestås av tiltakshaver.

1. *Pbl § 20-4 a - søknad om mindre tiltak på bolig- /fritidseiendom.*
Opp til og med 50 m² – 7 G
51 m² til og med 70 m² - 9 G
Tiltak som ikke kan beregnes etter areal – 7 G
2. *Pbl § 20-4 b - søknad om alminnelige driftsbygninger i landbruket*
0-500 kvm = 8 G
501-800 kvm = 13 G
800-1000 kvm (enkle landbruksbygg) = 19 G
3. *Pbl § 20-4 c - midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav j og som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år.*
Gebyr = 8 G
4. *PBL § 20-4 d - opprettelse av grunneiendom mv. som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m.*

Opprettelse av eiendommer i områder med reguleringsplan.
Gebyr = 4G.

Opprettelse av eiendommer utenfor områder med reguleringsplan.
Gebyr = 6G.

Ev. gebyr for behandling av dispensasjon/endring av plan kommer i tillegg.

§ 4-2. Søknad om tillatelse til tiltak etter Pbl § 20-1 mv. Tiltak som krever ansvarsrett.

Hvor ikke annet fremgår er bruksareal (BRA) iht. NS 3940 beregningsgrunnlag for utregning av gebyr. Utstedelse av midlertidig brukstillatelse/ferdigattest vedtatt etter plan- og bygningsloven inngår i de forskjellige gebyrer.

1. *PBL § 20-1a*

Boliger:

For behandling som ett-trinns- og rammesøknader.

- Bygg med 1-2 boenheter: - 28 G
- Tillegg pr. boenhet fra 3 til 10: - 5 G
- Tillegg pr. boenhet fra 11 til 20: - 5 G
- Tillegg pr. boenhet fra 21 til 30: - 5 G
- Tillegg fra og med boenhet nr. 31: - 2 G

2. *PBL § 20-1a og § 20-1b*

For alle andre nybygg, tilbygg, påbygg, underbygg

- a) Inntil 70 m² BYA – Gebyr = 8 G
- b) 71 m² – 150 m² BYA – Gebyr = 15 G
- c) 151 m² – 300 m² BYA – Gebyr = 28 G
- d) Over 301 BYA m² – Gebyr = 40 G
- e) Søknad om driftsbygninger i landbruket over 1000 m² etter PBL § 20-1 a – Gebyr = 28 G. Hver påbegynte 100 m² BYA over 1100 m² BYA belastes med 1 G, dog ikke ut over 40 G.

Eks: Driftsbygning på 1001 m² = 28 G i gebyr. Driftsbygning på 1101 m² = 29 G i gebyr.

3. *Beregningsfaktor for tiltaksklasser:*

- For bygg i tiltaksklasse 1 gjelder gebyrsatsene som angitt i regulativet.
- For tiltak i tiltaksklasse 2 multipliseres gebyrsatsene med faktor 1,5.
- For tiltak i tiltaksklasse 3 multipliseres gebyrsatsene med faktor 2,0.

4. *PBL § 20-1a - varige konstruksjoner og anlegg:*

Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 10 x G.
Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.

5. *PBL § 20-1c – fasadeendring:*

Gebyr = 7 x G.

6. *PBL § 20-1b og j - vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av tiltak som nevnt i § 20-1 - a. og plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg (j):*

Tiltaksklasse 1 – 10 x G
Tiltaksklasse 2 – 15 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G

7. *PBL § 20-1d - bruksendring eller vesentlig utvidelse/endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under PBL § 20-1a:*
Tiltaksklasse 1 – 8 x G
Tiltaksklasse 2 – 12 x G
Tiltaksklasse 3 – 14 x G
8. *PBL § 20-1e - riving av tiltak som nevnt under PBL § 20-1 a:*
Tiltaksklasse 1 – 7 x G
Tiltaksklasse 2 – 15 x G
Tiltaksklasse 3 – 25 x G
9. *PBL § 20-1 f - Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner:*
Tiltaksklasse 1 – 8x G
Tiltaksklasse 2 – 12 x G
Tiltaksklasse 3 – 14 x G
10. *PBL § 20-1 g - oppdeling eller sammenføyning av bruksenheter i boliger samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig:*
Gebyr = 10 x G.
11. *PBL § 20-1 h og i - oppføring av innhegning mot veg (h) og skilt- og reklameinnretninger (i):*
Gebyr = 12 x G.
12. *PBL § 20-1 k- vesentlig terrenginngrep:*
Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.
Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.
13. *PBL § 20-1 l - anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass:*
Tiltaksklasse 1 - Gebyr = 12 x G.
Tiltaksklasse 2 - Gebyr = 15 x G.
Tiltaksklasse 3 - Gebyr = 25 x G.
14. *PBL § 21-2 - søknad om rammetillatelse – gebyr som for pkt. 1 til 13. Avhengig av hva det søkes om.*
15. *PBL § 21-2 - søknad om igangsettingstillatelse (trinnvis behandling). For hver igangsettingstillatelse betales ett gebyr.*
Gebyr = 3 x G.

§ 4-3. Godkjenning av foretak for ansvarsrett – PBL kapittel 22:

1. *PBL § 22-3 - søknad om lokal godkjenning av foretak for ansvarsrett:*

Tiltaksklasse 1 – 2 x G
2. *Byggesaksforskriften § 6-8 - Selvbygger:*
Gebyr = 5 x G

§ 4-4. *Endringer i gitte tillatelser eller registrerte søknader:*

1. *Endring av gitte tillatelser:*

Tiltaksklasse 1 – 3 x G

Tiltaksklasse 2 – 5 x G

Tiltaksklasse 3 – 8 x G

§ 4-5. *Dispensasjoner fra bestemmelser i lov og forskrift (PBL kapittel 19):*

1. *Dispensasjonssøknad som kan behandles administrativt etter delegering:*

Gebyr = 7 x G.

2. *Dispensasjonssøknad som krever politisk behandling:*

Gebyr = 12 x G.

§ 4-6. *Søknad om fritak fra teknisk forskrift:*

Pr. fritak: 4 G

Vedlegg 1b: Betalingsregulativ etter Matrikkeloven

Dette betalingsregulativet er fastsatt i medhold av Matrikkelovens § 32 og forskrift av 26. juni 2009 nr. 864 til Matrikkeloven § 16.

Dette regulativet er gyldig fra 01.01.2020 og frem til nytt gebyrregulativ fastsettes/revideres av kommunestyret. Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig søknad, tilleggsøknad og/eller annen bestilling foreligger.

Grunnbeløpet (G) i dette betalingsregulativet er det samme som grunnbeløpet i betalingsregulativet for byggesaker, plansaker, delingssaker, kartforretning, oppmåling m.m. i Rakkestad kommune.

Gebyrer for arbeider etter Matrikkeloven (lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

A. Oppretting av ny matrikkelenhet.

A.1. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som skal forbli selvstendig enhet:

$$\text{Gebyr} = 20 \times G$$

Dersom utarbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.2 Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn som i henhold til vedtak skal bli tilleggsareal til eksisterende matrikkelenhet og tilleggsarealer som blir behandlet i henhold til reglene om arealoverføring:

Areal 0 – 500 m ²	Gebyr = 8 x G
Areal 501 – 1000 m ²	Gebyr = 10 x G
Areal over 1000 m ²	Gebyr = 14 x G

Dersom utarbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – for tilleggsarealer over 1000 m², tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.3. Oppretting av ny grunneiendom og ny festegrunn over større sammenhengende arealer til landbruks-, idretts- eller friluftens formål samt andre allmenntilretteleggende formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 12 x G. Dersom utarbeidet – selve Oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker - tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

A.4 Oppretting av uteareal på eierseksjon:

Grunngebyr	4 G
Tillegg for uteareal - pr. seksjon	0,5 G

A.5 Oppretting av ny anleggseiendom:

Volum 0 – 2000 m ³	Gebyr = 16 x G
Volum over 2000 m ³	Gebyr = 16 x G + 1G pr. påbegynt 1000 m ³

A.6 Oppretting av ny anleggseiendom som skal være tilleggsvolum til eksisterende anleggseiendom eller at volum skal overføres ved hjelp av arealoverføring:

Volum 0 – 250 m ³	Gebyr = 10 x G
Volum 251 – 500 m ³	Gebyr = 12 x G
Volum over 501 m ³	Gebyr = 12 x G + 1G pr. 500 m ³ i økning

A.7. Registrering av jordsameie:

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie betales etter medgått tid.
Minstesats 2 x G + 1G pr. time

B. Oppmåling av eksisterende eiendom.

B.1. Oppmåling av eksisterende eiendom der eiendomsgrensene ikke er oppmålt tidligere ved hjelp av koordinater:

B.1.1 Oppmåling av hele eiendommen:

$$\text{Gebyr} = 12 \times G$$

Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.2 Oppmåling av hele eiendommer som benyttes til landbruks-, idretts-, eller friluftss formål samt andre allmennyttige formål:

Uavhengig av areal betales det et grunnbeløp på 8 x G.
Dersom utearbeidet – selve oppmålingsforretningen med innmåling og utsetting av grensemerker – tar lengre tid enn 5 timer, betales 1,5 G pr. påbegynt time utover 5 timer i tillegg.

B.1.3 Oppmåling av del av eiendommen:

Inntil 3 grensepunkter	Gebyr = 6 x G
Deretter for hvert punkt	Gebyr = 1G

Dersom alle grensepunktene til eiendommen blir oppmålt, skal gebyret fastsettes etter pkt. B.1.1.

B.2. Utsetting av grensemerker som tidligere er oppmålt ved hjelp av koordinater:

Inntil 3 grensemerker Gebyr = 3 x G
Deretter for hvert punkt Gebyr = 1G

C. Grensejustering.

C.1. Grensejustering mellom grunneiendommer, festegrunn og jordsameie:

Areal 0 – 150 m² Gebyr = 5 x G
Areal 151 – 500 m² Gebyr = 7 x G
Utover 500 m² er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

C.2. Grensejustering mot anleggseiendom:

Volum 0 – 250 m³ Gebyr = 6 x G
Volum 251 – 1000 m³ Gebyr = 8 x G
Utover 1000 m³ er grensejustering ikke tillatt.
Gebyret gjelder for hvert areal som blir grensejustert fra en matrikkelenhet og til en annen matrikkelenhet.

D. Andre bestemmelser.

D.1. Gebyr for matrikkelføring av privat grenseavtale:

For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde Gebyr = 2 x G
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde Gebyr = 1/2 x G
Billigste alternativ for rekvirent velges.

D.2. Opprettelse av ny matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning:

Ved søknad kan rekvirenten kreve at ny matrikkelenhet blir matrikkelført uten at oppmålingsforretning er gjennomført.

Gebyr = 2 x G

D.3. Innløsning av festetomt.

D.3.1 Når festetomten har eksisterende målebrev med koordinatbestemte grensepunkter:

Gebyr = 6 x G

D.3.2 Når festetomten har eksisterende målebrev utstedt før 01.01.1980 eller ikke har målebrev, betales gebyr etter pkt. B.1.1.

D.4. Utstedelse av matrikkelbrev.

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr. 175,-
Matrikkelbrev over 10 sider	kr. 350,-

Gebyret er fastsatt av Statens Kartverk og vil bli regulert etter bestemmelse fra dem.

E. Betalingsbestemmelser, urimelig gebyr, tinglygingsgebyr m.m.

E.1. Betalingsbestemmelser.

Gebyr etter denne gebyrforskrift skal betales i henhold til faktura utstedt av kommunen. Fakturaen skal være betalt før saken blir matrikkelført og eventuelt sendt til tinglysing. I perioden fra fakturaen blir sendt ut og til den blir betalt, løper ikke tidsfristen i henhold til forskriftene § 18, andre avsnitt.

E.2. Fakturamottager.

Faktura utstedt etter reglene i denne gebyrforskrift skal betales av rekvirenten av forretningen. Gebyret kan rettes til andre dersom det er en avtale om dette.

E.3. Betaling av tinglygingsgebyr og eventuelt dokumentavgift.

I saker som skal tinglyses skal tinglygingsgebyret og dersom det er aktuelt også dokumentavgiften være betalt før saken blir sendt til tinglysing. Disse gebyrene vil framkomme som egne poster på fakturaen som nevnt under pkt. E.1.

E.4. Rabatt.

Dersom det blir søkt om og godkjent fradeling av flere nye eiendommer fra samme grunneiendom i en sak, innrømmes 30 % rabatt fra og med eiendom nummer to. Dette gjelder punktene A.1. og A.2 ovenfor.

E.5. Urimelig gebyr.

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn og det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmakts haver kan under de samme forutsetningene og på bakgrunn av en grunnlagt søknad fra den som har mottatt kravet om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Vedlegg 1C: Betalingsregulativ etter Eierseksjonsloven

Dette betalingsregulativet er fastsatt i medhold av Lov om eierseksjoner § 15

Grunngebyr – uten befaring:	7 G
Grunngebyr – med befaring:	9 G
Tillegg for hver seksjon:	0,5 G

Vedlegg 2 - Satser for godtgjøring til oppdragstakere 2020

Det fastsettes følgende satser som gjelder fra 1. januar 2020.

1. Timesatser for støttekontakter og fritidsassistenter

Timesats for ordinære støttekontakter og fritidsassistenter utgjør kr. 150,-.

Timesats for støttekontakter med utvidet ansvarsområde utgjør kr. 180,-

I tillegg kommer utgiftsdekning og kjøregodtgjørelse.

2. Sats for tilsynsførere etter Barnevernloven – Tilhører seksjon Familiesenter/Barnevern

Tilsyn i fosterhjem godtgjøres med kr. 2.000 pr. gjennomført tilsyn.